

แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ

อำเภอบางมูลนาก

ปี 2566 - 2570 (ฉบับทบทวน ปี 2568)

หลักฐานประกอบการพิจารณาประกอบการประเมินผล
การปฏิบัติราชการ ของเกษตรจังหวัด
ตัวชี้วัดที่ 1.1.7 ร้อยละของความสำเร็จในการจัดทำ
แผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ ปี 2566 – 2570

คำนำ

แผนพัฒนาการเกษตรอำเภอบางมูลนาก ได้จัดทำขึ้นให้เป็นแผนที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) โดยนโยบายรัฐบาล กรมส่งเสริมการเกษตร และยุทธศาสตร์จังหวัดพิจิตร มาแปลงสู่ภาคปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประโยชน์ของเกษตรกรโดยรวม โดยเฉพาะ นโยบายของรัฐบาล ได้แก่ จัดระบบการผลิตให้สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่และความต้องการของตลาดตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ ทั้งด้านกายภาพและเศรษฐกิจ รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มทางการเกษตรจากกิจการเจ้าของคนเดียวเป็นการประกอบการในลักษณะสหกรณ์ ห้างหุ้นส่วน และบริษัท เพื่อให้เกิดการประหยัด พิจารณาพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และแหล่งน้ำ ใช้เทคโนโลยีการผลิตในระดับที่เหมาะสม ใช้กลไกตลาดในการป้องกันความเสี่ยง ตลอดจนส่งเสริมและเร่งขยายผลแนวคิดทางการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ในการจัดทำแผนพัฒนาด้านการเกษตร ได้จัดทำขึ้นโดยถือปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนด โดยยึดการทำแผนแบบมีส่วนร่วมของเกษตรกรยึดเกษตรกรเป็นศูนย์กลาง โดยมุ่งหวังให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรในการพัฒนาอาชีพ รายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ตลอดจนใช้เป็นแนวทางการพัฒนาของส่วนราชการ องค์กรเอกชน ในการดำเนินการครั้งนี้ ได้รับความร่วมมือจากผู้นำท้องถิ่น ประชาชนทุกท่าน หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องขอบคุณทุกฝ่ายมา ณ โอกาสนี้

สำนักงานเกษตรอำเภอบางมูลนาก
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	๒
สารบัญ	๓-๔
สารบัญตาราง	๕-๖
สารบัญภาพ	๗-๘
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	
๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๙
๑.๒ อาณาเขตติดต่อ	๙
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๑๐
๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)	
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๑๑
๒.๒ ลักษณะทิศทาง ความลาดชัน	๑๒
๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน	๑๒
๓ สภาพภูมิอากาศ	
๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ	๑๗
๓.๒ ฤดูกาล	๑๗
๓.๓ สถิติปริมาณน้ำฝน	๑๗
๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์	๑๙
๔ เส้นทางคมนาคม	
๔.๑ ถนนหลวงสายหลัก/สายรอง	๒๐
๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัด	๒๐
๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง	๒๒
๕.๒ อ่างเก็บน้ำ เขื่อน ฝายทดน้ำ	๒๓
๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม	
๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ	๒๓
๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด	๒๕
๖.๓ จำนวนครัวเรือน แยกชายหญิง ช่วงอายุ ในเมือง/ชนบท	๒๖
๖.๔ การศึกษา	๒๗
๖.๕ สาธารณสุข	๒๗
๖.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม	๒๗
๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)	
๗.๑ เขตเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช (Zoning)	๒๘
๘ ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	๒๙
๙ องค์กร/สถาบันต่าง ๆ	๓๐

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรอำเภอบางมูลนาก	
๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	
๑.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่	๓๔
๑.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๖๙
๒ การจัดทำ TOWS Matrix	๗๐
บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอบางมูลนาก	
๑. แนวทางการพัฒนา	
๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)	๗๙
๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	๗๙
๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	๘๐
๒. สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตร	๘๑-๙๑
บรรณานุกรม	๙๒
ภาคผนวก	๙๓
โครงการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอบางมูลนาก	๙๔-๑๓๐

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ ๑ แสดงเขตการปกครอง อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๑๐
ตารางที่ ๒ แสดงสรุปเขตการปกครอง อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๑๑
ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอบางมูลนาก	๑๒
ตารางที่ ๔ แสดงพื้นที่กลุ่มชุดดิน อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๑๖
ตารางที่ ๕ แสดงค่าเฉลี่ยปริมาณน้ำฝน (มิลลิเมตร) จังหวัดพิจิตร ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔	๑๘
ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ย จังหวัดพิจิตร ปี ๒๕๕๗ - ๒๕๖๑	๑๙
ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลพืชเศรษฐกิจ อำเภอบางมูลนาก ปี ๒๕๖๖	๒๓
ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์	๒๔
ตารางที่ ๙ แสดงข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๒๔
ตารางที่ ๑๐ แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพิจิตร ณ ราคาที่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๕	๒๖
ตารางที่ ๑๑ แสดงจำนวนประชากรในอำเภอบางมูลนาก	๒๖
ตารางที่ ๑๒ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๒๘
ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๒๙
ตารางที่ ๑๔ แสดงรายชื่อกลุ่มผู้ผลิตและผู้ประกอบการ OTOP ที่ได้รับการลงทะเบียน	๓๐
ตารางที่ ๑๕ แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์	๓๑
ตารางที่ ๑๖ แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอบางมูลนาก	๓๒
ตารางที่ ๑๗ แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๓๓
ตารางที่ ๑๘ แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๓๓
ตารางที่ ๑๙ แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๓๔
ตารางที่ ๒๐ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๓๕
ตารางที่ ๒๑ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๓๕
ตารางที่ ๒๒ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๓๖
ตารางที่ ๒๓ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๓๗
ตารางที่ ๒๔ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๓๗
ตารางที่ ๒๕ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตร อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๓๘
ตารางที่ ๒๖ แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๓๘
ตารางที่ ๒๗ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๔๐
ตารางที่ ๒๘ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าววังตะกู จังหวัดพิจิตร	๔๒
ตารางที่ ๒๙ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าวหอไกร จังหวัดพิจิตร	๔๒
ตารางที่ ๓๐ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าววังกรด จังหวัดพิจิตร	๔๓
ตารางที่ ๓๑ แสดงปฏิทินการทำงานสหกรณ์การเกษตรบางมูลนาก จำกัด จังหวัดพิจิตร	๔๓
ตารางที่ ๓๒ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าวลำประดา จังหวัดพิจิตร	๔๔

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
ตารางที่ ๓๓ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๔๔
ตารางที่ ๓๔ แสดงทรัพยากรดินอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๔๔
ตารางที่ ๓๕ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๔๘
ตารางที่ ๓๖ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๔๙
ตารางที่ ๓๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๕๐
ตารางที่ ๓๘ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๕๒
ตารางที่ ๓๙ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๕ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๕๓
ตารางที่ ๔๐ แสดงแหล่งรับซื้อข้าว อำเภอบางมูลนาก	๕๔
ตารางที่ ๔๑ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๕๕
ตารางที่ ๔๒ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๕๖
ตารางที่ ๔๓ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๕๗
ตารางที่ ๔๔ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๕๘
ตารางที่ ๔๕ แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๕๙
ตารางที่ ๔๖ แสดงต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ต่อไร่ ปี ๒๕๖๖ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๖๐
ตารางที่ ๔๗ แสดงกลุ่มชุดดินที่ปลูกมะม่วง อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๖๓
ตารางที่ ๔๘ แสดงปริมาณการปลูกมะม่วง อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๖๕
ตารางที่ ๔๙ แสดงต้นทุนการผลิตไม้ผล (มะม่วง) ปี ๒๕๖๕ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๖๗
ตารางที่ ๕๐ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตพืช อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๖๘
ตารางที่ ๕๑ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๖๙
ตารางที่ ๕๒ แสดงการวิเคราะห์ตาราง SWOT Matrix	๗๐

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
ภาพที่ ๑ อาณาเขตอำเภอบางมูลนาก อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๙
ภาพที่ ๒ แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้ จังหวัดพิจิตร	๑๑
ภาพที่ ๓ แสดงความลาดชันของอำเภอบางมูลนาก	๑๒
ภาพที่ ๔ แผนที่กลุ่มชุดดิน อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๑๖
ภาพที่ ๕ แสดงกลุ่มชุดดินของอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๑๗
ภาพที่ ๖ แสดงปริมาณน้ำฝนรวมเฉลี่ย ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔	๑๘
ภาพที่ ๗ แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในรอบ ๕ ปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๖๑	๑๙
ภาพที่ ๘ แสดงเส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๒๐
ภาพที่ ๙ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๒๒
ภาพที่ ๑๐ แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๒๒
ภาพที่ ๑๑ แสดงแหล่งน้ำผิวดินอำเภอบางมูลนาก	๒๓
ภาพที่ ๑๒ แสดงสินเชื่อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๒๕
ภาพที่ ๑๓ แสดงจำนวนประชากรครัวเรือน และครัวเรือนเกษตรกร อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๒๗
ภาพที่ ๑๔ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๒๘
ภาพที่ ๑๕ กราฟแสดงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๒๙
ภาพที่ ๑๖ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๓๐
ภาพที่ ๑๗ แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๓๔
ภาพที่ ๑๘ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๓๕
ภาพที่ ๑๙ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๓๖
ภาพที่ ๒๐ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๓๖
ภาพที่ ๒๑ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่าย	๔๑
ภาพที่ ๒๒ กราฟแสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๔๕
ภาพที่ ๒๓ แผนที่แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๔๕
ภาพที่ ๒๔ กราฟแสดงแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๔๖
ภาพที่ ๒๕ แผนที่แสดงแหล่งน้ำผิวดินอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๔๖
ภาพที่ ๒๖ กราฟแสดงแหล่งน้ำผิวดินอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๔๗
ภาพที่ ๒๗ แผนที่แสดงแหล่งน้ำผิวดินอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๔๗
ภาพที่ ๒๘ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอบางมูลนาก	๔๘
ภาพที่ ๒๙ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว อำเภอบางมูลนาก	๔๙
ภาพที่ ๓๐ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอบางมูลนาก	๕๐
ภาพที่ ๓๑ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอบางมูลนาก	๕๑
ภาพที่ ๓๒ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอบางมูลนาก	๕๑
ภาพที่ ๓๓ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๕๒

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ	หน้า
ภาพที่ ๓๔ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๕๓
ภาพที่ ๓๕ แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๕๔
ภาพที่ ๓๖ แผนที่แสดงแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตร อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๕๕
ภาพที่ ๓๗ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่มีศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๕๖
ภาพที่ ๓๘ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๕๗
ภาพที่ ๓๙ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๕๗
ภาพที่ ๔๐ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๕๘
ภาพที่ ๔๑ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๕๘
ภาพที่ ๔๒ แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๕๙
ภาพที่ ๔๓ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๖๐
ภาพที่ ๔๔ แสดงวิธีการตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๖๑
ภาพที่ ๔๕ แผนที่แสดงแหล่งรับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๖๑
ภาพที่ ๔๖ แสดงแผนที่ปลูกมะม่วงบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดพิจิตร	๖๒
ภาพที่ ๔๗ แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๖๔
ภาพที่ ๔๘ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกมะม่วง อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๖๔
ภาพที่ ๔๙ แสดงกลุ่มชุดดินที่ ๓๓ ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกไม้ผลของอำเภอบางมูลนาก	๖๕
ภาพที่ ๕๐ แสดงปริมาณการปลูกมะม่วง อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๖๖
ภาพที่ ๕๑ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกไม้ผลในอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๖๗
ภาพที่ ๕๒ แสดงแสดงวิธีการตลาดมะม่วง อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๖๘
ภาพที่ ๕๓ แสดงแหล่งรับซื้อมะม่วง อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	๖๘

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

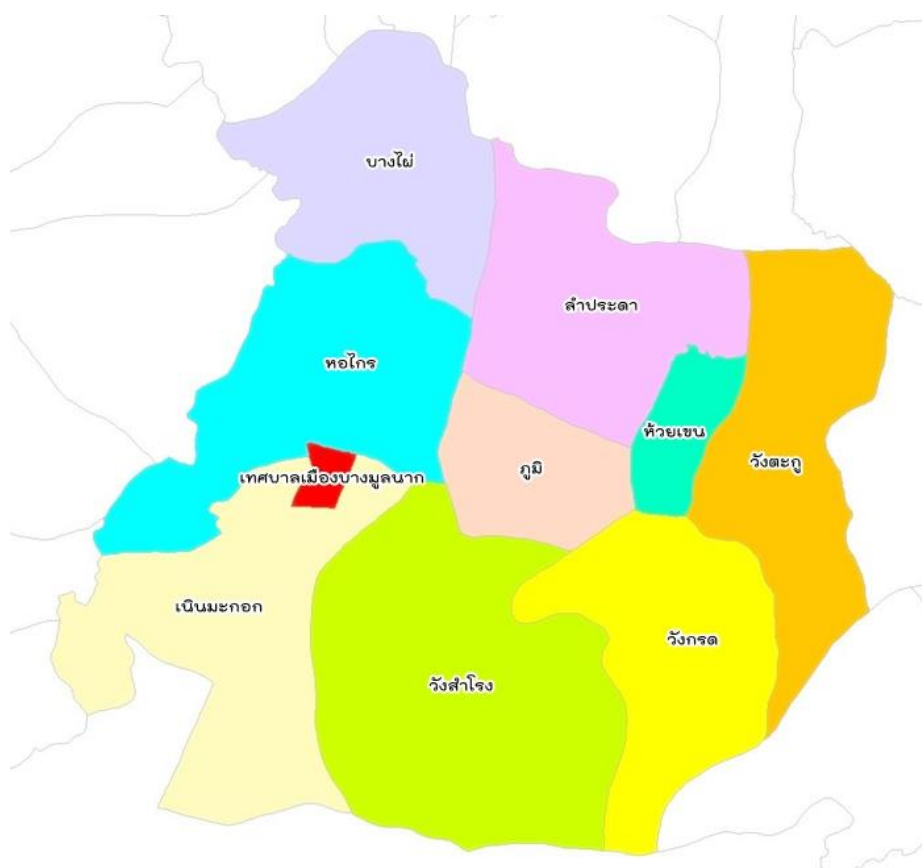
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

อำเภอบางมูลนากอยู่ในเขตการปกครองของจังหวัดพิจิตร เป็นอำเภอหนึ่งทางตอนใต้ของจังหวัดพิจิตร และเป็น ๑ ใน ๓ อำเภอของจังหวัดที่มีทางรถไฟสายเหนือพาดผ่าน ห่างจากตัวจังหวัดไปทางทิศใต้ประมาณ ๕๒ กิโลเมตร มีพื้นที่ปกครองทั้งหมด ๓๕๔.๙๔ ตารางกิโลเมตร

๑.๒ อาณาเขตติดต่อ

อำเภอบางมูลนาก มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดข้างเคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอดงเจริญ
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอทับคล้อ และอำเภอดงเจริญ
- ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอหนองบัวและอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอโพทะเล

ภาพที่ ๑ อาณาเขตอำเภอบางมูลนาก อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตปกครองออกเป็น ๑ อำเภอ แบ่งเป็น จำนวน ๕ เทศบาล ๖ อบต. ๙ ตำบล ๗๙ หมู่บ้าน
- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น เทศบาลเมือง จำนวน ๑ แห่ง เทศบาลตำบล จำนวน ๔ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๖ แห่ง

ตารางที่ ๑ ตารางแสดงเขตการปกครอง อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ตำบล หมู่ที่	ตำบล วังตะกู่	ตำบล บางไผ่	ตำบล เนิน มะกอก	ตำบล ลำประดา	ตำบล หอไกร	ตำบล วังสำโรง	ตำบล วังกรด	ตำบล ภูมิจ	ตำบล ห้วยเขน
๑	วังตะกู่	โพธิ์แดน	คลอง บุษบงใต้	ลำประดาใต้	ไข่น้ำ	ทุ่งดับเต่า	เหมืองลาด	บางลำภู	ห้วยเขน
๒	ห้วยเรียง เหนือ	ท่าหอย	ท่าช้าง	เพ็ชรลูกกา	ย่านท่าเสา	โคปลาคูก	วังกรด	หนองเต่า	ห้วยเขน
๓	วังตะกู่	สถานี ดงตะขบ	ท่าช้าง	หนอง สะเดา	หอไกร	วังสำโรง	ห้วยเรียง ใต้	หนองเต่า	ห้วยเขน
๔	วังอีแร้ง	บางไผ่	วังกร่าง	ไคโสณ	หอไกร	เขาไค้ง	ห้วยเรียง ใต้	วังพรม	ห้วยเขน
๕	มะกอกทอง	บางไผ่	เนินมะกอก	ลำประดา	คลองขุด	วังสำโรง	ห้วยเรียง กลาง	ห้วยกรวด	โคมะขาม
๖	หนองกระ ทอ	วังน้ำเต้า	บ้านไร่	ห้วยหลัว	ไข่น้ำ	หนองกอไผ่	หนองน้ำใส		
๗	ลำประดา เหนือ	ห้วยคต	ดงเย็น	สามแยก	ย่านท่าเสา	หนองครก			
๘	ลำประดา กลาง	ท่าตะกู่	วังทอง	ไคโสณ	ห้วยตะ กวน	สายห้วย			
๙	วังขอนแก่น	บางไผ่	วังกร่าง	ลำประดา กลาง	ห้วยกรวด ใหญ่				
๑๐	โคกกระถิ่น	วังน้ำเต้า	เนินมะกอก	ลำประดา กลางใหม่					
๑๑	วังตะกู่	โพธิ์แดน	สะพานยาว						
๑๒	ห้วยเรียง กลาง	พุกกะ วัน	วังกร่างใต้						

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร, พ.ศ. ๒๕๖๗

ตารางที่ ๒ ตารางสรุปเขตการปกครอง อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

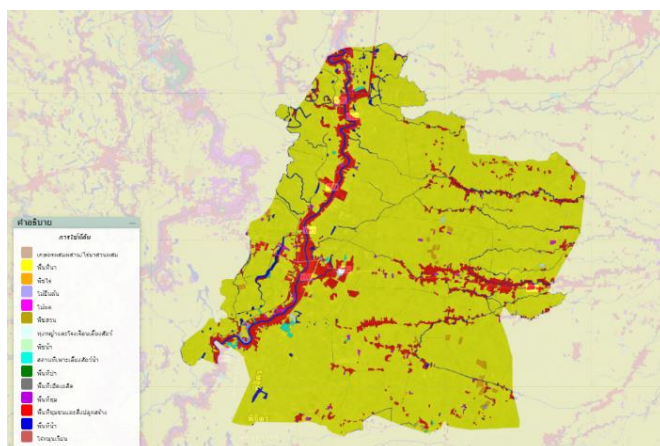
ตำบล	เนื้อที่ทั้งหมด(ไร่)	อบต	เทศบาลตำบล	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน บ้าน (ครัวเรือน)
บางมูลนาก	๑,๕๖๒		๑	-	๓,๗๓๑
บางไผ่	๓๔,๒๕๗	๑	๑	๑๒	๑,๒๐๓
หอไกร	๒๒,๘๙๒		๑	๙	๑,๕๖๗
เนินมะกอก	๓๗,๘๗๕		๑	๑๒	๒,๗๘๙
วังสำโรง	๔๑,๖๑๑	๑		๘	๙๙๒
ภูมิจิต	๑๙,๑๕๓	๑		๕	๗๘๕
วังกรด	๒๒,๑๑๖	๑		๖	๙๑๒
ห้วยเขน	๗,๗๓๗	๑		๕	๕๕๑
วังตะกู	๕๗,๑๗๕		๑	๑๒	๑,๑๓๖
ลำประดา	๒๗,๘๖๑	๑		๑๐	๙๙๗
รวม	๒๗๒,๒๓๙	๖	๕	๗๙	๑๔,๖๖๑

(ที่มา : ที่ว่าการอำเภอบางมูลนาก, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๒. ลักษณะภูมิประเทศ (Tropographic)

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

อำเภอบางมูลนาก มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม ๒๑๙,๕๕๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๔๔ พื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง ๒๔,๓๑๕.๓๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙.๙๑ พื้นที่เบ็ดเตล็ด ๑,๖๐๓.๓๒ คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๕ และพื้นที่ป่าไม้ ๔๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๖

ภาพที่ ๒ ภาพแสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอบางมูลนาก

(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๗)

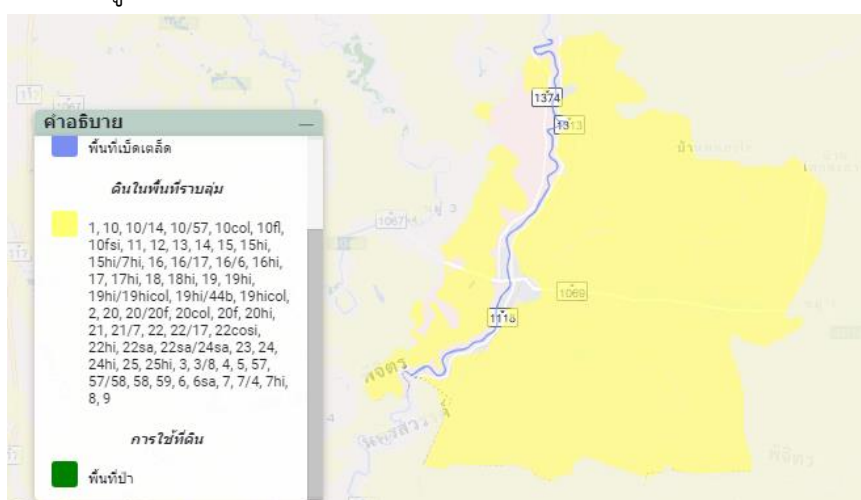
ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอบางมูลนาก

สภาพพื้นที่	พื้นที่ (ไร่)	คิดเป็นร้อยละ
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๒๑๙,๕๕๗	๘๙.๔๔
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง	๒๔,๓๑๕.๓๐	๙.๙๑
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๑,๖๐๓.๓๒	๐.๖๕
พื้นที่ป่าไม้ (ตำบลหอไกร)	๔๘	๐.๑๖

ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๗

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

อำเภอบางมูลนาก มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม ๒๑๙,๕๕๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๔๔ พื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง ๒๔,๓๑๕.๓๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙.๙๑ และพื้นที่เบ็ดเตล็ด ๑,๖๐๓.๓๒ คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๕ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เพาะปลูกข้าว มากกว่าร้อยละ ๘๐

ภาพที่ ๓ ภาพแสดงความลาดชันอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๗)

๒.๓ ลักษณะดิน และกลุ่มชุดดิน

ดินในอำเภอบางมูลนาก มีกลุ่มชุดดินเหมาะสมกับการปลูกพืช จำนวน ๘ กลุ่มชุดดิน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- กลุ่มชุดดินที่ ๔ พื้นที่ ๑๐๗,๙๙๗ ไร่
- กลุ่มชุดดินที่ ๗ พื้นที่ ๗๗,๖๙๒ ไร่
- กลุ่มชุดดินที่ ๕ พื้นที่ ๑๒,๙๕๖ ไร่
- กลุ่มชุดดินที่ ๖ พื้นที่ ๑๒,๖๒๗ ไร่
- กลุ่มชุดดินที่ ๓๓B พื้นที่ ๓๐,๕๘๙ ไร่
- กลุ่มชุดดินที่ ๓๓gm พื้นที่ ๕,๔๒๒ ไร่
- กลุ่มชุดดินที่ ๑๕ พื้นที่ ๗๖๓ ไร่
- กลุ่มชุดดินที่ ๓๓ พื้นที่ ๓,๘๗๕ ไร่

๑) กลุ่มชุดดินที่ ๔ ชุดดิน ชุดดินบางมูลนาก (Ban)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวสีมากที่เกิดจากตะกอนลำนํ้าที่มีอายุน้อย ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ปัญหา : โครงสร้างแน่นทึบ ดินแข็งแฉะและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก ขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วม ชังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ : ปลูกข้าว ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ย แต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ ปลูกพืชไร่ หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร ร่องแปลงปลูกอยู่สูงจากระดับน้ำที่เคยท่วม ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ย

๒) กลุ่มชุดดินที่ ๗ ชุดดิน : ชุดดินอุตรดิตถ์ (Utt)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำนํ้า ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ปัญหา : โครงสร้างแน่นทึบ ดินแข็งแฉะ ทำให้ไถพรวนยาก ขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมชังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ : ปลูกข้าว ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ย แต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนา ครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร ร่องแปลงปลูกอยู่สูงจากระดับน้ำที่เคยท่วม ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับ ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ย หมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บเกี่ยว

๓) กลุ่มชุดดินที่ ๕ ชุดดิน : ชุดดินมนอร์มย์ (Mn)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำนํ้า ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด การระบายน้ำเร็วถึงค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บางพื้นที่ดินเป็นกรดจัดมาก ขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมชังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ : ปลูกข้าว ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ย แต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน ในพื้นที่ที่เป็นกรดจัดมาก ใช้วัสดุปูน ๒๐๐-๓๐๐ กิโลกรัม/ไร่ เพื่อเพิ่มความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารในดิน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ย คอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร ร่องแปลงปลูกอยู่สูงจากระดับน้ำที่เคยท่วม ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕

กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก ในพื้นที่ที่ดินเป็นกรดจัดมาก ใช้วัสดุปูน ๒๐๐-๓๐๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือ ๐.๕-๑.๐ กิโลกรัม/หลุม เพื่อเพิ่มความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารในดิน พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก)

๔) กลุ่มชุดดินที่ ๖ ชุดดิน มโนรมย์ (Manorom Series: Mn)

ลักษณะเด่น เป็นดินลึก ดินบนเป็นดินร่วนหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้งหรือดินร่วนปนดินเหนียว สีเทาเข้ม ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง (pH ๕.๕-๗.๐) ดินบนตอนล่างเป็นดินเหนียว สีน้ำตาล มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีน้ำตาลแก่ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดเล็กน้อย (pH ๔.๕-๖.๕) ดินล่างตอนล่างเป็นดินเหนียว สีน้ำตาลปนเทาถึงสีเทาหรือสีเทาอ่อน มีจุดประสีแดงปนเหลืองและสีแดง จะพบศิลาแลงอ่อน ก้อนเหล็กและแมงกานีสสะสมในดินล่างหรือตลอดหน้าตัดดิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH ๖.๐-๖.๕)

ปัญหา มีน้ำท่วมขังในฤดูฝนลึก ๕๐ ซม. นาน ๔ เดือน

แนวทางการจัดการ ควรใช้ทำนาหรือปลูกพืชที่ใช้น้ำมาก ควรใส่ปุ๋ยคอกและปุ๋ยหมัก เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

๕) กลุ่มชุดดินที่ ๖ ชุดดิน เชียงราย (Chiang Rai series: Cr)

ลักษณะเด่น เป็นดินลึกมาก ดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง สีน้ำตาลปนเทาถึงสีน้ำตาลปนเทาเข้มมาก มีจุดประสีน้ำตาลแก่หรือสีแดงปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH ๕.๕-๖.๕) ดินล่างเป็นดินเหนียว สีเทาอ่อน มีจุดประ สีแดงหรือสีแดงปนเหลือง และมีศิลาแลงอ่อนสีแดง ๕-๕๐ %โดยปริมาตร อาจพบก้อนลูกรังปะปนอยู่บ้าง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH ๔.๕-๕.๕)

ปัญหา ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีอินทรีย์วัตถุต่ำ และแน่นทึบ

แนวทางการจัดการ ปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้อินทรีย์วัตถุ และใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี เพื่อเพิ่มผลผลิต ในพื้นที่ชลประทาน นอกฤดูทำนาอาจปลูกพืชไร่หรือพืชผักซึ่งจะต้องยกร่องและปรับสภาพดินให้ร่วนซุยและระบายน้ำดีขึ้นโดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ

๖) กลุ่มชุดดินที่ ๑๕

ชุดดิน : ชุดดินแม่สาย (Mae Sai series: Ms)

ลักษณะเด่น : เป็นดินลึกมาก ดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้งหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง สีเทาเข้มหรือสีน้ำตาลปนเทาเข้ม มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีน้ำตาลแก่ ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH ๖.๐-๖.๕) ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง สีน้ำตาลปนเทา และมีสีเทาในตอนล่าง มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีน้ำตาลแก่ ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างปานกลาง (pH ๖.๕-๘.๐)

ปัญหา : ความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ

แนวทางการจัดการ : ปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้อินทรีย์วัตถุ และเพิ่มผลผลิตโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี ในพื้นที่ชลประทาน นอกฤดูทำนาอาจปลูกพืชไร่หรือพืชผัก ซึ่งจะต้องยกร่องและปรับสภาพดินให้ร่วนซุยและระบายน้ำดีขึ้น โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ

๗) กลุ่มชุดดินที่ ๓๓gmg

ลักษณะเด่น กลุ่มดินทรายแป้งละเอียดหรือดินร่วนละเอียดลึกมากที่เกิดจากตะกอนแม่น้ำหรือตะกอนน้ำพารูปพัด ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง มีจุดประสีเทา การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่มีวัตถุดิบกำเนิดดินเป็นพวกตะกอนลำน้ำ พบบนสันดินริมน้ำเก่า เนินตะกอนรูปพัด หรือที่ราบตะกอนน้ำพา พบบริเวณพื้นที่ตอนที่มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาด เป็นดินลึกมาก พบจุดประสีเทา การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว เนื้อดินเป็นพวกดินทรายแป้งหรือดินร่วนละเอียด สีดินเป็น สีน้ำตาล หรือสีน้ำตาลปนแดง บางแห่งในดินล่างลึกๆ มีจุดประสีเทาและสีน้ำตาล อาจมีแร่ไมกาหรือก้อนปูนปะปนอยู่ด้วย ดินชั้นบนมักมีปฏิกิริยาเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย ส่วนชั้นดินล่าง ถ้ามีก้อนปูนปะปน มีปฏิกิริยาเป็นกลางถึงเป็นด่างจัด

ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ ปานกลาง

การใช้ประโยชน์ ใช้ปลูกพืชไร่ต่างๆ เช่น ข้าวโพด อ้อย ฝ้าย ยาสูบ ถั่วต่างๆ และสับปะรด บางแห่งใช้ปลูกไม้ผลหรือเป็นที่อยู่อาศัย

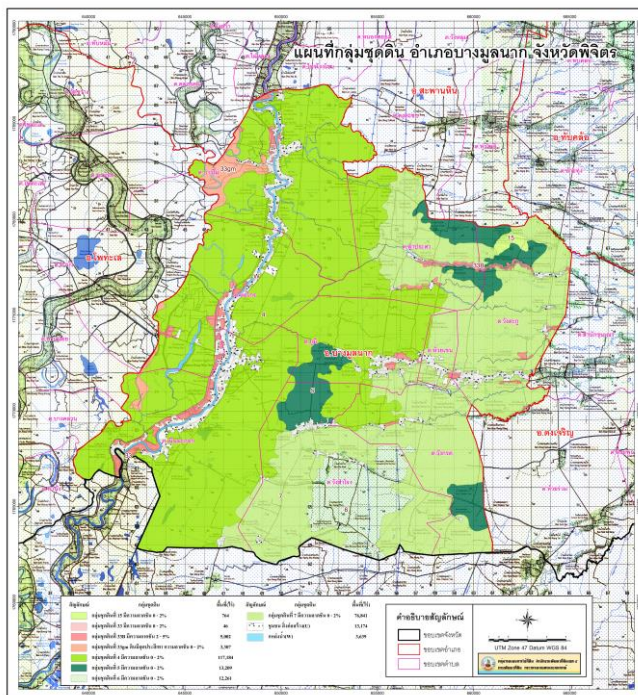
ปัญหา ดินกลุ่มนี้ ไม่ค่อยมีปัญหาในการใช้ประโยชน์ แต่อาจขาดแคลนน้ำในระยะที่ฝนทิ้งช่วงนาน บางพื้นที่อาจพบชั้นดานแข็งที่เกิดจากการเกษตรกรรม

๘) กลุ่มชุดดินที่ ๓๓

ลักษณะเด่น กลุ่มดินทรายแป้งละเอียดหรือดินร่วนละเอียดลึกมากที่เกิดจากตะกอนแม่น้ำหรือตะกอนน้ำพารูปพัด ปฏิกิริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ปัญหาขาดแคลนน้ำในระยะที่ฝนทิ้งช่วงนาน บางพื้นที่อาจพบชั้นดานแข็งที่เกิดจากการเกษตรกรรม

แนวทางแก้ไข ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก ใถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสมและที่ความแตกต่างกันในแต่ละปี เพื่อทำลายชั้นดานและป้องกันการเกิดชั้นดาน จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนให้มีการปลูกพืชบำรุงดินอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน หรือทำแนวรั้วหญ้าแฝก มีการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก เพื่อรักษาความสามารถในการผลิตของดินไว้ไม่ให้เสื่อมโทรมลง พัฒนาแหล่งน้ำ และจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก ปลูกไม้ผล ขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก เพื่อรักษาความสามารถในการผลิตของดินไว้ไม่ให้เสื่อมโทรมลง พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในพื้นที่ปลูก

ภาพที่ ๔ แผนที่กลุ่มชุดดิน อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร
ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๘ กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๗

ตารางที่ ๔ แสดงพื้นที่กลุ่มชุดดินอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

กลุ่มชุดดิน	พื้นที่ตำบล (ไร่)										ผลรวมทั้งหมด
	บางมูลนาก	หอไกร	บางไผ่	เนินมะกอก	ภูมิ	วังสำโรง	ลำประดา	ห้วยเขน	วังกรด	วังตะกุก	
๔	๓๙๙	๒๓,๐๔๕	๒๗,๔๑๕	๒๗,๔๑๕	๑๔,๐๑๙	๓,๖๙๖	๙,๑๔๖	๙๙	๒,๗๖๓		๑๐๗,๙๙๗
๕					๒,๐๙๓	๓,๐๑๒	๒,๘๒๓		๒,๒๕๘	๒,๗๗๐	๑๒,๙๕๖
๖						๑๒,๔๙๒			๑๓๕		๑๒,๖๒๗
๗					๑,๕๘๑	๒๓,๑๒๕	๑๑,๖๑๙	๓,๒๔๓	๑๖,๙๕๕	๒๑,๑๖๙	๗๗,๖๙๒
๑๕										๗๖๓	๗๖๓
๓๓	๑๕	๑,๑๔๒	๕๐๗	๕๐๗	๒๕๓		๖๗๒	๔๑	๗๑	๖๖๗	๓,๘๗๕
๓๓๓๓		๘๘	๒,๖๖๗	๒,๖๖๗							๕,๔๒๒
๓๓B			๓๐,๕๘๘								๓๐,๕๘๘
ผลรวมทั้งหมด	๔๑๔	๒๔,๒๗๕	๖๑,๑๗๘	๓๐,๕๘๘	๑๗,๙๔๖	๔๒,๓๒๕	๒๔,๒๖๐	๓,๓๘๓	๒๒,๑๘๒	๒๕,๓๖๙	๒๕๑,๙๒๑

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน ระบบนำเสนอแผนที่ชุดดิน, พ.ศ ๒๕๖๗

๓. สภาพภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตรตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ภาคกลางตอนบนของประเทศไทย ลักษณะอากาศของจังหวัดพิจิตร ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล ๒ ชนิด คือมรสุม ตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งจะพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนปกคลุมประเทศไทย ในช่วงฤดูหนาว ทำให้จังหวัดพิจิตรมีอากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไป และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดพามวลอากาศชื้นจากทะเลและมหาสมุทรปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน ทำให้จังหวัดพิจิตรมีฝนตกทั่วไป (กรมอุตุนิยมวิทยา, ๒๕๖๐)

พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งออกได้เป็น ๓ ฤดู ดังนี้

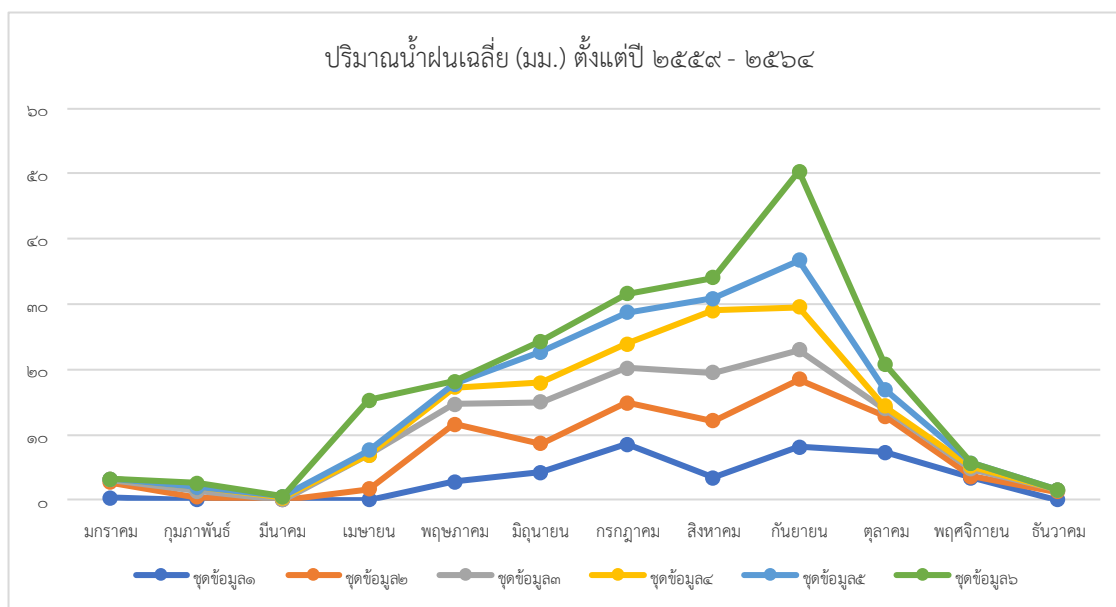
ฤดูร้อน เริ่มประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคมมีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยเฉพาะในเดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี

ฤดูหนาว เริ่มประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย อากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็นและแห้ง เดือนที่มีอากาศหนาวที่สุดคือ เดือนธันวาคมและมกราคม

ปริมาณน้ำฝนของจังหวัดพิจิตร เฉลี่ยต่อปี ๑๒๒.๑ มิลลิเมตร ถ้าพิจารณาจากปริมาณฝนของอำเภอ ในจังหวัดพิจิตร พบว่าพื้นที่อำเภอเมืองและอำเภอวังทรายพูนมีปริมาณฝนรายปีมากกว่า ๑,๒๐๐ มิลลิเมตร และมากกว่าบริเวณใกล้เคียง โดยพื้นที่อำเภอโพทะเล อำเภอตะพานหิน และอำเภอสากเหล็กมีปริมาณฝนเฉลี่ย

๑,๑๐๐ มิลลิเมตร ส่วนบริเวณอำเภอบางมูลนาก และโพธิ์ประทับช้างมีปริมาณฝนเฉลี่ยประมาณ ๑,๐๐๐ มิลลิเมตร ตกชุกในช่วงเดือนสิงหาคม - กันยายน ของทุกปี มีปริมาณน้ำฝนที่ต่ำสุดในช่วงเดือนมกราคม - มีนาคม

พื้นที่เสี่ยงภัยของพื้นที่ในอำเภอบางมูลนากจะประสบภัยน้ำท่วม และภัยแล้ง เนื่องจากพื้นที่ในอำเภอบางมูลนากเป็นพื้นที่ราบลุ่ม เมื่อเกิดพายุจะส่งผลให้เกิดภัยน้ำท่วม หรือฝนทิ้งช่วงส่งผลให้เกิดภัยแล้ง น้ำประปาหมู่บ้านไม่เพียงพอ

ภาพที่ ๖ แสดงปริมาณน้ำฝนรวมเฉลี่ย ตั้งแต่ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔
ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาพิจิตร, พ.ศ. ๒๕๖๔

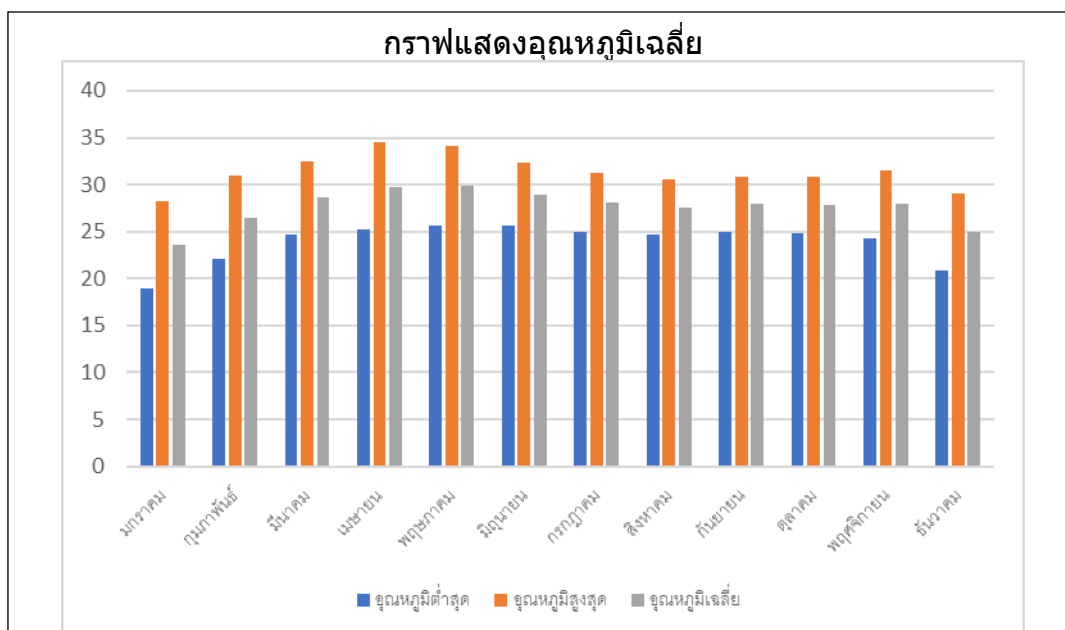
ตารางที่ ๕ แสดงค่าเฉลี่ยปริมาณน้ำฝน (มิลลิเมตร) จังหวัดพิจิตร ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔

เดือน	ปี					
	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
มกราคม	๐.๔	๒.๓	๐.๔	๐.๑	๐.๐	๐.๐
กุมภาพันธ์	๐.๐	๐.๕	๐.๙	๐.๖	๐.๐	๐.๖
มีนาคม	๐.๐	๐.๐	๐.๐	๐.๔	๐.๒	๐.๐
เมษายน	๐.๐	๑.๗	๕.๒	๐.๐	๐.๗	๗.๗
พฤษภาคม	๒.๘	๘.๘	๓.๑	๒.๖	๐.๕	๐.๔
มิถุนายน	๔.๒	๔.๕	๖.๓	๓.๐	๔.๗	๑.๖
กรกฎาคม	๘.๕	๖.๔	๕.๓	๓.๗	๔.๘	๒.๙
สิงหาคม	๓.๔	๘.๗	๗.๔	๙.๕	๑.๙	๓.๒
กันยายน	๘.๑	๑๐.๔	๔.๕	๖.๖	๗.๑	๑๓.๖
ตุลาคม	๗.๓	๕.๖	๑.๑	๐.๔	๒.๕	๓.๙
พฤศจิกายน	๓.๔	๐.๒	๑.๒	๐.๔	๐.๕	๐.๐
ธันวาคม	๐.๐	๑.๓	๐.๓	๐.๐	๐.๐	๐.๐

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาพิจิตร, พ.ศ. ๒๕๖๔

๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร อยู่ในภาคเหนือตอนล่าง อุณหภูมิเฉลี่ยจึงค่อนข้างสูงตลอดปี อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี ๒๔.๑ องศาเซลเซียส ในฤดูร้อนมี อากาศร้อนอบอ้าว ตลอดทั้งปีมีอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๒.๙ องศาเซลเซียส โดยในเดือนเมษายน มีอากาศร้อนที่สุด แต่อุณหภูมิสูงที่สุดที่เคยตรวจวัดได้ ๔๒.๓ องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ส่วนในฤดูหนาวมีอากาศหนาวเย็น อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย ๒๓.๓ องศาเซลเซียส โดยมีอากาศหนาวที่สุดอยู่ในเดือนมกราคมและธันวาคม (ตารางที่ ๖)

ภาพที่ ๗ แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในรอบ ๕ ปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๑
(ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ. ๒๕๖๑)

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร ปี ๒๕๕๗ - ๒๕๖๑

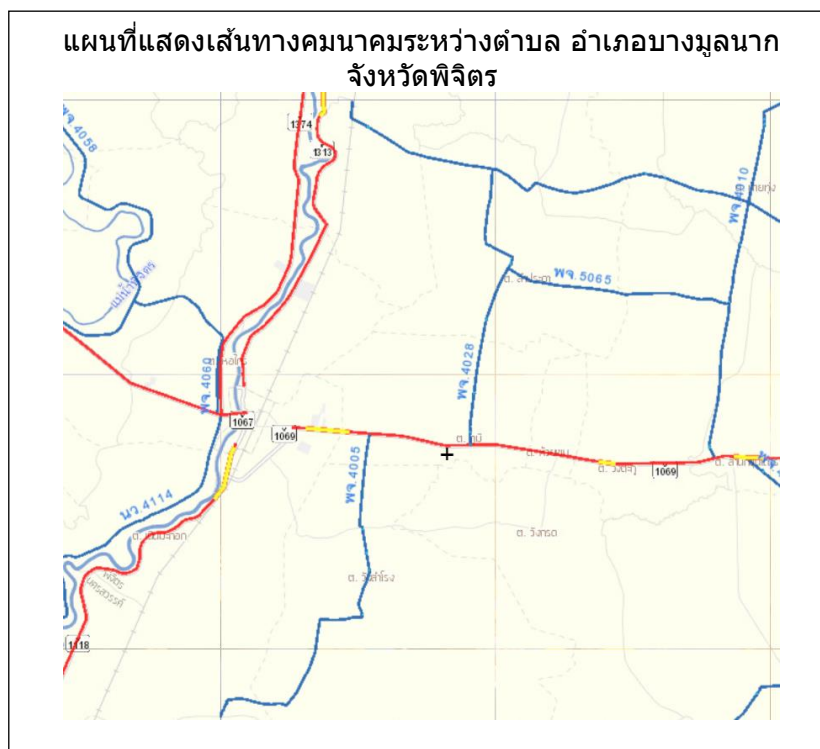
เดือน	อุณหภูมิต่ำสุด	อุณหภูมิสูงสุด	อุณหภูมิเฉลี่ย
มกราคม	๑๙	๒๘.๓	๒๓.๖
กุมภาพันธ์	๒๒.๑	๓๑	๒๖.๕
มีนาคม	๒๔.๗	๓๒.๕	๒๘.๖
เมษายน	๒๕.๒	๓๔.๕	๒๙.๘
พฤษภาคม	๒๕.๗	๓๔.๑	๒๙.๙
มิถุนายน	๒๕.๖	๓๒.๓	๒๘.๙
กรกฎาคม	๒๕	๓๑.๓	๒๘.๑
สิงหาคม	๒๔.๗	๓๐.๖	๒๗.๖
กันยายน	๒๔.๙	๓๐.๙	๒๗.๙
ตุลาคม	๒๔.๘	๓๐.๘	๒๗.๘
พฤศจิกายน	๒๔.๓	๓๑.๕	๒๗.๙
ธันวาคม	๒๐.๘	๒๙	๒๔.๙

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาพิจิตร, ๒๕๖๑

๔. เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

อำเภอบางมูลนาก มีการเดินทางระหว่างตำบลและหมู่บ้าน โดยใช้เส้นทางทางหลวงชนบท ติดต่อกันระหว่างตำบล ติดต่อกันได้ทุกหมู่บ้านเพื่อความสะดวกในการเดินทาง เป็นเส้นทางในเชื่อมต่อขนส่งผลผลิตทางการเกษตร (ภาพที่ ๘)

ภาพที่ ๘ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล อำเภอบางมูลนาก
(ที่มา : กรมทางหลวง, พ.ศ.๒๕๖๑)

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างภาค/จังหวัด/อำเภอ

การคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ สามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (ภาพที่ ๙)

ทางรถไฟ มีสถานีรถไฟทั้งหมด ๔ สถานี ได้แก่

สถานีรถไฟวังกร่าง ตั้งอยู่ที่หมู่ ๔,๙ บ้านวังกร่าง และหมู่ ๑๒ บ้านวังกร่างใต้ ตำบลเนินมะกอก เป็นสถานีรถไฟชั้น ๓ ตั้งอยู่บริเวณหลักกิโลเมตรที่ ๒๙๐.๒๔ (จากสถานีรถไฟกรุงเทพ) ใช้ระบบอาณัติสัญญาณรถไฟแบบไฟสีสามท่า (Three Aspect) ใช้ระบบบังคับประแจแบบประแจกลไฟฟ้าชนิดบังคับสัมพันธ์ด้วยรีเลย์ (All Relay Interlocking) ตัวย่อสถานี คือ กา. มีขบวนรถให้บริการทั้งหมด ๘ ขบวน ได้แก่ ขบวนรถท้องถิ่น ๒๐๑/๒๐๒ (กท.-พล.-กท.), ขบวนรถธรรมดา ๒๑๑/๒๑๒ (กท.-ตท.-กท.), ขบวนรถท้องถิ่น ๔๐๑/๔๐๒ (ลบ.-พล.-ลบ.) และขบวนรถท้องถิ่น ๔๐๗/๔๐๘ (นว.-ชม.-นว.)

สถานีรถไฟบางมูลนาก ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองบางมูลนาก ตำบลบางมูลนาก เป็นสถานีรถไฟ
 ชั้น ๑ ตั้งอยู่บริเวณหลักกิโลเมตรที่ ๒๙๗.๐๓ (จากสถานีรถไฟกรุงเทพ) ใช้ระบบอาณัติสัญญาณรถไฟแบบไฟสี
 สามท่า (Three Aspect) ใช้ระบบบังคับประแจแบบประแจกลไฟฟ้าชนิดบังคับสัมพันธ์ด้วยรีเลย์ (All Relay
 Interlocking) ตัวย่อสถานี คือ นว. มีขบวนรถให้บริการทั้งหมด ๑๔ ขบวน ได้แก่ ขบวนรถเร็ว ๑๐๒ (ชม.-
 กท.), ขบวนรถเร็ว ๑๐๗/๑๐๘ (กท.-ดช.-กท.), ขบวนรถเร็ว ๑๐๙ (กท.-ชม.), ขบวนรถเร็ว ๑๑๑/๑๑๒ (กท.-

ดช.-กท.), ขบวนรถท้องถิ่น ๒๐๑/๒๐๒ (กท.-พล.-กท.), ขบวนรถธรรมดา ๒๑๑/๒๑๒ (กท.-ตท.-กท.), ขบวนรถท้องถิ่น ๔๐๑/๔๐๒ (ลบ.-พล.-ลบ.), ขบวนรถท้องถิ่น ๔๐๗/๔๐๘ (นว.-ชม.-นว.)

สถานีรถไฟหอไกร ตั้งอยู่ที่หมู่ ๔ บ้านหอไกร ตำบลหอไกร เป็นสถานีรถไฟชั้น ๓ ตั้งอยู่บริเวณหลักกิโลเมตรที่ ๓๐๓.๕๐ (จากสถานีรถไฟกรุงเทพ) ใช้ระบบอาณัติสัญญาณรถไฟแบบไฟสีสามท่า (Three Aspect) ใช้ระบบบังคับประแจแบบประแจกลไฟฟ้าชนิดบังคับสัมพันธ์ด้วยรีเลย์ (All Relay Interlocking) ตัวย่อสถานี คือ โก. มีขบวนรถให้บริการทั้งหมด ๙ ขบวน ได้แก่ ขบวนรถเร็ว ๑๐๒ (ชม.-กท.), ขบวนรถท้องถิ่น ๒๐๑/๒๐๒ (กท.-พล.-กท.), ขบวนรถธรรมดา ๒๑๑/๒๑๒ (กท.-ตท.-กท.), ขบวนรถท้องถิ่น ๔๐๑/๔๐๒ (ลบ.-พล.-ลบ.), ขบวนรถท้องถิ่น ๔๐๗/๔๐๘ (นว.-ชม.-นว.)

สถานีรถไฟดงตะขบ ตั้งอยู่ที่หมู่ ๓ บ้านสถานีดงตะขบ ตำบลบางไผ่ เป็นสถานีรถไฟชั้น ๓ ตั้งอยู่บริเวณหลักกิโลเมตรที่ ๓๐๙.๘๗ (จากสถานีรถไฟกรุงเทพ) ใช้ระบบอาณัติสัญญาณรถไฟแบบไฟสีสามท่า (Three Aspect) ใช้ระบบบังคับประแจแบบประแจกลไฟฟ้าชนิดบังคับสัมพันธ์ด้วยรีเลย์ (All Relay Interlocking) ตัวย่อสถานี คือ กา. มีขบวนรถให้บริการทั้งหมด ๘ ขบวน ได้แก่ ขบวนรถท้องถิ่น ๒๐๑/๒๐๒ (กท.-พล.-กท.), ขบวนรถธรรมดา ๒๑๑/๒๑๒ (กท.-ตท.-กท.), ขบวนรถท้องถิ่น ๔๐๑/๔๐๒ (ลบ.-พล.-ลบ.) และขบวนรถท้องถิ่น ๔๐๗/๔๐๘ (นว.-ชม.-นว.)

ทางรถยนต์ สามารถเดินทางได้สะดวก คือ สาย บางมูลนาก-ตะพานหิน

สาย บางมูลนาก-พิจิตร

สถานีขนส่งผู้โดยสาร สามารถเดินทางได้สะดวก คือ บางมูลนาก – โพทะเล สาย ๒๑๙๕

พิจิตร - บางมูลนาก สาย ๒๑๙๖

ทางหลวงแผ่นดิน ดังนี้

- ทางหลวงหมายเลข ๑๓๑๓ เส้นทางระหว่างบางมูลนาก ถึงตะพานหิน ระยะทาง ๒๗ กิโลเมตร
- ทางหลวงหมายเลข ๑๑๓, ๑๑๑๘ เส้นทางระหว่างบางมูลนาก ถึงพิจิตร ระยะทาง ๕๙ กิโลเมตร
- ทางหลวงหมายเลข ๑๐๖๗ เส้นทางระหว่างบางมูลนาก ถึงโพทะเล ระยะทาง ๓๒ กิโลเมตร
- ทางหลวงหมายเลข ๑๐๖๙ เส้นทางระหว่างบางมูลนาก ถึงดงเจริญ ระยะทาง ๒๔ กิโลเมตร

ภาพที่ ๙ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร
(ที่มา: กรมทางหลวง, พ.ศ.๒๕๖๑)

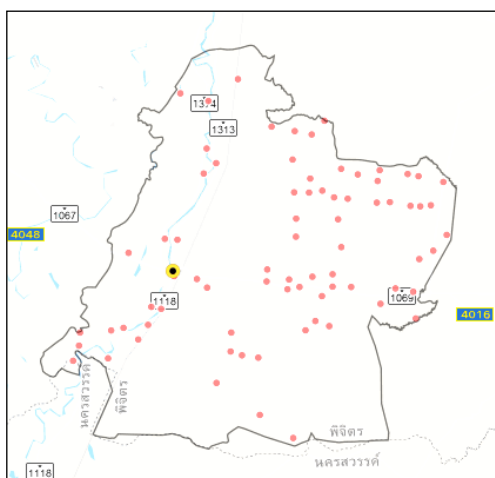
๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง (ภาพที่ ๑๐)

อำเภอบางมูลนาก มีแม่น้ำสายหลักไหลผ่าน จำนวน ๑ สาย คือ แม่น้ำน่าน ไหลจากจังหวัดพิษณุโลก ผ่านอำเภอเมืองพิจิตร ตะพานหิน บางมูลนาก ไปจังหวัดนครสวรรค์

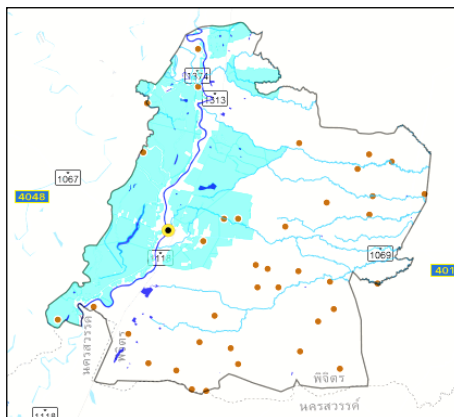
อำเภอบางมูลนาก เป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตร และอาศัยน้ำจากชลประทานในการทำการเกษตร นอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

- แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาลอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร รวมทั้งสิ้น ๑๑๗ บ่อ

ภาพที่ ๑๐ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๔)

- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำน่าน ทะเลสาบและในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดินจะได้รับการเติมจากฝน อำเภอบางมูลนาก มีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรดังนี้ แหล่งน้ำจากกรมพัฒนาที่ดิน จำนวน ๔๒ แห่ง โครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน ๕ แห่ง โครงการชลประทานใหญ่ จำนวน ๒ แห่ง

ภาพที่ ๑๑ แสดงแหล่งน้ำผิวดินอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๔)

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ (โครงการชลประทาน) ได้แก่
อำเภอบางมูลนาก ไม่มีอ่างเก็บน้ำ เขื่อน ฝายทดน้ำ มีแม่น้ำสายหลักไหลผ่าน จำนวน ๑ สาย คือ แม่น้ำน่าน มีโครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน ๕ แห่ง โครงการชลประทานใหญ่ จำนวน ๒ แห่ง

๖. สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

ประชากรอำเภอบางมูลนาก ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือ เกษตรกรรม อำเภอบางมูลนาก มีพื้นที่ทั้งหมด ๒๖๒,๖๖๗.๓๕ ไร่ มีพื้นที่การเกษตร จำนวน ๑๙๐,๒๔๗.๘๙ ไร่ (ร้อยละ ๗๒ ของพื้นที่ทั้งหมด) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมด้านเกษตร

พืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญ ได้แก่ การปลูกข้าว โดยจังหวัดพิจิตรมีปริมาณส่งออกข้าวมากเป็นลำดับต้นๆ ของประเทศ ในปีหนึ่งบางพื้นที่สามารถทำนาได้ทั้งนาปีและนาปรัง รวมทั้งพืชชนิดอื่นๆ โดยรายละเอียดตามตารางดังนี้

ตารางที่ ๗ ข้อมูลพืชเศรษฐกิจอำเภอบางมูลนาก ปี ๒๕๖๖

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)				
		ข้าวนาปี	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	ถั่วเขียว	ไม้ผล	พืชผัก
บางมูลนาก	๑,๕๖๒	๔๐.๐๐	๐	๐	๐.๕๐	๐
บางไผ่	๓๔,๒๕๗	๒๑,๑๓๐.๐๑	๙๗.๕๐	๐	๑๐๐.๗๕	๑๑๖.๘๓
หอไกร	๒๗,๕๗๖	๑๙,๙๕๕.๘๒	๐	๐	๗๒.๒๕	๒.๕๐
เนินมะกอก	๔๕,๐๖๐	๒๔,๗๔๙.๓๘	๓๙.๕๐	๐	๓๕๑	๐

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)				
		ข้าวนาปี	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	ถั่วเขียว	ไม้ผล	พืชผัก
วังสำโรง	๔๑,๖๑๑	๓๓,๖๙๑.๒๗	๐	๐	๗	๑.๖๕
ภูมิ	๑๙,๑๕๓	๑๔,๐๘๙.๓๖	๐	๐	๓๙	๐
วังกรด	๒๒,๑๑๖	๒๑,๐๑๖.๓๕	๐	๐	๐	๙.๐๐
ห้วยเขน	๗,๗๓๗	๕,๔๖๑.๖๙	๐	๐	๒.๒๕	๓.๐๐
วังตะกู่	๓๕,๗๓๔	๒๕,๕๕๑.๕๐	๐	๐	๑๑.๗๕	๐
ลำประดา	๒๗,๘๖๑	๒๓,๗๐๖.๒๙	๐	๐	๑.๗๕	๐
พื้นที่รวม	๒๖๒,๖๖๗	๑๘๙,๓๙๑.๖๖	๑๓๗.๐๐	๐	๕๘๖.๒๕	๑๓๒.๙๘

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, พ.ศ.๒๕๖๖

ตารางที่ ๘ ข้อมูลด้านปศุสัตว์

ตำบล	เกษตรกร ผู้เลี้ยงสัตว์ รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	โคนม (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)
บางมูลนาก	๖๖	๖๙	๐	๐	๐	๓,๓๓๑	๕๖๔	๑	๑๓๙
บางไผ่	๔๕๖	๙๕	๐	๐	๑๓๒	๒๘,๔๔๘	๓,๓๗๑	๗๒๑	๐
หอไกร	๔๖๗	๗๓	๐	๑๐	๕๘๘	๒๕,๑๕๗	๒๐,๖๕๘	๘๐	๐
เนินมะกอก	๓๐๖	๒๓๙	๐	๐	๐	๑๗,๗๐๔	๔๑,๕๓๔	๖๐	๐
วังสำโรง	๑๙๕	๖๕	๐	๕	๐	๑๑,๐๗๒	๕,๐๘๓	๑๖๓	๐
ภูมิ	๑๕๖	๑๑	๐	๑๕	๓๔๓	๑๐,๐๗๐	๑๕๐	๑๖๗	๐
วังกรด	๒๒๑	๓๑๓	๐	๑๓๑	๘๐	๑๒,๖๙๘	๑,๕๕๐	๓๑๒	๐
ห้วยเขน	๑๔๕	๘๒๒	๐	๐	๗๕	๕,๙๐๖	๔๕๖	๐	๐
วังตะกู่	๗๐๙	๙๓๙	๐	๒	๘๑๔	๘๗,๐๙๓	๔,๙๖๑	๒๑	๐
ลำประดา	๒๙๑	๒๐	๐	๐	๙๘๖	๑๗,๙๗๘	๑๓๘	๓๔	๐
รวมทั้งหมด	๓,๐๑๒	๒,๖๔๖	๐	๑๖๓	๓,๐๑๘	๒๑๙,๔๕๗	๗๘,๔๖๕	๑,๕๕๙	๑๓๙

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอบางมูลนาก, พ.ศ. ๒๕๖๗

ตารางที่ ๙ ข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ตำบล	เกษตรกร รวม (ราย)	กุ้งทะเล	กุ้งน้ำจืด	ปลา ทะเล	ปลาน้ำจืด	สัตว์น้ำ สวยงาม	สัตว์น้ำ อื่นๆ
วังตะกู่	๓๗๓				๓๗๓		
บางไผ่	๒๕๙				๒๕๙		
เนินมะกอก	๑๖๔				๑๖๔		
ห้วยเขน	๑๔๖				๑๔๖		
ลำประดา	๑๓๑				๑๓๑		

ตำบล	เกษตรกรรวม (ราย)	ทุ่งทะเล	ทุ่งน้ำจืด	ปลาทะเล	ปลาน้ำจืด	สัตว์น้ำสวยงาม	สัตว์น้ำอื่นๆ
หอไกร	๑๑๐				๑๑๐		
ภูมิ	๙๗				๙๗		
วังกรด	๙๖				๙๖		
วังสำโรง	๗๒				๗๒		
เทศบาลบางมูลนาก	๑๕				๑๕		
รวมทั้งหมด	๑,๔๖๓				๑,๔๖๓		

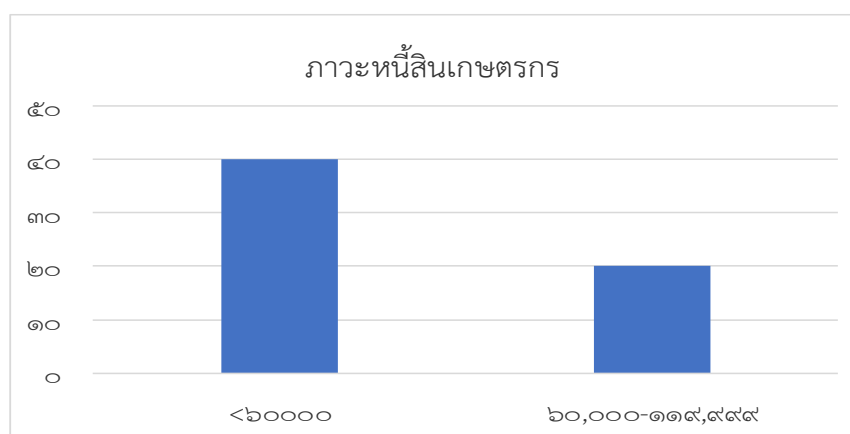
ที่มา : สำนักงานประมงอำเภอบางมูลนาก, พ.ศ. ๒๕๖๖

๒) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร

เกษตรกรอำเภอบางมูลนาก มีรายได้ในภาคการเกษตร เฉลี่ย จำนวน ๙๑,๕๘๓ บาท/ครัวเรือน/ปี และมีรายได้นอกภาคการเกษตร เฉลี่ย จำนวน ๗๖,๖๖๗ บาท/ครัวเรือน/ปี

๓) สินเชื่อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร

เกษตรกรอำเภอบางมูลนาก มีภาวะหนี้สินในภาคการเกษตร น้อยกว่า ๖๐,๐๐๐ บาท ร้อยละ ๔๐ และหนี้สิน ๖๐,๐๐๐-๑๑๙,๙๙๙ บาท ร้อยละ ๒๐

ภาพที่ ๑๒ แสดงสินเชื่อและภาวะหนี้ของเกษตรกรอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร
(ที่มา: farmer.doae.go.th ,พ.ศ. ๒๕๖๗)

๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดพิจิตร/ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP) ณ ราคาประจำปี ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ เท่ากับ ๕๐,๔๕๓ ล้านบาท เทียบกับปีที่แล้ว (ปี ๒๕๖๔) มีมูลค่า เท่ากับ ๔๗,๖๔๕ ล้านบาท เพิ่มขึ้น ๒,๘๐๘ ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ ๕.๘๙

ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว (Per Capita GPP) ณ ราคาประจำปี ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มีรายได้ต่อคนต่อปีเท่ากับ ๑๐๐,๒๔๑ บาท เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว (ปี ๒๕๖๔) ที่มีรายได้ต่อคนต่อปี ๙๓,๙๕๐ บาท จำนวน ๖,๒๙๑ บาท คิดเป็นร้อยละ ๖.๒๘

ตารางที่ ๑๐ แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพิจิตร ณ ราคาคงที่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๕

(ล้านบาท) รายการ	ปี พ.ศ.				
	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕p
ภาคเกษตร	๒๑,๐๙๕	๒๐,๗๘๙	๑๙,๐๒๙	๑๗,๘๘๖	๑๙,๓๖๙
ภาคบริการ	๒๓,๗๑๕	๒๓,๘๐๙	๒๔,๐๔๘	๒๓,๐๕๒	๒๔,๓๑๕
ภาคอุตสาหกรรม	๕,๕๗๘	๕,๕๙๓	๕,๗๘๖	๖,๗๐๗	๖,๗๗๐
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	๕๐,๓๘๘	๕๐,๑๙๒	๔๘,๘๖๓	๔๗,๖๔๕	๕๐,๔๕๓
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (บาท)	๙๗,๒๐๓	๙๗,๕๒๘	๙๕,๖๔๔	๙๓,๙๕๔	๑๐๐,๒๔๑
จำนวนประชากร (๑,๐๐๐ คน)	๕๑๘	๕๑๕	๕๑๑	๕๐๗	๕๐๓

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (<https://www.nesdc.go.th>), ๒๕๖๗

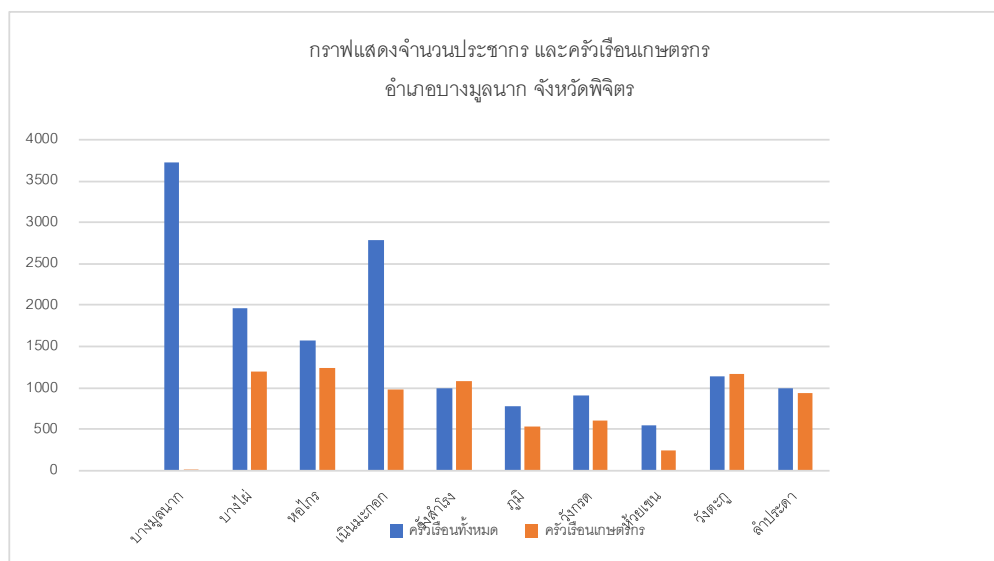
๖.๓ จำนวนครัวเรือน แยกชายหญิง ช่วงอายุ ในเมือง/ชนบท

อำเภอบางมูลนาก มีประชากรทั้งสิ้น ๔๓,๔๓๓ คน จำนวนครัวเรือน ๑๕,๔๑๘ ครัวเรือน แบ่งเป็นชาย ๒๐,๙๔๒ คน เป็นหญิง ๒๒,๔๙๑ คน ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีรายละเอียดแยกเป็นตำบล ดังนี้

ตารางที่ ๑๑ แสดงจำนวนประชากรในอำเภอบางมูลนาก

ที่	ตำบล	ครัวเรือน ทั้งหมด	ครัวเรือน เกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	บางมูลนาก	๓,๗๓๑	๔	๓,๕๕๐	๓,๙๕๓	๗,๕๐๓
๒	บางไผ่	๑,๙๕๘	๑,๒๐๓	๓,๑๗๐	๓,๓๕๔	๖,๕๒๔
๓	หอยไกร	๑,๕๖๗	๑,๒๓๔	๒,๘๓๘	๒,๙๙๘	๕,๘๓๖
๔	เนินมะกอก	๒,๗๘๙	๙๗๔	๓,๒๔๕	๓,๕๑๗	๖,๗๖๒
๕	วังสำโรง	๙๙๒	๑,๐๘๘	๑,๖๓๖	๑,๘๑๗	๓,๔๕๓
๖	ภูมิ	๗๘๕	๕๒๖	๙๘๗	๑,๐๖๙	๒,๐๕๖
๗	วังกรด	๙๑๒	๕๙๙	๑,๑๔๙	๑,๑๔๙	๒,๒๙๘
๘	ห้วยเขน	๕๕๑	๒๔๕	๖๐๓	๗๕๘	๑,๓๖๑
๙	วังตะกู	๑,๑๓๖	๑,๑๖๕	๒,๔๘๓	๒,๖๑๑	๕,๐๙๔
๑๐	ลำประดา	๙๙๗	๙๓๗	๑,๒๘๑	๑,๒๖๕	๒,๕๔๖
	รวม	๑๕,๔๑๘	๗,๙๗๕	๒๐,๙๔๒	๒๒,๔๙๑	๔๓,๔๓๓

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศด้านสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร, พ.ศ.๒๕๖๖

ภาพที่ ๑๓ แสดงจำนวนประชากร และครัวเรือนเกษตรกร อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร
(ที่มา : ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศด้านสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร, พ.ศ.๒๕๖๖)

๖.๔ การศึกษา

การศึกษา อำเภอบางมูลนาก มีจำนวน ๑๗ แห่ง ดังนี้

- ระดับมัธยมศึกษาทั้งหมด จำนวน ๒ แห่ง
- ระดับประถมศึกษา จำนวน ๑๕ แห่ง

๖.๕ สาธารณสุข

การสาธารณสุขประกอบด้วย

- โรงพยาบาลของรัฐประจำอำเภอ จำนวน ๑ แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลบางมูลนาก
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล จำนวน ๑๔ แห่ง

๖.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม

๑) การนับถือศาสนา

ประชาชนอำเภอบางมูลนาก ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ และมีงานประเพณีเจ้าพ่อแก้ว เจ้าพ่อก้าว เป็นเจ้าพ่อที่ชาวบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร และชาวอำเภอใกล้เคียงนับถือมาเป็นเวลาหลายสิบปี ในสัปดาห์ที่ ๓ ของเดือนธันวาคม จะมีการจัดงานประจำปีทุกปี มีคนในอำเภอและต่างอำเภอมาร่วมงานกันมากมาย ในงานช่วงเช้าจะมีขบวนแห่ เจ้าพ่อก้าวจากศาลเจ้าพ่อ ไปรอบตลาด แล้วไปประดิษฐานที่สนามหน้าโรงเรียนอนุบาลบางมูลนาก “ราษฎร์อุทิศ” เพื่อให้ประชาชนกราบไหว้ และมีงานฉลอง ๖ ค่ำ ในงานก็จะมีการเล่น เช่น จั๊วแต้จั๊ว ลิเก ดนตรี การละเล่นอื่น ๆ ตลอดจนมีการขายสินค้าอุปโภคบริโภค มีการประมูลสิ่งของที่มีผู้บริจาคให้เจ้าพ่อก้าว

๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

เทศกาลเส้นทางข้าวโป่ง เดือน ๔ เพื่อย้อนประเพณีไทยในสมัยอดีต ที่กำลังจะเลือนหายไป องค์การบริหารส่วนตำบลวังกรด อำเภอบางมูลนาก จึงเริ่มฟื้นฟูประเพณีเส้นทางข้าวโป่ง เพื่อให้เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป ได้ร่วมกันสืบสาน อนุรักษ์ ประเพณีการทำข้าวโป่ง ไว้ไม่ให้หายสูญหายไป หวังข้าวโป่งเป็นขนมขึ้นชื่อที่ใครผ่านมา ผ่านไป อ.บางมูลนาก จะต้องแวะชิมให้ได้

๗. การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used) อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

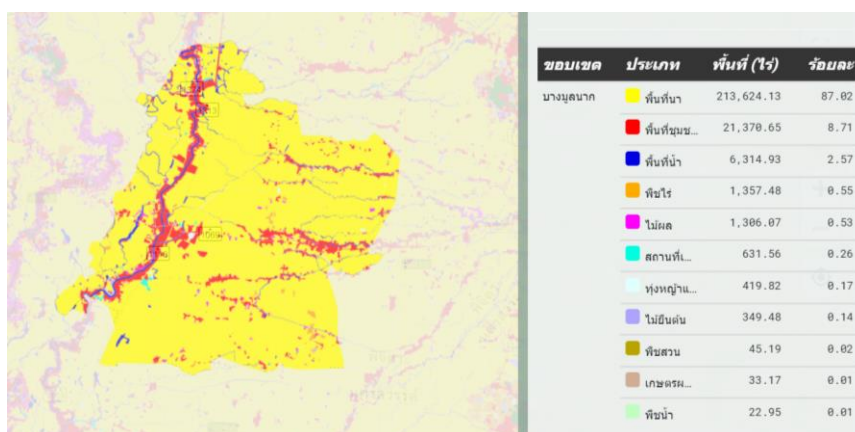
อำเภอบางมูลนาก มีการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นา จำนวน ๒๑๓,๖๒๔.๑๓ ไร่ ร้อยละ ๘๗.๐๒ รองลงมาคือ พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง จำนวน ๒๑,๓๗๐.๖๕ ไร่ ร้อยละ ๘.๗๑ และพื้นที่น้ำ จำนวน ๖,๓๑๔.๙๓ ไร่ ร้อยละ ๒.๕๗

ตารางที่ ๑๒ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า		
พืชไร่	๑,๓๕๗.๔๘	๐.๕๕
ไม้ยืนต้น	๓๔๙.๔๘	๐.๑๔
ไม้ผล	๑,๓๐๖.๐๗	๐.๕๓
พืชสวน	๔๕.๑๙	๐.๐๒
พื้นที่นา	๒๑๓,๖๒๔.๑๓	๘๗.๐๒
พื้นที่น้ำ	๖,๓๑๔.๙๓	๒.๕๗
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๖๓๑.๕๖	๐.๒๖
ทุ่งหญ้าและโรงเลี้ยงสัตว์	๔๑๙.๘๒	๐.๑๗
พื้นที่ลุ่ม		
พื้นที่น้ำ	๖,๓๑๔.๙๓	๒.๕๗
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๒๑,๓๗๐.๖๕	๘.๗๑
พื้นที่เบ็ดเตล็ด		

ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๔

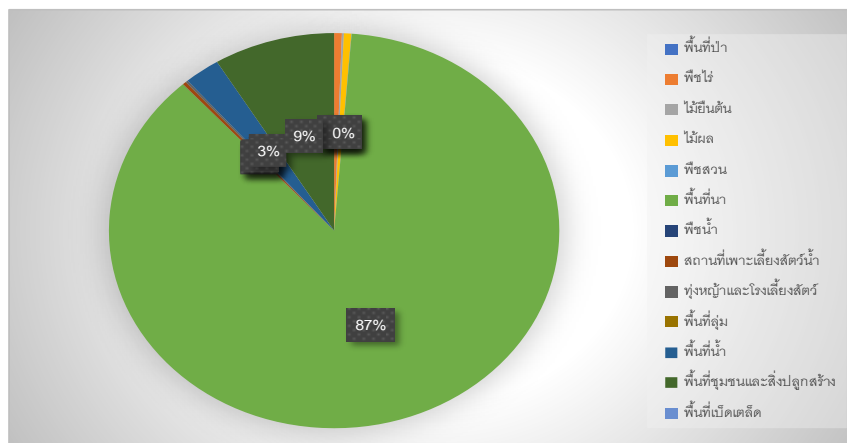
แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ภาพที่ ๑๔ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๔)

กราฟวงกลมแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ภาพที่ ๑๕ กราฟแสดงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๔)

๘. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

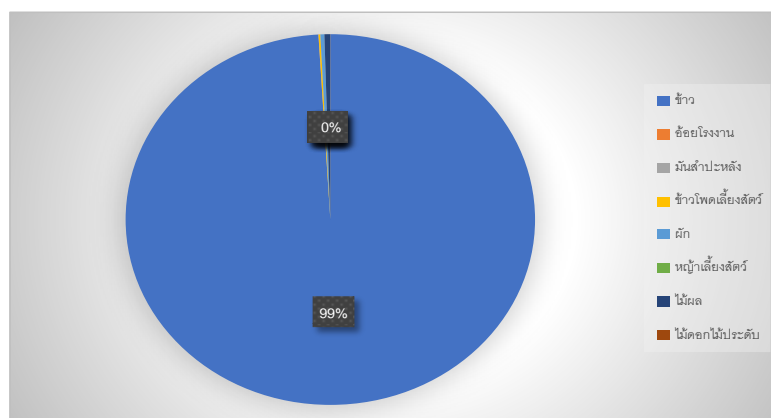
อำเภอบางมูลนาก พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ข้าว มีพื้นที่ปลูกมากจำนวน ๑๙๑,๔๒๔ ไร่ รองลงมา คือ ไม้ผล มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๘๙๓ ไร่ และ พืชผัก มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๖๐๕ ไร่ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ปลูก ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ตำบล	ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร (ไร่) อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร												
	พื้นที่ทั้งหมด	ข้าว	อ้อยโรงงาน	มันสำปะหลัง	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	สับปะรด	ผัก	หญ้าเลี้ยงสัตว์	ยางพารา	ปาล์มน้ำมัน	ไม้ผล	ไม้ดอกไม้ประดับ	รวมทั้งหมด
ลำประดา	๒๗,๘๖๑	๒๔,๘๕๑									๕๐		๒๔,๙๐๑
ห้วยเขน	๗,๗๓๗	๕,๖๗๒									๑๐		๕,๖๘๒
บางไผ่	๓๔,๒๕๗	๒๑,๙๙๗			๒๖๘		๒๑๙				๓๑๕		๒๒,๗๙๙
เนินมะกอก	๔๕,๐๖๐	๒๔,๒๘๕					๑๘๖				๑๕๐	๑๓	๒๔,๖๓๔
ภูมิ	๑๙,๑๕๓	๑๔,๑๙๐	๑๘				๑๕๕				๑๓๖		๑๔,๔๙๙
หอไกร	๒๗,๕๗๖	๑๗,๘๖๙					๓๖				๑๒๑		๑๘,๐๒๖
วังสำโรง	๔๑,๖๑๑	๓๔,๔๓๙									๕๐		๓๔,๔๘๙
วังกรด	๒๒,๑๑๖	๒๑,๔๗๙					๙				๑๑		๒๑,๔๙๙
วังตะกุก	๓๕,๗๓๔	๒๖,๖๑๒									๕๐		๒๖,๖๖๒
บางมูลนาก	๑,๕๖๒	๑๐๒									๐		๑๐๒
รวม	๒๖๒,๖๖๗	๑๙๒,๘๔๘	๑๘		๒๖๘		๖๐๕				๘๙๓	๑๓	๑๙๔,๖๔๕

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๖

กราฟวงกลมแสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอ

ภาพที่ ๑๖ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร
(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๙. องค์กร/สถาบันต่าง ๆ

อำเภอบางมูลนาก มีกลุ่มสถาบันเกษตรกร กลุ่มอาชีพการเกษตร ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการ หลายกลุ่ม กลุ่มอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้

ตารางที่ ๑๔ รายชื่อกลุ่มผู้ผลิต และผู้ประกอบการ OTOP ที่ได้รับการลงทะเบียน

ที่	ชื่อกลุ่ม	ชื่อประธานกลุ่ม/ เจ้าของกิจการ	ชื่อผลิตภัณฑ์	สถานที่ตั้ง		
				เลขที่	หมู่ที่	ตำบล
๑	ชมรมภูมิปัญญาหมอนพื้นบ้าน	นาย ทองดี เป้าศรี	สมุนไพรพร้อมดื่ม	๖๙	๓	วังกรด
๒	กลุ่มผลิตข้าวเพื่อสุขภาพ หมู่ ๗ ต.วังตะกู	นายชิต ปานพลอย	ข้าวกล้องหอมนิล	๗๗	๗	วังตะกู
๓	กลุ่มส่งเสริมตัดเย็บเสื้อผ้าและผลิตภัณฑ์ผ้า หมู่ ๒	นางพิมพ์ภักดิ์ ทิพย์กรธนากุล	เสื้อคอกระเช้า	๑๐๓	๒	วังกรด
๔	กลุ่มอาชีพหัตถกรรมเทศบาลตำบลบางไผ่	นางเพ็ญศรี พูลเส็ง	ไม้กวาดดอกหญ้า ไม้กวาดทางมะพร้าว	-	๑	บางไผ่
๕	กลุ่มดอกไม้จันทน์และของชำร่วย	นางอารมณี สินประเสริฐรัตน์	ดอกไม้จันทน์	-	๒	ห้วยเขน
๖	กลุ่มแปรรูปการเกษตร	นางสาวทัศนีย์ มางาม	มะม่วงแผ่น (ส้มลิ้ม)	๙	๑	หอไกร
๗	กลุ่มการถักตะกร้าปอเฮ หมู่ที่ ๓ บ้านหอไกร	นางกฤษณา มีมงคล	สเปรย์ตะไคร้หอม ไผ่ขี้เหล็ก	๖๖	๓	หอไกร
๘	ตุ๊กตาเปเปอร์มาเช่	นางไสว สุวรรณ	เปเปอร์มาเช่	๙๗	๓	ลำประดา
๙	นางสุรินทร์ อินทโชติ	นางสุรินทร์ อินทโชติ	ข้าวกล้องไรซ์เบอร์รี่	๓๔	๒	วังสำโรง
๑๐	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร	นางสาว ลัดดา ผลโสตร์	มะม่วงกวนแผ่น (ส้มลิ้ม)	๑๗๑/๑	๒	วังสำโรง

ที่	ชื่อกลุ่ม	ชื่อประธานกลุ่ม/ เจ้าของกิจการ	ชื่อผลิตภัณฑ์	สถานที่ตั้ง		
				เลขที่	หมู่ที่	ตำบล
๑๑	บริษัท รักสิริวรรณ จำกัด	นางมาลีรัตน์ ปานอุดมลักษณ์	ซาร่าข้าวและจมูก ข้าวไรซ์เบอร์รี่	๔๕/๒	๑	เนินมะกอก
๑๒	นายลัทธพล จันทรดี	นายลัทธพล จันทรดี	ข้าวสองสี ข้าวสามสี	๙๖/๓	๖	เนินมะกอก
๑๓	กลุ่มจักสานเส้นพลาสติก ตำบลวังกรด	นางมะลิ สยะรักษ์	ตะกร้าพลาสติกแปรรูป รูปต่าง ๆ	๔๕	๔	วังกรด
๑๔	กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพป่านเม็ด	นายสระ ประทุมมาตร	ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ ป่านเม็ด	๒๗	๕	วังกรด
๑๕	นนท์ กระยาสาธ	นายอานนท์ จันทรบัว	กระยาสาธ	๑๗๒	๓	วังตะกู่
๑๖	กลุ่มอาชีพตะกร้าปอเฮ	นางชำนาญ สุขสอน	ตะกร้าปอเฮ	-	๒	ห้วยเขน
๑๗	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีต้น ลำโรงรวมใจพัฒนา	นายราชนัน เขียวงาม	ทอผ้าฝ้าย-นม	๑	๓	วังสำโรง
๑๘	กลุ่มสัมมาชีพชุมชนบ้านคลอง ขุด หมู่ที่ ๕ ตำบลหอยไกร	นาง สิริลักษณ์ โรจนกฤตยาภรณ์	ดอกไม้จันทน์	๒๔/๓	๕	หอยไกร
๑๙	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มน้ำพริกแกง บ้านห้วยเขน	นาง สุกิจ อินทศรี	น้ำพริกแกง	-	๒	ห้วยเขน
๒๐	น้องเพลงขนมหวาน	นางสาว เพลินดา วัดเมือง	ขนมปุยฝ้าย ขนมหม้อแกง	๑๗๐	๑๒	บางไผ่
๒๑	น้ำจิ้มนายหนุ่ม	นายอรรถพล กรรขำ	น้ำจิ้มนายหนุ่ม	๔๕/๑๔	๑	เนินมะกอก
๒๒	กลุ่มอาชีพบ้านหอยไกร	นาง ทศนีย์ พรหมสาธ	น้ำพริกแกง	-	๔	หอยไกร
๒๓	กลุ่มส่งเสริมอาชีพบ้านโพธิ์ทอง	นาง ทศนีย์ สังข์ศิลป์	ตุ๊กตาหอมจากผ้า ใยบัว	๖๗/๒	๕	เนินมะกอก
๒๔	กลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์ผ้าไทยบ้านวันดี	นาง มณี วันดี	ชุดผ้าไทย	๑๑๐/๓	๖	เนินมะกอก
๒๕	นางไสว สุวรรณ	นางไสว สุวรรณ	ตุ๊กตาเปเปอร์มาเช่	๙๗	๓	ลำประดา
๒๖	ข้าวเม่าสดพิจิตร	นาย พิชรพล จันทรบัว	ข้าวเม่าสด	๑๗๒	๑๑	วังตะกู่
๒๗	นายอดุลย์ บัวสังข์	นายอดุลย์ บัวสังข์	เข็มขัดหนังแท้	๙๙	๑๐	ลำประดา
๒๘	นางนิชาพัฒน์ ชามะรัตน์	นางนิชาพัฒน์ ชามะรัตน์	กระเป๋าคาด	๗๗	๒	วังตะกู่
๒๙	นางทิพวรรณ ทรัพย์น้อย	นางทิพวรรณ ทรัพย์น้อย	เบเกอรี่	๒๘/๑	๗	หอยไกร

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบางมูลนาก (<https://otop.cdd.go.th>), พ.ศ. ๒๕๖๗

ตารางที่ ๑๕ จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๑๓
เครื่องดื่ม	๒
ผ้า เครื่องแต่งกาย	๔
ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก	๘
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	๒
รวม	๒๙

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบางมูลนาก (<https://otop.cdd.go.th>), พ.ศ. ๒๕๖๗

ตารางที่ ๑๖ ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอบางมูลนาก

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
น้ำพริกแกงเผ็ด บ้านลำปะดากลาง หมู่ ๘ ตำบลวังตะกุก	๓๗	๘	วังตะกุก	๑๐	นางสาวแมว เฉลิมเชื้อ
พืชเศรษฐกิจทฤษฎีใหม่บางมูลนาก	๔๑/๗	๒	ห่อไกร	๗	นางณัฐธยาน์ ธนะฤทธิ์จิรโชติ
บ้านห้วยเรียงเหนือ	๗๗	๒	วังตะกุก	๗	นางนิชาพัฒน์ ชามะรัตน์
กลุ่มพัฒนาพืชเศรษฐกิจบางมูลนาก	๑๐๗	-	บางมูลนาก	๗	นายชยานนท์ อัมมิกะกุล
กลุ่มเพาะเลี้ยงและแปรรูปผลิตภัณฑ์การเกษตร ตำบลวังตะกุก	๓๔	๕	วังตะกุก	๗	นายธนายุทธ ปัตโต
กลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ตำบลวังกรด	๙๙	๔	วังกรด	๑๓	นายทองอยู่ ทองหล่อ
เกษตรแปลงใหญ่เลี้ยงและแปรรูปสัตว์น้ำตำบลเนินมะกอก	๑๙๔/๑	๑๒	เนินมะกอก	๓๘	นายอำนาจ เกียรอำ
กลุ่มนาแปลงใหญ่บ้านห่อไกรหมู่ที่๓	๖๐	๓	ห่อไกร	๕๖	นายเกื้ออำนวย จันประดับ
แปรรูปวิถีไทย	๗๙	๕	ภูมิ	๑๙	นางกนกวรรณ ทับจีน
กลุ่มแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรวิถีไทย	๔๖/๑	๔	ห่อไกร	๑๕	นางสมพิศ แพรทิพย์
บ้านห้วยเรียงกลางหมู่ ๑๒ ต.วังตะกุก (กลุ่มข้าวแปลงใหญ่)	๑๓๖	๑๒	วังตะกุก	๒๐	นางรำพึง ทองอยู่
กลุ่มแม่บ้านแปรรูปมะม่วงกวนโคปลาดุก	๑๗๑/๑	๒	วังสำโรง	๑๐	นางสาวลัดดา ผลโสตร์
กลุ่มสตรีต้นสำโรงรวมใจพัฒนา	๑	๓	วังสำโรง	๒๘	นายราชัน เขียวงาม
กลุ่มผลิตข้าวเพื่อสุขภาพหมู่ที่๗	๗๗	๗	วังตะกุก	๒๑	นายชิต ปานพลอย
กลุ่มน้ำพริกแกงบ้านห้วยเขน	๑	๒	ห้วยเขน	๒๑	นางสุกิจ อินทศรี
กลุ่มส่งเสริมตัดเย็บเสื้อผ้าและผลิตภัณฑ์ผ้า หมู่๒	๑๐๓	๒	วังกรด	๗	นางพิมพ์ภัส ทัพยกรณากุล
กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ วังสำโรง ไบโอบีโอดี	๓๔	๒	วังสำโรง	๒๙	นางสุนทร อินทโชติ
กลุ่มเกษตรกรทำน้าบ้านวังทอง หมู่ ๘	๔๙/๔	๘	เนินมะกอก	๓๗	นายสมชาย อาจหาญ
กลุ่มแปรรูปเห็ดโคนญี่ปุ่น	๕๔	๔	ภูมิ	๑๘	นายวัชร เชื้อบุญมี
กลุ่มผลิตปุ๋ยชีวภาพอัดเม็ด หมู่ ๒ ต.วังสำโรง	๑๗๒	๒	วังสำโรง	๒๕	นายเศกสนัย ปันดอกไม้
แปรรูปวัสดุการเกษตร	๙	๑	ห่อไกร	๑๐	นางสาวทัศนีย์ มางาม
กลุ่มปุ๋ยชีวภาพเกษตรกร หมู่ ๓ ตำบลวังตะกุก	๖	๓	วังตะกุก	๒๗	นายบุญสืบ กลิ่นชาติ
โรงสีชุมชนตำบลลำปะด้า	๑๖	๑	ลำปะด้า	๒๕	นายเจริญ สุขคำมี
โรงสีชุมชนบ้านห้วยเรียงกลาง	๒๗	๕	วังกรด	๕๒	นายสระ ประทุมมาตร

ที่มา : ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร

(<https://smcmanage.doae.go.th>), พ.ศ. ๒๕๖๗

ตารางที่ ๑๗ ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนชุมชนวัดโพธิ์ทองปากาสีวิทยา	-	5	เนินมะกอก	30	ด.ญ.สุภารัตน์ ทุมชาติ
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนวัดหนองกอไผ่	-	6	วังสำโรง	15	ด.ช.พงศ์พิสุทธิ์ สายทอง
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปมะม่วงกวน	-	2	วังสำโรง	11	น.ส.ลัดดา ผลโสตร์
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรตัดเย็บเสื้อผ้า หมู่ 2	-	2	วังกรด	10	นางพิมพ์ภัสร์ ทิพย์กรธนากุล
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแม่บ้านสตรีต้นสำโรงรวมใจพัฒนา	-	3	วังสำโรง	21	นายราชนัน เขียวงาม
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแม่บ้าน บ้านหนองกอไผ่	-	6	วังสำโรง	10	น.ส.สุกัญญา สมจิตร
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแม่บ้านน้ำพริกแกงเผ็ด	-	2	วังตะกู่	16	น.ส.แมว เฉลิมเชื้อ
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเกษตรกรผู้ปลูกไม้ผล ต.หอไกร		4	หอไกร	10	นางทัศนีย์ พรหมสวาท
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรโรงสีชุมชนบ้านห้วยเรียงกลาง	-	5	วังกรด	28	นายสระ ประทุมมาตร
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บางไผ่	-	7	บางไผ่	10	นายพนม มีคำ
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเกษตรกรผู้ปลูกมันเทศ ต.ลำประดา	-	1	ลำประดา	10	นางนงลักษณ์ สิงห์แอ๊ดซ์

ที่มา : DOAE Smart Farmer กรมส่งเสริมการเกษตร (<https://ffgdev.doae.go.th>), พ.ศ. ๒๕๖๗

ตารางที่ ๑๘ ข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
สหกรณ์การเกษตรบางมูลนาก จำกัด	๕๓/๑	๗	เนินมะกอก	๒๐๐	นายเสน่ห์ ก้อนแก้ว

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพิจิตร, พ.ศ. ๒๕๖๖

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑) เกษตรกร

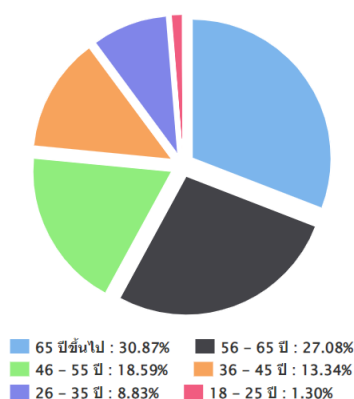
(๑) ครุฑเรือนเกษตรกร

อำเภอบางมูลนากมีครุฑเรือนเกษตรกร จำนวน ๗,๐๒๔ ครุฑเรือน โดยมีหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกร อายุ ๖๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๒,๑๖๘ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๘๗ รองลงมาอายุระหว่าง ๕๖-๖๕ ปี จำนวน ๑,๙๐๒ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๐๘ อายุ ๔๖-๕๕ ปี จำนวน ๑,๓๐๖ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๕๙ อายุระหว่าง ๓๖-๔๕ ปี จำนวน ๙๓๗ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๓๔ อายุระหว่าง ๒๖-๓๕ ปี จำนวน ๖๒๐ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘.๘๓ และอายุระหว่าง ๑๘-๒๕ ปี จำนวน ๙๑ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑.๓๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๙ แสดงหัวหน้าครุฑเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ช่วงอายุ (ปี)	ครุฑเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๒,๑๖๘	๓๐.๘๗
๕๖ - ๖๕ ปี	๑,๙๐๒	๒๗.๐๘
๔๖ - ๕๕ ปี	๑,๓๐๖	๑๘.๕๙
๓๖ - ๔๕ ปี	๙๓๗	๑๓.๓๔
๒๖ - ๓๕ ปี	๖๒๐	๘.๘๓
๑๘ - ๒๕ ปี	๙๑	๑.๓๐
รวม	๗,๐๒๔	๑๐๐

ที่มา : aiu.doae.go.th, พ.ศ. ๒๕๖๖ ดัดข้อมูล ณ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๗

ภาพที่ ๑๗ แสดงหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร
(ที่มา : aiu.doae.go.th)

(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

อำเภอบางมูลนากมีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก จำนวน ๖,๒๗๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๓๗ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๗๔๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๖๓

ตารางที่ ๒๐ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๖,๒๗๗	๘๙.๓๗
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๗๔๗	๑๐.๖๓

ที่มา : aiu.doae.go.th, พ.ศ. ๒๕๖๖ ตัดข้อมูล ณ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๗

ภาพที่ ๑๘ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร
(ที่มา : aiu.doae.go.th)

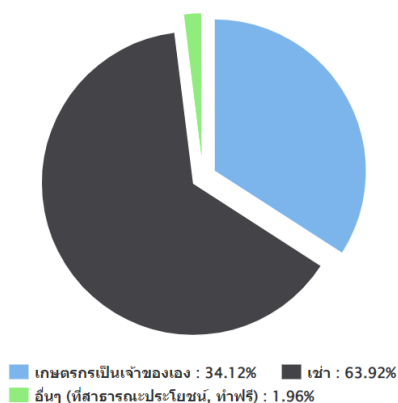
(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรอำเภอบางมูลนาก ส่วนใหญ่เช่า จำนวน ๕,๓๕๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๙๒ รองลงมาคือ เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๒,๘๕๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๑๒ และอื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๑๖๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑.๙๖ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๑ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เช่า	๕,๓๕๒	๖๓.๙๒
เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง	๒,๘๕๗	๓๔.๑๒
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๑๖๔	๑.๙๖

ที่มา : aiu.doae.go.th, พ.ศ. ๒๕๖๖ ตัดข้อมูล ณ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๗

ภาพที่ ๑๙ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร
(ที่มา : aiu.doae.go.th)

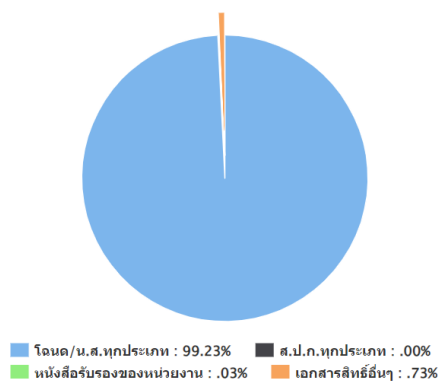
(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของตนเอง)

เกษตรกรอำเภอบางมูลนาก มีการถือครองที่ดินแบบเอกสารสิทธิ์ โฉนด/น.ส. ทุกประเภท จำนวน ๒,๘๕๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๒๓ รองลงมาคือแบบเอกสารสิทธิ์อื่น ๆ จำนวน ๒๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๓ และหนังสือรับรองของหน่วยงาน จำนวน ๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๓ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๒ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	เอกสารสิทธิ์อื่น ๆ	หนังสือรับรองของหน่วยงาน	ส.ป.ก. ทุกประเภท	
๒,๘๕๐	๒๑	๑	๐	๒,๘๕๗

ที่มา : aiu.doae.go.th, พ.ศ. ๒๕๖๖ ดัดข้อมูล ณ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๗

ภาพที่ ๒๐ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร
(ที่มา : aiu.doae.go.th)

๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

อำเภอบางมูลนาก มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๔ กลุ่ม มีสมาชิก ๕๘ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๕ กลุ่ม สมาชิก ๖๘ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๒ กลุ่ม สมาชิก ๔๕ ราย วิสาหกิจชุมชน ๒๔ แห่ง สมาชิก ๕๐๙ ราย สหกรณ์ จำนวน ๑ แห่ง สมาชิก ๑,๒๐๐ ราย

ตารางที่ ๒๓ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
บางมูลนาก	-	-	-	-	-	-	๒	๑๗	-	-	-	-
บางไผ่	๑	๑๐	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
หอไกร	๑	๑๐	-	-	-	-	๔	๘๘	-	-	-	-
เนินมะกอก	-	-	-	-	๑	๑๕	๒	๗๕	๑	๑,๒๐๐	-	-
วังสำโรง	-	-	๓	๔๒	๑	๓๐	๔	๙๒	-	-	-	-
ภูมิ	-	-	-	-	-	-	๒	๓๗	-	-	-	-
วังกรด	๑	๒๘	๑	๑๐	-	-	๓	๗๒	-	-	-	-
ห้วยเขน	-	-	-	-	-	-	๑	๒๑	-	-	-	-
วังตะกู	-	-	๑	๑๖	-	-	๕	๘๒	-	-	-	-
ลำประดา	๑	๑๐	-	-	-	-	๑	๒๕	-	-	-	-
รวม	๔	๕๘	๕	๖๘	๒	๔๕	๒๔	๕๐๙	๑	๑,๒๐๐	-	-

ที่มา : <https://ffgdev.doae.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๗

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

อำเภอบางมูลนาก มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ๑ ศูนย์ และศพก. เครือข่าย ๑๕ ศูนย์ เป็นศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๓ ศูนย์ ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ๑ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๑๒ ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ๒ ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ ๑๔ ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ๑ ศูนย์

ตารางที่ ๒๔ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศดปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏูป	
บางมูลนาก	-	-	-	-	๑	-	-	-	-
บางไผ่	-	๑	-	๑	๑	-	-	-	-
หอไกร	-	๑	๑	-	๑	-	-	-	-
เนินมะกอก	๑	๓	-	-	๑	๑	-	-	๑
วังสำโรง	-	๑	๑	-	๑	-	-	-	-
ภูมิ	-	-	-	-	๑	๔	-	-	-
วังกรด	-	๒	-	-	๑	๒	-	-	-

ห้วยเขน	-	-	-	-	๑	๒	-	-	-
วังตะก	-	๑	๑	-	๑	๓	-	-	-
ลำประดา	-	๑	-	-	๑	๔	-	-	-
รวม	๑	๑๐	๓	๑	๑๒	๑๖	-	-	๑

ที่มา : <https://learningpoint.doae.go.th/form-profile>, พ.ศ. ๒๕๖๗

(๑) อาสาสมัครเกษตร

อำเภอบางมูลนาก มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๑๖๓ คน โดยมีอาสาสมัครเกษตร จำนวน มากที่สุด จำนวน ๗๙ ราย รองลงมาคือหมอดินอาสา ๕๔ ราย ครูบัญชีอาสา จำนวน ๑๒ ราย และประมง อาสา ๑๔ ราย ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๕ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	อาสาสมัคร เกษตร	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
บางมูลนาก	-	๑	-	-	-	-	-	-	-
บางไผ่	๑	-	-	-	๑๐	๑๒	๑	-	-
หอไกร	-	๑	๕	๑	๔	๙	-	-	-
เนินมะกอก	-	๔	๒	-	๗	๑๒	๑	-	-
วังสำโรง	-	๓	๑	๑	๕	๘	-	-	-
ภูมิ	-	-	-	-	๕	๕	-	-	-
วังกรด	๑	-	-	๑	๕	๖	-	-	-
ห้วยเขน	-	๑	๑	-	๒	๕	-	-	-
วังตะก	-	๑	๑	-	๙	๙	-	-	-
ลำประดา	-	๒	-	-	๗	๗	๑	-	-
รวม	๒	๑๒	๑๐	๓	๕๔	๗๙	๓	-	-

ที่มา : <https://asa-center.doae.go.th/report-๒>, พ.ศ. ๒๕๖๗

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

อำเภอบางมูลนาก มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในอำเภอบางมูลนาก มีประชาชนชาวบ้านจำนวน ๑๑ คน

ตารางที่ ๒๖ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้าน อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	องค์ความรู้ด้าน
วังตะก	๒	นายชิต ปานพลอย	หมู่ ๗ ต.วังตะก อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร	เศรษฐกิจพอเพียง
		นายณรงค์ แฉล้มวงศ์	หมู่ ๓ ต.วังตะก อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร	ข้าว
วังกรด	๑	นายสระ ประทุมมาตร	หมู่ ๕ ต.วังกรด อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร	ข้าว
รวม	๓			

ที่มา : ข้อมูลประชาชนชาวบ้าน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ๒๕๖๓

(๕) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายอำนาจ เกียรติอำ

บ้านเลขที่ : ๑๙๔/๑ หมู่ ๑๒ ต.เนินมะกอก อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร

สถานการณ์ของพื้นที่ : พื้นที่อำเภอบางมูลนากส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในการปลูกข้าว แต่เกษตรกรยังประสบปัญหาในการผลิตข้าวให้ประสบความสำเร็จ ศพก.อำเภอบางมูลนากตั้งขึ้นเพื่อเน้นกิจกรรมการผลิตข้าวเป็นหลัก เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านข้าวและเศรษฐกิจพอเพียงให้เกษตรกรในพื้นที่

แนวทางการพัฒนา : ๑. ประชุมหาแนวทางในการทำงานร่วมกันของศพก. และศพก.เครือข่าย
๒. พัฒนาฐานเรียนรู้ให้มีความน่าสนใจ โดยให้ศพก. เครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วม
๓. ติดตามการดำเนินงานร่วมกันของศพก. และศพก.เครือข่าย

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : การลดต้นทุนการผลิตข้าว การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การทำการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง

หลักสูตรเรียนรู้ : ๑. การลดต้นทุนการผลิตและการบริหารจัดการต้นทุนในการผลิตข้าว
๒. การบริหารจัดการน้ำ
๓. ประมงและปศุสัตว์
๔. การผลิตและใช้ชีวภัณฑ์เพื่อลดต้นทุนการผลิต
๕. การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

หลักสูตรบังคับ

๑. การลดต้นทุนการผลิตและการบริหารจัดการต้นทุนในการผลิตข้าว
๒. การบริหารจัดการน้ำ
๓. ประมงและปศุสัตว์
๔. การผลิตและใช้ชีวภัณฑ์เพื่อลดต้นทุนการผลิต
๕. การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

หลักสูตรเสริม

๑. การตรวจวิเคราะห์ดิน

ศูนย์เครือข่าย จำนวน ๑๕ ศูนย์

ตารางที่ ๒๗ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอบางมูลนาก
จังหวัดพิจิตร

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์ เครือข่าย	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์ เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	ศคปช.บางไผ่	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศคปช.)	๗	บางไผ่	นายสุนทร อิน รอด	๐๘๖-๙๓๘๘๒๐๙
๒	กลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer)บางมูลนาก	ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลิตผล ด้านการเกษตร	๖	เนิน มะกอก	นายลัทธพล จันทร์ดี	๐๙๘-๗๕๐๖๓๔๗
๓	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง บ้านลำปะตะเหนือ	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตร ทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๗	วังตะกู	นายชิต ปานพลอย	๐๙๐-๙๓๔๒๖๗๗
๔	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านห้วยคต	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	๗	บางไผ่	นายสุนทร อินรอด	๐๘๖-๙๓๘๘๒๐๙
๕	กลุ่มนาแปลงใหญ่ตำบลวังกรด	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	๕	วังกรด	นายสระ ประทุม มาตร	๐๘๖-๒๑๗๔๒๓๕
๖	กลุ่มนาแปลงใหญ่ตำบลวังตะกู	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	๑๒	วังตะกู	นายสุพจน์ เสริม เผือก	๐๘๙-๘๑๙๐๕๓๕
๗	ศูนย์เรียนรู้การสหกรณ์ของ สหกรณ์การเกษตรบางมูลนาก	ศูนย์เรียนรู้ด้านสหกรณ์	๑	เนิน มะกอก	นายเสนห์ ก้อน แก้ว	๐๘๖-๒๐๐๙๖๗๓
๘	กลุ่มนาแปลงใหญ่ตำบลหอไกร	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	๓	หอไกร	นายหัตถ์ชัย อาจศรี	๐๘๘-๓๔๐๑๐๓๓
๙	ศจช.วังตะกู	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	๑๒	วังตะกู	นายสุพจน์ เสริม เผือก	๐๘๙-๘๑๙๐๕๓๕
๑๐	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านโคกปลาตึก	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	๒	วังสำโรง	นางดลพร ขำจร	๐๘๑-๙๑๗๓๖๖๔
๑๑	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านหนองน้ำใส	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	๖	วังกรด	นายนิรลย์ รอด แสง	๐๘๖-๒๐๕๕๘๓๘
๑๒	ศูนย์ข้าวชุมชนลำปะตะ	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	๑	ลำปะตะ	นายสมบัติ ประโยชน์ดี	๐๕๖-๖๑๖๙๗๐
๑๓	กลุ่มนาแปลงใหญ่ตำบลลำ ปะตะ	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	๑	ลำปะตะ	นายสุวิทย์ เมืองทอง	๐๖๔-๑๓๙๑๓๓๔
๑๔	กลุ่มแปลงใหญ่ปลาสาวยตำบล เนินมะกอก	ศูนย์เรียนรู้ด้านประมง	๑๒	เนิน มะกอก	นายมานิตย์ เกียร อำ	๐๘๗-๓๑๒๑๐๒๓
๑๕	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มน้ำพริกแกง บ้านห้วยเขน	อื่นๆ	๒	ห้วยเขน	นางสุกิจ อินศรี	๐๘๙-๐๐๖๑๖๓
๑๖	ศูนย์เรียนรู้ผลิตไม้ประดับ	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ดอกไม้ประดับ	๖	เนิน มะกอก	นางสุรีย์ จุฑมยา กร	๐๘๕-๑๕๐๑๙๔๖
๑๗	ศูนย์เรียนรู้ผักไฮโดรโปนิิกส์	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก	๑	บางไผ่	นางสาวชมพูนุช พุ่มชูศักดิ์	๐๘๘-๒๘๒๒๔๔๕
๑๘	ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก	๓	หอไกร	นางสาวพัชรีย์ แท่งทอง	๐๖๔-๕๙๖๔๕๕๒

ตารางที่ ๒๘ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าววังตะกูจังหวัดพิจิตร

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		
1. การเตรียมดิน				←→										
2. การปลูกข้าว					←→									
3. การป้องกันกำจัดโรคและแมลง						←→				→				
4. การใส่ปุ๋ย						←→				→				
5. การเก็บเกี่ยว									←→					

แผนการผลิตรายกลุ่มของแปลงใหญ่ข้าวหอไกร

ที่อยู่ หมู่ ๓ ตำบลหอไกร อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

กิจกรรม ผลิตข้าวคุณภาพ

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๔,๐๐๐ บาท/ต่อไร่ เป็น ๓,๕๐๐ บาท (ลดลง ๑๒.๕%)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๕๕๐ กิโลกรัม/ไร่ เป็น ๖๐๐ กิโลกรัม/ไร่ (เพิ่มขึ้น ๙%)
- เป้าหมายรายได้ ๗,๐๐๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย ๓,๕๐๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

ต้องการแหล่งน้ำ (บ่อบาดาล)

ตารางที่ ๒๙ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าวหอไกร จังหวัดพิจิตร

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		
1. การเตรียมดิน	←											→		
2. การปลูกข้าว	←											→		
3. การป้องกันกำจัดโรคและแมลง	←											→		
4. การใส่ปุ๋ย	←											→		
5. การเก็บเกี่ยว	←											→		

แผนการผลิตรายกลุ่มของแปลงใหญ่ข้าววังกรด

ที่อยู่ หมู่ ๕ ตำบลวังกรด อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

กิจกรรม ผลิตข้าวคุณภาพ

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๔,๕๐๐ บาท/ต่อไร่ เป็น ๔,๐๐๐ บาท (ลดลง ๑๑%)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่ เป็น ๖๐๐ กิโลกรัม/ไร่ (เพิ่มขึ้น ๒๐%)
- เป้าหมายรายได้ ๑๓,๕๐๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย ๔,๐๐๐ บาท/ไร่

แผนการผลิตรายกลุ่มของแปลงใหญ่ข้าวลำประดา

ที่อยู่ โรงสีชุมชน หมู่ที่ ๕ ตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

กิจกรรม ผลิตข้าวคุณภาพ

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๔,๐๐๐ บาท/ไร่ เป็น ๓,๕๐๐ บาท/ไร่
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่ เป็น ๖๐๐ กิโลกรัม/ไร่
- เป้าหมายรายได้ ๗,๐๐๐ บาท/ไร่
- ประเมินการระบาย ๔,๐๐๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. ตลาดรองรับสินค้า

๒. อาคารจัดเก็บสินค้า

ตารางที่ ๓๒ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าวลำประดา จังหวัดพิจิตร

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการระบาย	ประมาณการรายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		
1. การเตรียมดิน			←→											
2. การปลูกข้าว					←→									
3. การป้องกันกำจัดโรคและแมลง					←→						→			
4. การใส่ปุ๋ย					←→						→			
5. การเก็บเกี่ยว											←→			

ตารางที่ ๓๓ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ที่	ตำบล	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ประธาน	เบอร์โทรศัพท์ประธาน
๑	ลำประดา	แปลงใหญ่ข้าว หมู่ที่ ๑ ตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	ข้าว	๓๘	๙๔๓	นายสุวิทย์ เมืองทอง	๐๙๕-๓๕๕๘๕๔๐
๒	เนินมะกอก	แปลงใหญ่ข้าว สหกรณ์การเกษตร บางมูลนากจำกัด อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	ข้าว	๔๓	๑,๖๖๗	นายนิทัศน์ ปั่นแปง	๐๘๘-๑๔๔๔๗๖
๓	เนินมะกอก	แปลงใหญ่ปลาสวาย ตำบลเนินมะกอก อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	ปลาสวาย	๕๑	๕๑	นายมานิตย์ เถียรอำ	๐๘๗-๓๑๒๑๐๒๓
๔	หอไกร	แปลงใหญ่ข้าว หมู่ที่ ๓ ตำบลหอไกร อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	ข้าว	๔๔	๑,๑๑๙	นายหิสนัย อาจศรี	๐๘๘-๓๔๐๑๐๐๓
๕	วังกรด	แปลงใหญ่ข้าว หมู่ที่ ๕ ตำบลวังกรด อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	ข้าว	๕๖	๑,๙๒๔	นายสระ ประทุมมาตร	๐๘๖-๒๑๗๔๒๓๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางมูลนาก ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี ๒๕๖๔ (<https://co-farm.doae.go.th>), พ.ศ. ๒๕๖๗

๒.๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

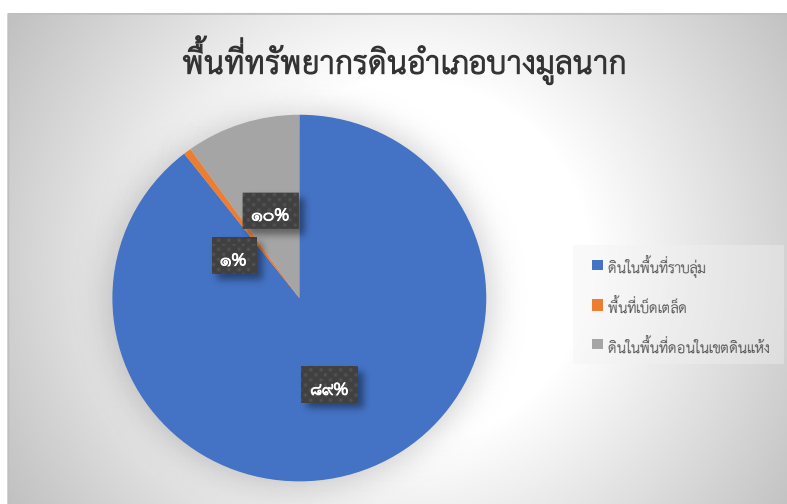
๑) ทรัพยากรดิน

ดินในพื้นที่อำเภอบางมูลนาก ส่วนใหญ่เป็นดินในพื้นที่ราบลุ่ม จำนวน ๒๑๙,๕๕๖.๙๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๔๔ เป็นดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง จำนวน ๒๔,๓๑๕.๓๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙.๙๑ และ พื้นที่เบ็ดเตล็ด จำนวน ๑,๖๐๓.๓๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๕

ตารางที่ ๓๔ แสดงทรัพยากรดินอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

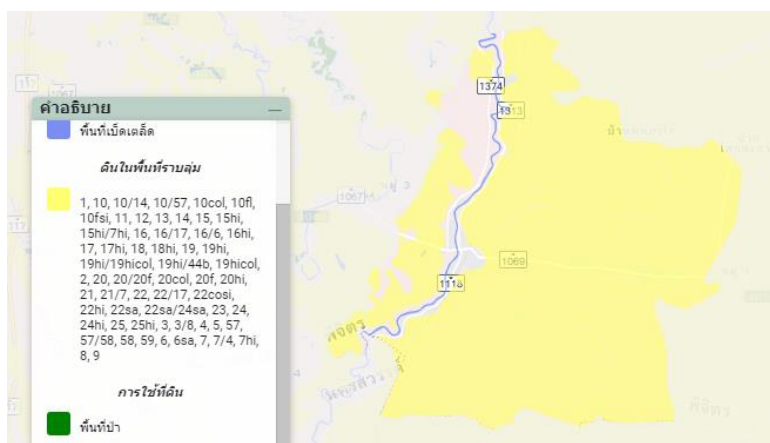
ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๒๑๙,๕๕๖.๙๙	๘๙.๔๔
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๑,๖๐๓.๓๒	๐.๖๕
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง	๒๔,๓๑๕.๓๐	๙.๙๑

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๔

ภาพที่ ๒๒ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๗)

ภาพที่ ๒๓ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

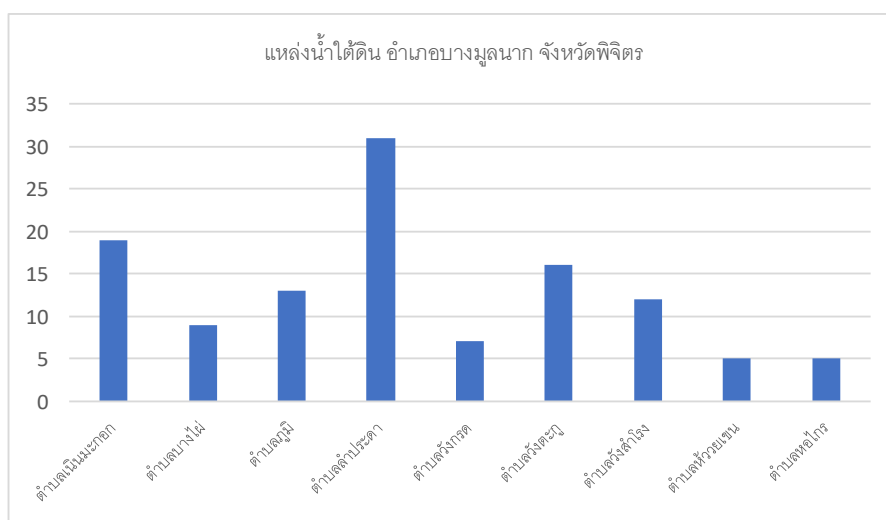
(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/>, ๒๕๖๗)

๒) ทรัพยากรน้ำ

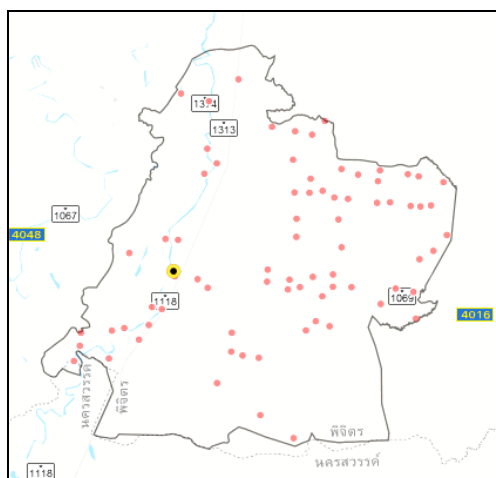
อำเภอบางมูลนากเป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตร ประมาณร้อยละ ๗๐ ของพื้นที่ทั้งหมด และอาศัยน้ำจากชลประทานในการทำการเกษตร ประมาณร้อยละ ๓๐ นอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

- แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาลอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร รวมทั้งสิ้น ๑๑๗ บ่อ แยกเป็นรายตำบลได้ดังนี้

ตำบลเนินมะกอก	จำนวน ๑๙ บ่อ	ตำบลวังตะกู	จำนวน ๑๖ บ่อ
ตำบลบางไผ่	จำนวน ๙ บ่อ	ตำบลวังกรด	จำนวน ๗ บ่อ
ตำบลภูมิ	จำนวน ๑๓ บ่อ	ตำบลห้วยเขน	จำนวน ๕ บ่อ
ตำบลลำประดา	จำนวน ๓๑ บ่อ	ตำบลหอไกร	จำนวน ๕ บ่อ
ตำบลวังสำโรง	จำนวน ๑๒ บ่อ		

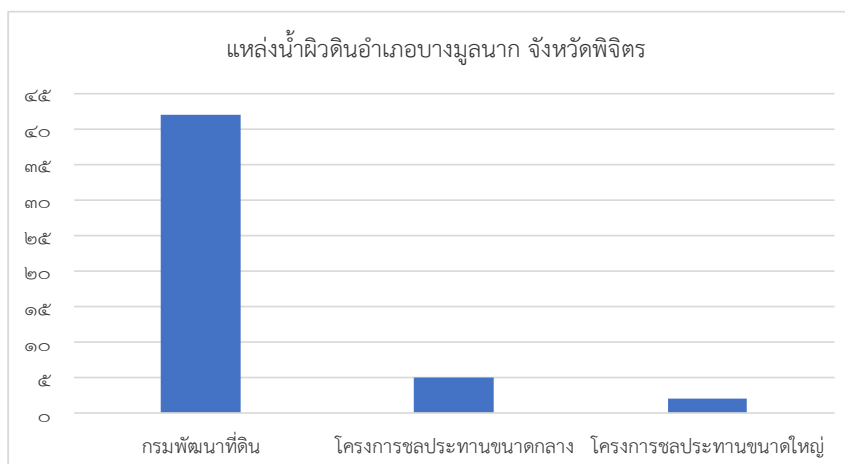

ภาพที่ ๒๔ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๗)

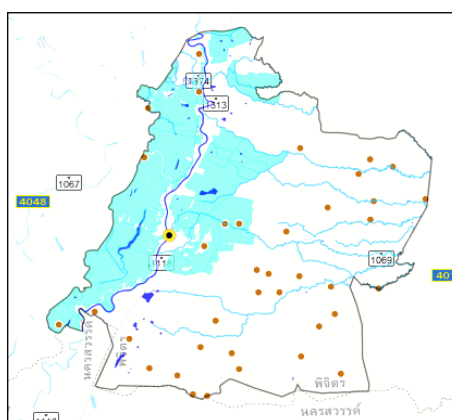

ภาพที่ ๒๕ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๗)

- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำน่าน ทะเลสาบ และในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดินจะได้รับการเติมจากฝน อำเภอบางมูลนาก มีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรดังนี้ แหล่งน้ำจากกรมพัฒนาที่ดิน จำนวน ๔๒ แห่ง โครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน ๕ แห่ง โครงการชลประทานใหญ่ จำนวน ๒ แห่ง

ภาพที่ ๒๖ แสดงแหล่งน้ำผิวดินอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๗)

ภาพที่ ๒๗ แสดงแหล่งน้ำผิวดินอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI

ไม่มี

๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ

๑.๔.๑ ชนิดสินค้า ข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

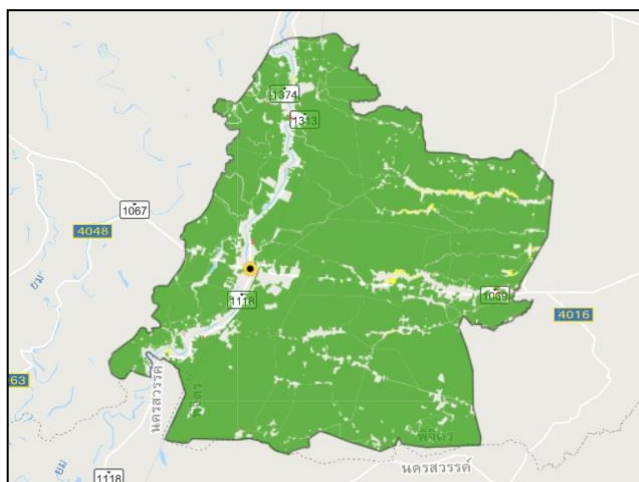
(๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอบางมูลนาก มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ทั้งหมด จำนวน ๒๑๕,๖๒๖ ไร่ แบ่งเป็น พื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๒๑๔,๓๔๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๔๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๑,๐๑๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๔๗ และพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๒๖๓ คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๒

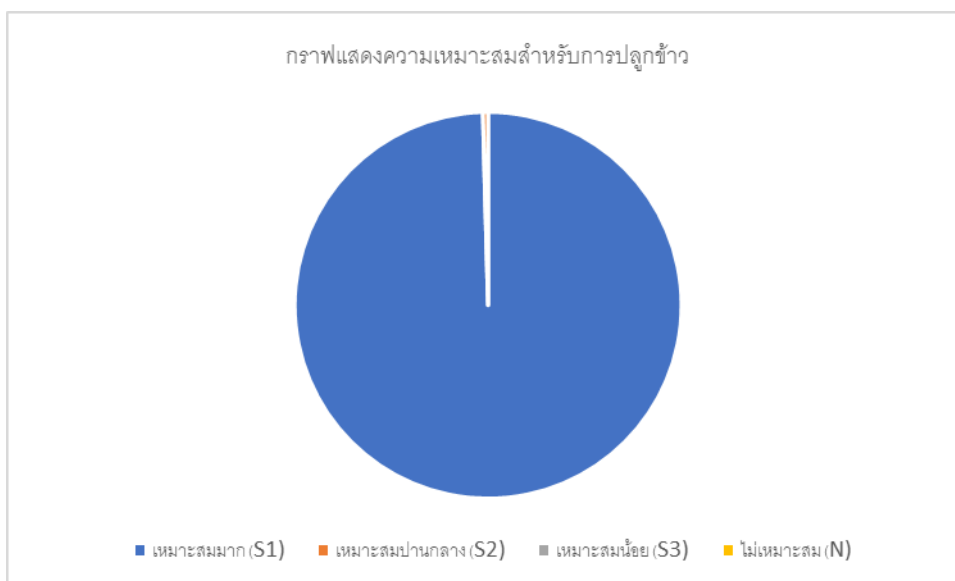
ตารางที่ ๓๕ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอ	๒๑๔,๔๓๐.๘๘	๙๖๗.๗๕			๒๑๕,๘๙๘.๖๓
ตำบลเนินมะกอก	๓๙,๓๖๖.๙๒	๕.๕๘			๓๙,๓๗๒.๕
ตำบลบางไผ่	๓๐,๐๐๓.๔๑	๓๙.๔			๓๐,๐๔๒.๘๑
ตำบลภูมิ	๑๗,๗๓๘.๑	๒๒๒.๖๓			๑๗,๙๖๐.๗๓
ตำบลลำประดา	๒๓,๖๑๔.๔๑	๓๓๑.๓๑			๒๓,๙๔๕.๗๒
ตำบลวังกรด	๒๑,๓๗๔.๓	๒๔.๒๒			๒๑,๓๙๘.๕๒
ตำบลวังตะกู่	๒๕,๕๐๘.๔๘	๓๔๐.๔			๒๕,๘๔๘.๘๘
ตำบลวังสำโรง	๓๙,๘๔๓.๙๓				๓๙,๘๔๓.๙๓
ตำบลห้วยเขน	๓,๒๘๓.๘๙	๔.๒๑			๓,๒๘๘.๑
ตำบลหอไกร	๒๔,๑๙๗.๔๔				๒๔,๑๙๗.๔๔

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๒๘ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอบางมูลนาก
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๔)

ภาพที่ ๒๙ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว อำเภอบางมูลนาก
ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๗

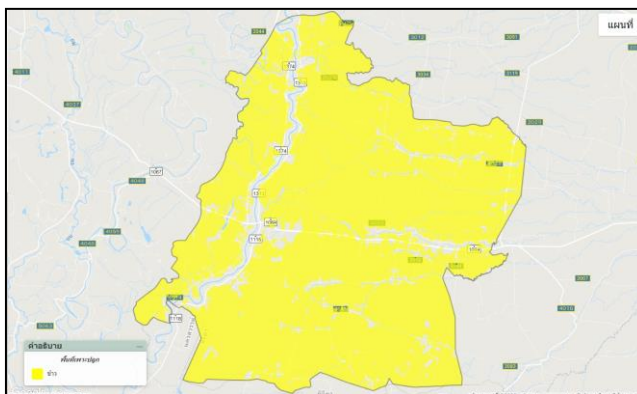
(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร มีพื้นที่ปลูกข้าวจำนวน ๑๘๙,๓๙๑.๖๖ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือตำบลวังสำโรง จำนวน ๓๓,๖๙๑.๒๗ ไร่ รองลงมาคือตำบลวังตะกู จำนวน ๒๕,๕๕๑.๕๐ ไร่ ตำบลเนินมะกอก จำนวน ๒๔,๗๔๙.๓๘ ไร่ ตำบลประดา จำนวน ๒๓,๗๐๖.๒๙ ไร่ ตำบลบางไผ่ จำนวน ๒๑,๑๓๐.๐๑ ไร่ ตำบลวังกรด จำนวน ๒๑,๐๑๖.๓๕ ไร่ ตำบลหอไกร จำนวน ๑๙,๙๕๕.๘๒ ไร่ ตำบลภูมิ จำนวน ๑๔,๐๘๙.๓๖ ไร่ ตำบลห้วยเขน จำนวน ๕,๔๖๑.๖๙ ไร่ และตำบลบางมูลนาก จำนวน ๔๐.๐๐ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๖ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ที่	ตำบล	พื้นที่ปลูก (ไร่)
๑	บางมูลนาก	๔๐.๐๐
๒	หอไกร	๑๙,๙๕๕.๘๒
๓	บางไผ่	๒๑,๑๓๐.๐๑
๔	เนินมะกอก	๒๔,๗๔๙.๓๘
๕	ภูมิ	๑๔,๐๘๙.๓๖
๖	วังสำโรง	๓๓,๖๙๑.๒๗
๗	ลำประดา	๒๓,๗๐๖.๒๙
๘	ห้วยเขน	๕,๔๖๑.๖๙
๙	วังกรด	๒๑,๐๑๖.๓๕
๑๐	วังตะกู	๒๕,๕๕๑.๕๐
	รวม	๑๘๙,๓๙๑.๖๖

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร, เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๓๐ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอบางมูลนาก
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๗)

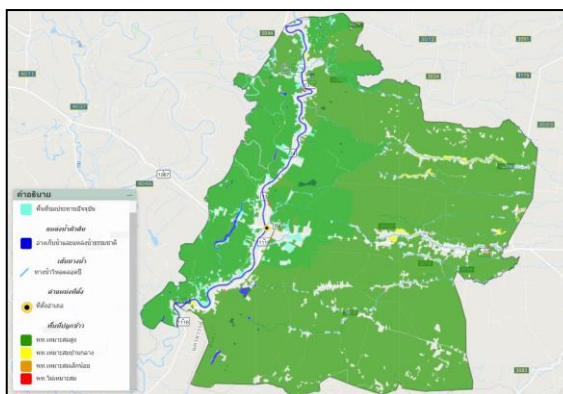
(๓) พื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม

อำเภอบางมูลนาก มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ทั้งหมด จำนวน ๒๑๕,๖๒๖ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๒๑๔,๓๔๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๔๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๑,๐๑๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๔๗ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๒๖๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๒

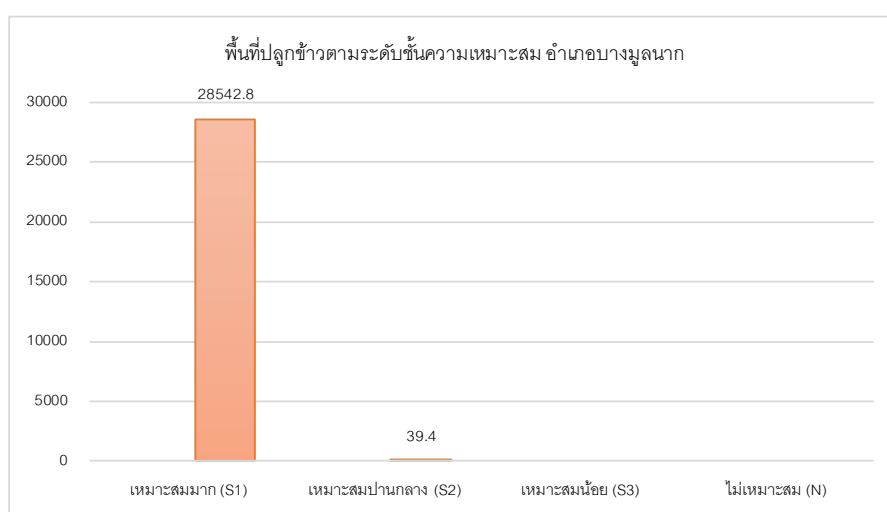
ตารางที่ ๓๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอ	๒๑๔,๕๔๒.๘๐	๓๙.๔			
ตำบลเนินมะกอก					
ตำบลบางไผ่	๒๑๔,๕๔๒.๘๐	๓๙.๔			
ตำบลภูมิ					
ตำบลลำประดา					
ตำบลวังกรด					
ตำบลวังตะกู					
ตำบลวังสำโรง					
ตำบลห้วยเขน					
ตำบลหอไกร					

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๓๑ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอบางมูลนาก
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๗)

ภาพที่ ๓๒ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอบางมูลนาก
(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอบางมูลนาก, พ.ศ. ๒๕๖๗)

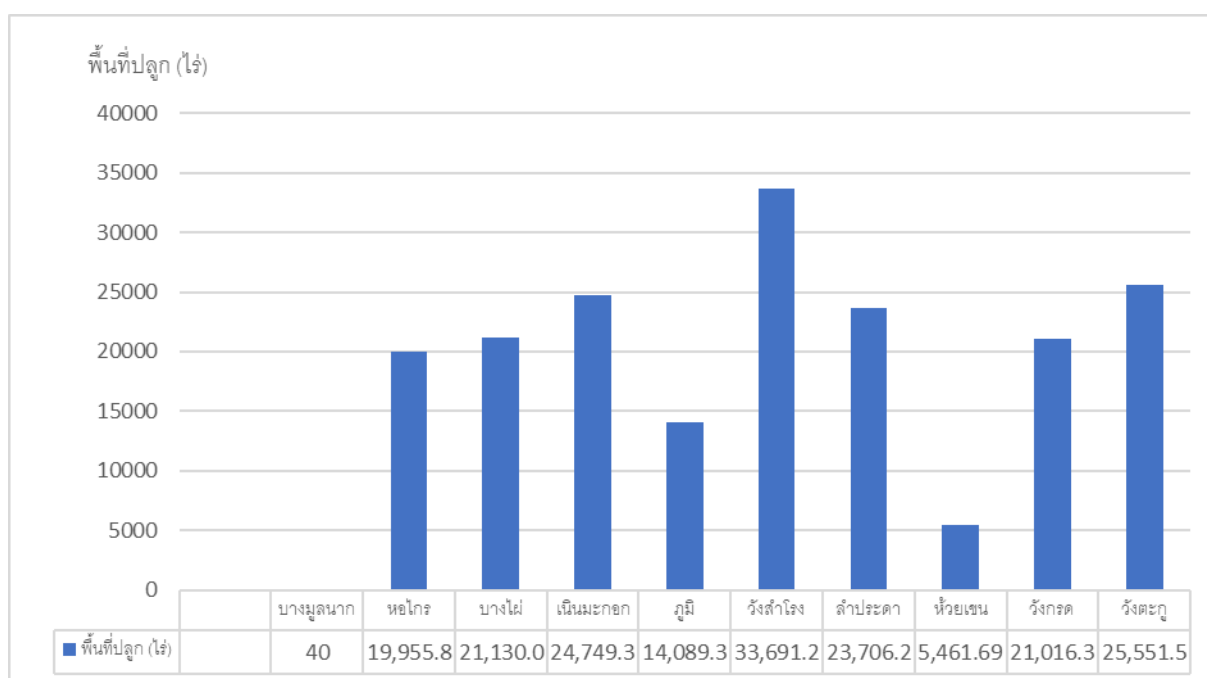
๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร มีพื้นที่ปลูกข้าวจำนวน ๑๘๖,๕๓๓.๗๘ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลวังสำโรง จำนวน ๓๔,๗๘๒.๕๐ ไร่ รองลงมาคือตำบลวังตะกู จำนวน ๒๖,๒๕๘.๙๓ ไร่ ตำบลประดา จำนวน ๒๔,๔๔๓.๕๒ ไร่ ตำบลเนินมะกอก จำนวน ๒๓,๗๘๙.๙๖ ไร่ ตำบลวังกรด จำนวน ๒๑,๐๗๙.๗๐ ไร่ ตำบลบางไผ่ จำนวน ๑๙,๕๘๘.๘๔ ไร่ ตำบลหอไกร จำนวน ๑๖,๕๓๘.๓๔ ไร่ ตำบลภูมิ จำนวน ๑๔,๒๖๘.๑๓ ไร่ ตำบลห้วยเขน จำนวน ๕,๗๒๘.๖๒ ไร่ และตำบลบางมูลนาก จำนวน ๔๕.๒๕ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๘ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
บางมูลนาก	๒	๔๐.๐๐	๔๐.๐๐	๒๖.๐๐	๐.๖๕
หอไกร	๗๗๙	๑๙,๙๕๕.๘๒	๑๙,๙๕๕.๘๒	๑๒,๙๗๑.๒๘	๐.๖๕
บางไผ่	๘๗๙	๒๑,๑๓๐.๐๑	๒๑,๑๓๐.๐๑	๑๓,๗๓๔.๕๑	๐.๖๕
เนินมะกอก	๘๕๔	๒๔,๗๔๙.๓๘	๒๔,๗๔๙.๓๘	๑๖,๐๘๗.๑๐	๐.๖๕
ภูมิ	๕๕๓	๑๔,๐๘๙.๓๖	๑๔,๐๘๙.๓๖	๙,๑๕๘.๐๘	๐.๖๕
วังสำโรง	๑,๑๕๖	๓๓,๖๙๑.๒๗	๓๓,๖๙๑.๒๗	๒๑,๘๙๙.๓๓	๐.๖๕
ลำประดา	๙๗๐	๒๓,๗๐๖.๒๙	๒๓,๗๐๖.๒๙	๑๕,๔๐๙.๐๙	๐.๖๕
ห้วยเขน	๒๔๓	๕,๔๖๑.๖๙	๕,๔๖๑.๖๙	๓,๕๕๐.๑๐	๐.๖๕
วังกรด	๘๘๖	๒๑,๐๑๖.๓๕	๒๑,๐๑๖.๓๕	๑๓,๖๖๐.๖๓	๐.๖๕
วังตะกู	๑,๑๙๒	๒๕,๕๕๑.๕๐	๒๕,๕๕๑.๕๐	๑๖,๖๐๘.๔๘	๐.๖๕
รวม	๗,๒๔๕	๑๘๙,๓๙๑.๖๖	๑๘๙,๓๙๑.๖๖	๑๒๓,๑๐๔.๕๙	๐.๖๕

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร, เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๓๓ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร
(ที่มา: ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร, เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

(๑) การใช้พันธุ์ดี มีการคัดเลือกพันธุ์ และจัดหาเมล็ดพันธุ์จากแหล่งที่เชื่อถือได้

(๒) การเตรียมดิน มีการไถเตรียมดินก่อนการเพาะปลูก โดยใช้ยานประเภทต่าง ๆ และตรวจ

วิเคราะห์ธาตุอาหารในดินก่อนฤดูกาลเพาะปลูก

(๓) การปลูก การใช้รถหยอดข้าวน้ำตม และข้าวแห้ง รวมถึงเครื่องหว่านข้าว

(๔) ระบบการให้น้ำ แบบเปียกสลับแห้ง

(๕) การดูแลรักษา มีการใช้โดรนทางการเกษตรมาช่วยในการฉีดพ่นสารเคมี

(๖) การใส่ปุ๋ย มีการใช้เครื่องพ่นปุ๋ยแบบสะพายหลัง หรือโดรนใส่ปุ๋ย

(๗) การเก็บเกี่ยว โดยการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรในการเก็บเกี่ยวผลผลิต

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ตากเมล็ดพันธุ์ และใช้เครื่องคัดเมล็ดพันธุ์

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช มีการใช้โดรนทางการเกษตรมาช่วยในการฉีดพ่นสารเคมี

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอบางมูลนาก มีการปลูกข้าว ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวนาปี					△	△				▽	▽	
ข้าวนาปรัง			▽	▽						△	△	

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๓๔ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

(ที่มา : แผนพัฒนาการเกษตรอำเภอบางมูลนาก, พ.ศ. ๒๕๖๓)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอบางมูลนาก มีต้นทุนการผลิตข้าว โดยมีต้นทุนการผลิตข้าว เป็นเงิน ๖,๑๒๐ บาท

ตารางที่ ๓๔ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๕ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

รายการปัจจัยการผลิต	มูลค่า (บาท)	หมายเหตุ
๑. ค่าเตรียมดิน	๖๐๐	- ค่าจ้างรถไถเตรียมดิน
๒. ค่าเมล็ดพันธุ์	๗๕๐	- การลงทุนเกษตรกรส่วนใหญ่จะเป็นการลงทุนเกี่ยวกับการดูแลรักษาเนื่องจากเกษตรกรต้องการให้มีปริมาณผลผลิตที่สูงจึงเน้นการให้ปุ๋ย เร่งฮอร์โมน และรวมไปถึง
๓. ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช	๓๐๐	รายจ่ายด้านการป้องกันโรคและ
๔. ค่าสารเคมีจัดการศัตรูพืช	๔๕๐	แมลง นอกจากนี้เกษตรกรยังสูญเสีย
๕. ค่าสารเคมีอื่น (สารเร่ง, ฮอร์โมน)	๓๕๐	กับค่าจ้างแรงงานภาคการเกษตรอีก
๖. ค่าปุ๋ยเคมี	๑,๐๐๐	
๗. ค่าแรงงานตนเองและจ้างงาน	๑,๐๐๐	
๘. ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์	๑๐๐	
๙. ค่าจ้างเก็บเกี่ยว	๗๕๐	

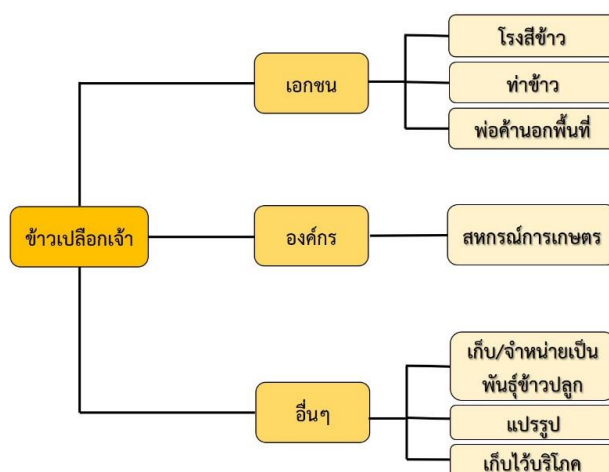
๑๐. ค่าจ้างขนส่ง	๓๐๐	ด้วย การผลิตที่ต้องการเน้นปริมาณ ผลผลิตส่งผลให้ต้นทุนการผลิต สูงขึ้นตามไปด้วย
๑๑. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ		
๑๑.๑ กรณีค่าดอกเบี้ยย	-	
๑๑.๒ กรณีค่าเช่าที่ดิน	๕๐๐	
๑๑.๓ ค่าลงทุนสินทรัพย์เฉลี่ย	-	
๑๑.๔ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงกรณีสูบน้ำ	๒๐๐	
รวมต้นทุนการผลิต	๖,๓๐๐	

ที่มา : แผนพัฒนาการเกษตรอำเภอบางมูลนาก, พ.ศ. ๒๕๖๕

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

(๑) วิธีการตลาด

จากผังการไหลของสินค้าของข้าวเปลือกเจ้ามีการขายให้กับเอกชนร้อยละ ๗๐ โดยเกษตรกรส่วนมากจะขายให้กับเอกชนที่เป็นโรงสี หรือทำข้าว ซึ่งเป็นแหล่งรับซื้อที่กำหนดราคาที่แน่ชัด และการขนส่งสะดวกกว่าการนำไปขายกับสหกรณ์การเกษตรซึ่งมีแค่เกษตรกรบางรายที่ขาย และอีกร้อยละ ๓๐ จะเป็นการเก็บพันธุ์ข้าวเพื่อใช้ทำข้าวปลูกสำหรับการผลิตในฤดูถัดไป หรือเกษตรกรนำไปแปรรูปเป็นข้าวสารเพื่อเก็บไว้บริโภคในครัวเรือน

ภาพที่ ๓๕ แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

(ที่มา : แผนพัฒนาการเกษตรอำเภอบางมูลนาก, พ.ศ. ๒๕๖๖)

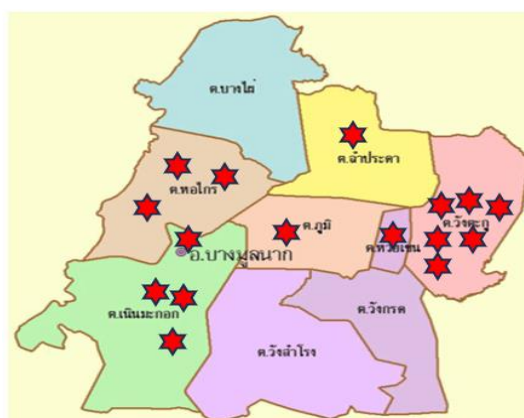
(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอบางมูลนาก มีแหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูปข้าว รวม ๑๖ แห่ง

ตารางที่ ๔๐ แสดงแหล่งรับซื้อข้าว อำเภอบางมูลนาก

ที่	แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป	ที่ตั้ง	ชนิด/ประเภท
๑.	ทำข้าวสหกรณ์การเกษตร	ม.๑ ต.เนินมะกอก	ทำข้าว
๒.	ทำข้าวครูภิญโญ	ม.๘ ต.หอไกร	ทำข้าว
๓.	ทำข้าวเทิดเถิง	ม.๙ ต.หอไกร	ทำข้าว
๔.	ทำข้าวหนองเต่า	ม.๓ ต.ภูมิจ	ทำข้าว
๕.	ทำข้าวพานพงษ์	ม.๑ ต. วังตะกู่	ทำข้าว

๖.	ท่าข้าวลำประดา	ม.๑ ต.ลำประดา	ท่าข้าว
๗.	หจก.สมไทยอารีย์ทรัพย์เจริญ	ม.๘ ต.หอไกร	โรงสี
๘.	หจก.ฟ้าดินประทานทรัพย์	ม.๑ ต.เนินมะกอก	โรงสี
๙.	หจก.โรงสีไฟชัยเจริญ	ม.๑๑ ต.เนินมะกอก	โรงสี
๑๐.	โรงสีข้าวบางมูลนากธัญญะ	ต.บางมูลนาก	โรงสี
๑๑.	โรงสีข้าวพงษ์อายุกุล	ม.๔ ห้วยเขน	โรงสี
๑๒.	โรงสีข้าวยิ่งเจริญ	ม.๓ ต.วังตะกู	โรงสี
๑๓.	โรงสีไทยวัฒนาพานิช	ม.๑๑ ต.วังตะกู	โรงสี
๑๔.	บริษัทร่วมเจริญพัฒนาการข้าวจำกัด	ม.๑๑ ต.วังตะกู	โรงสี
๑๕.	โรงสีร่วมเจริญ ๒	ม.๔ ต.วังตะกู	โรงสี
๑๖.	พิจิตรโรงสีร่วมเจริญ ๒ ไร่	ม.๔ ต.วังตะกู	โรงสี

ภาพที่ ๓๖ แผนที่แสดงแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตร อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางมูลนาก, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๖) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอบางมูลนาก มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านข้าว จำนวน ๕ ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๔๑ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นายชิต ปานพลอย	๗	วังตะกู	บางมูลนาก	๒๕๖๒	ข้าว
๒	นายถวิล เอี่ยมสอาด	๓	ลำประดา	บางมูลนาก	๒๕๖๕	ข้าว
๓	นายสุวิทย์ เมืองทอง	๙	ลำประดา	บางมูลนาก	๒๕๖๕	ข้าว
๔	นายสมบัติ ประโยชน์ดี	๑	ลำประดา	บางมูลนาก	๒๕๖๕	ข้าว
๕	นายจรัส เชื้อแปง	๑	ลำประดา	บางมูลนาก	๒๕๖๕	ข้าว

(ที่มา : ระบบเกษตรกรปราดเปรื่อง, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๑.๔.๒ ชนิดสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

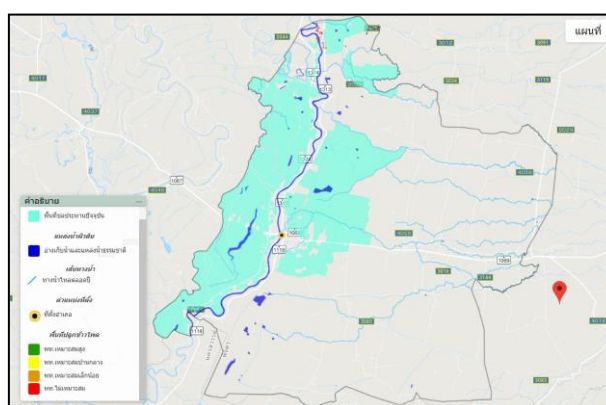
(๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอบางมูลนากมีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ทั้งหมด จำนวน ๘,๓๕๖.๔๓ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๘,๓๕๖.๔๓ ไร่

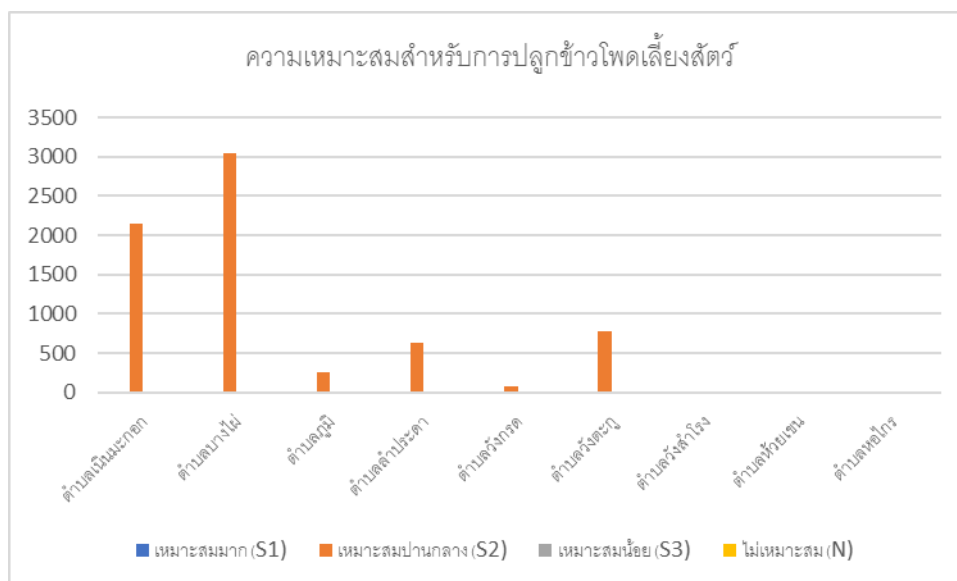
ตารางที่ ๔๒ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอ		๘,๓๕๖.๔๓			
ตำบลเนินมะกอก		๒๑๔๔.๖๕			
ตำบลบางไผ่		๓๐๔๕.๒๗			
ตำบลภูมิ		๒๕๔.๒๕			
ตำบลลำประดา		๖๓๗.๖๑			
ตำบลวังกรด		๗๑			
ตำบลวังตะกู่		๗๗๕.๙๓			
ตำบลวังสำโรง					
ตำบลห้วยเขน					
ตำบลหอไกร					

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๓๗ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่มีศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอบางมูลนาก (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๗)

ภาพที่ ๓๘ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
อำเภอบางมูลนาก
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางมูลนาก, ๒๕๖๗)

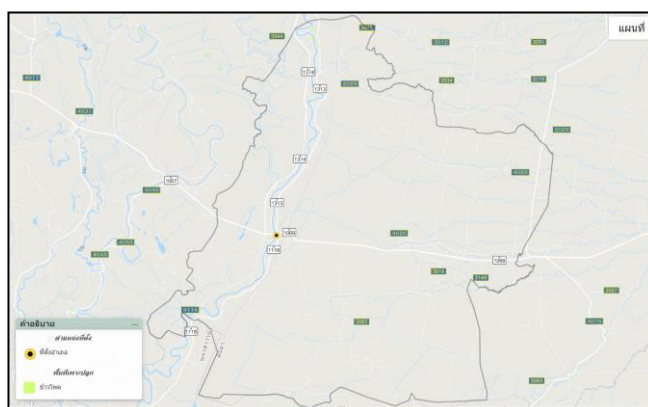
(๒) พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน ๑๑๘.๗๒ ไร่ โดยพื้นที่ปลูกทั้งหมดอยู่ที่ตำบลบางไผ่

ตารางที่ ๔๓ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ที่	ตำบล	พื้นที่ปลูก (ไร่)
๑	บางไผ่	๑๑๘.๗๒
	รวม	๑๑๘.๗๒

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร, เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๖

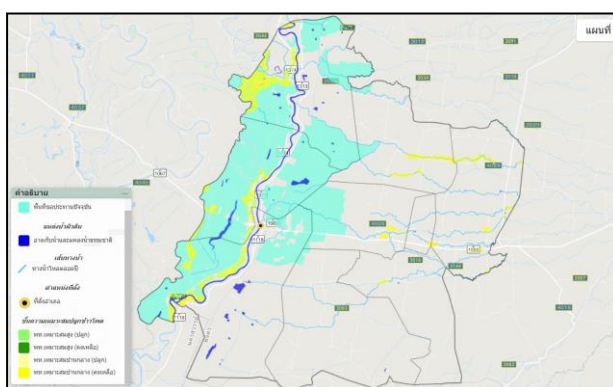

ภาพที่ ๓๙ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอบางมูลนาก
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๗)

(๓) พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม
อำเภอบางมูลนาก มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๙๗.๒๕ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) ๓.๒๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓.๓ และพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๙๔.๐๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๗ และ

ตารางที่ ๔๔ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอ		๓.๒๑		๙๔.๐๔	
ตำบลบางไผ่		๓.๒๑		๙๔.๐๔	

ภาพที่ ๔๐ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอบางมูลนาก (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๗)

ภาพที่ ๔๑ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอบางมูลนาก (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางมูลนาก, ๒๕๖๗)

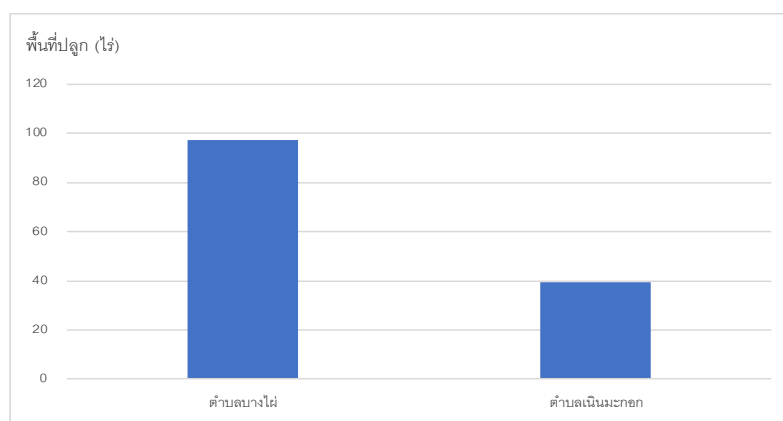
๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอบางมูลนาก มีพื้นที่การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน ๑๓๗ ไร่ ๙ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดคือ ตำบลบางไผ่ จำนวน ๙๗.๕๐ ไร่ ๘ ครัวเรือน รองลงมาคือ ตำบลเนินมะกอก จำนวน ๓๙.๕๐ ไร่ ๑ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๔๕ แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
ตำบลบางไผ่	๘	๙๗.๕๐	๙๗.๕๐	๗๘.๐	๐.๘
ตำบลเนินมะกอก	๑	๓๙.๕๐	๓๙.๕๐	๓๑.๖	๐.๘
รวม	๙	๑๓๗.๐	๑๓๗.๐	๑๐๙.๖	๐.๘

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร, ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

ภาพที่ ๔๒ แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางมูลนาก, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

- (๑) การใช้พันธุ์ดี มีการคัดเลือกพันธุ์ และจัดหาเมล็ดพันธุ์จากแหล่งที่เชื่อถือได้
- (๒) การเตรียมดิน มีการไถเตรียมดินก่อนการเพาะปลูก โดยใช้ผานประเภทต่าง ๆ และตรวจวิเคราะห์ธาตุอาหารในดินก่อนฤดูกาลเพาะปลูก
- (๓) การปลูก การใช้รถหยอด
- (๔) ระบบการให้น้ำ ประยุกต์ระบบการให้น้ำแบบน้ำหยด
- (๕) การดูแลรักษา มีการใช้โดรนทางการเกษตรมาช่วยในการฉีดพ่นสารเคมี
- (๖) การใส่ปุ๋ย มีการใช้เครื่องพ่นปุ๋ยแบบสะพายหลัง หรือโดรนใส่ปุ๋ย
- (๗) การเก็บเกี่ยว โดยการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรในการเก็บเกี่ยวผลผลิต
- (๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ตากเมล็ดพันธุ์ และใช้เครื่องคัดเมล็ดพันธุ์
- (๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช มีการใช้โดรนทางการเกษตรมาช่วยในการฉีดพ่นสารเคมี

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอบางมูลนาก มีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ แบ่งออกเป็น ๒ ช่วง คือ

๑. ช่วงฤดูแล้ง ฤดูการปลูกเริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเดือนพฤศจิกายน ปลูกสูงสุดในเดือนพฤศจิกายน การเก็บเกี่ยวระหว่างมีนาคมถึงเดือนเมษายน เก็บเกี่ยวสูงสุดในเดือนมีนาคม

๒. ช่วงฤดูฝน ฤดูการปลูกเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนกรกฎาคม ปลูกสูงสุดในเดือนมิถุนายน การเก็บเกี่ยวระหว่างสิงหาคมถึงเดือนตุลาคม เก็บเกี่ยวสูงสุดในเดือนกันยายนโดยมีปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ช่วงฤดูแล้ง ช่วงฤดูฝน			◀-----▶ ▽		◀-----▶	△	◀-----▶	◀-----▶ ▽		◀-----▶ △		

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๔๓ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

(ที่มา : แผนพัฒนาการเกษตรอำเภอบางมูลนาก, พ.ศ. ๒๕๖๕)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอบางมูลนาก มีต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พื้นที่นอกเขตชลประทาน มีต้นทุนการผลิต เป็นเงิน ๖,๑๐๐ บาท/ไร่

ตารางที่ ๔๖ แสดงต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ต่อไร่ ปี ๒๕๖๖ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

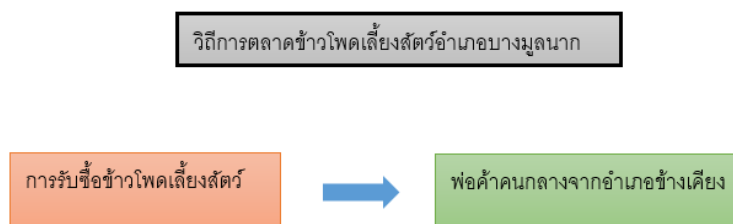
รายการปัจจัยการผลิต	มูลค่า (บาท)	หมายเหตุ
๑. ค่าเตรียมดิน	๖๕๐	
๒. ค่าเมล็ดพันธุ์	๗๒๐	
๓. ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช	๔๕๐	
๔. ค่าสารเคมีจัดการศัตรูพืช	๓๒๐	
๕. ค่าสารเคมีอื่น (สารเร่ง, ฮอร์โมน)	๗๐	
๖. ค่าปุ๋ยเคมี	๑,๓๐๐	
๗. ค่าแรงงานตนเองและจ้างงาน	๖๔๐	
๘. ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์	๑๐๐	
๙. ค่าจ้างเก็บเกี่ยว	๖๐๐	
๑๐. ค่าจ้างขนส่ง	-	
๑๑. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ		
๑๑.๑ กรณีค่าดอกเบี้ย	-	
๑๑.๒ กรณีค่าเช่าที่ดิน	๑,๐๐๐	
๑๑.๓ ค่าลงทุนสินทรัพย์เฉลี่ย	-	
๑๑.๔ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงกรณีสูบน้ำ	๒๕๐	
รวมต้นทุนการผลิต	๖,๑๐๐	

ที่มา : แผนพัฒนาการเกษตรอำเภอบางมูลนาก, พ.ศ. ๒๕๖๖

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

(๑) วิธีการตลาด

สถานการณ์การผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในอำเภอบางมูลนาก มีพื้นที่การปลูกประมาณ ๒๐๐ ไร่ โดยเป็นส่วนมากเป็นเกษตรกรตำบลบางไผ่ มักจะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในช่วงฤดูแล้ง โดยปรับเปลี่ยนจากการทำนาปรังมาปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อย ตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผลผลิตที่ได้จะมีพ่อค้าคนกลางจากอำเภอข้างเคียงมารับซื้อ ซึ่งอำเภอบางมูลนากยังไม่มีแหล่งรับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่แน่นอน เนื่องจากเกษตรกรมีปริมาณการผลิตน้อย

ภาพที่ ๔๔ แสดงวิธีการตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางมูลนาก, พ.ศ. ๒๕๖๗)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/โรงงานแปรรูป อำเภอบางมูลนาก ไม่มีแหล่งรับซื้อผลผลิต

ภาพที่ ๔๕ แผนที่แสดงแหล่งรับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางมูลนาก, พ.ศ. ๒๕๖๗)

และอาจมีรอยอุกในดิน ดินบนมีสีดำ หรือเทาเข้ม ดินล่างมีสีเทา น้ำตาล น้ำตาลอ่อนหรือเทาปนเขียวมะกอก มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง สีเหลือง สีน้ำตาลแก่ หรือสีแดง อาจพบก้อนปูน หรือก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็ก และแมงกานีสในชั้นดินล่าง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย แต่ถ้าดินมีก้อนปูนปะปนจะมีปฏิกริยาเป็นกลางหรือต่างปานกลาง

แนวทางการจัดการดินเพื่อการเพาะปลูกผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร ร่องแปลงปลูกอยู่สูงจากระดับน้ำที่เคยท่วม ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

กลุ่มชุดดินที่ ๓๓ เป็นกลุ่มชุดดินที่มีวัตถุดินกำเนิดดินเป็นพวกตะกอนลำน้ำ พบบนสันดินริมน้ำเก่า เนินตะกอนรูปพัด หรือที่ราบตะกอนน้ำพา พบบริเวณพื้นที่ตอนที่มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาด เป็นดินสีมาก การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง เนื้อดินเป็นพวกดินทรายแป้งหรือดินร่วนละเอียด สีดินเป็น สีน้ำตาล หรือสีน้ำตาลปนแดง บางแห่งในดินล่างลึกๆ มีจุดประสีเทาและสีน้ำตาล อาจมีแร่ไมกาหรือก้อนปูนปะปนอยู่ด้วย ดินชั้นบนมักมีปฏิกริยาเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง ส่วนชั้นดินล่าง ถ้ามีก้อนปูนปะปน มีปฏิกริยาเป็นกลางถึงเป็นด่างจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๗.๐-๘.๕

แนวทางการจัดการดินเพื่อการเพาะปลูกไม้ผล ชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก เพื่อรักษาความสามารถในการผลิตของดินไว้ไม่ให้เสื่อมโทรมลงพัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในพื้นที่ปลูก

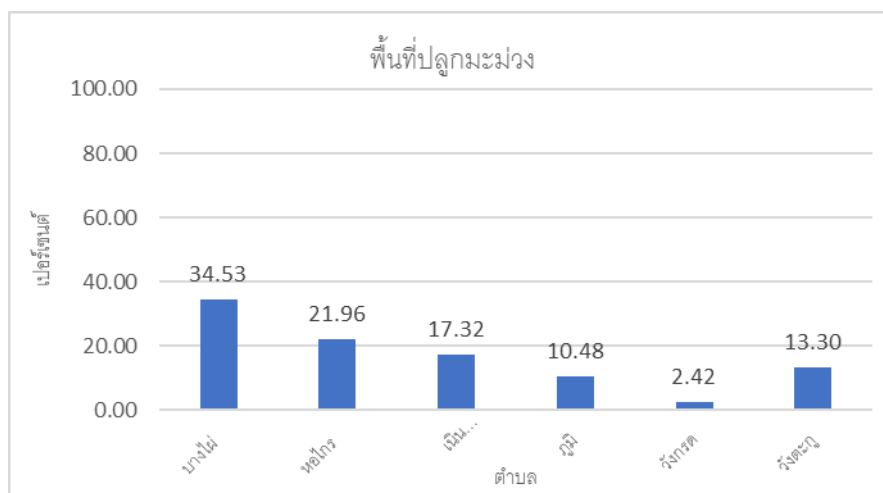
ตารางที่ ๔๗ กลุ่มชุดดินที่ปลูกมะม่วง อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ที่	ตำบล	กลุ่มชุดดินที่ ๔,๓๓
๑	บางไผ่	๔๒.๘๕
๒	หอไกร	๒๗.๒๕
๓	เนินมะกอก	๒๑.๕๐
๔	ภูมิจ	๑๓
๕	วังกรด	๓
๖	วังตะก	๑๖.๕
	รวม	๑๒๔.๑๐

ที่มา : ข้อมูลชุดดินจากกรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๐/ แผนที่กลุ่มชุดดินระดับตำบล

ภาพที่ ๔๗ แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร
ที่มา : ระบบสารสนเทศการผลิตทางด้านการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๖/๖๗

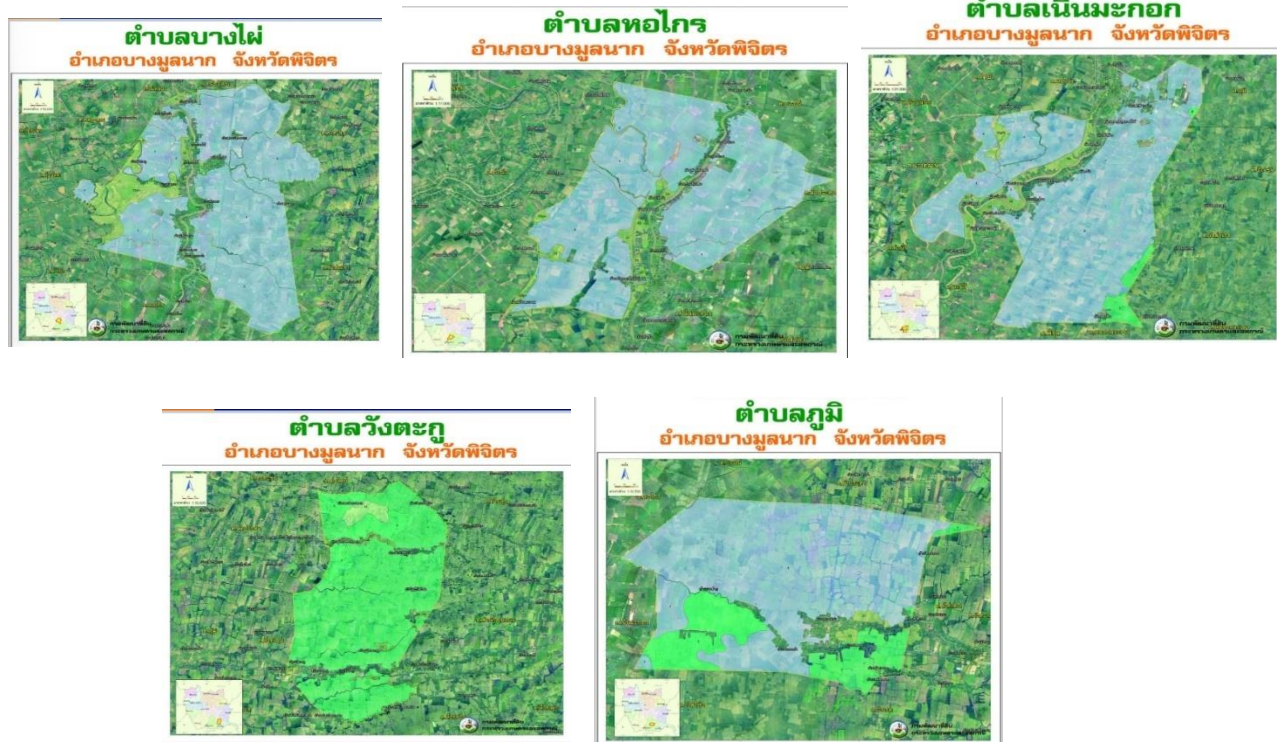

ภาพที่ ๔๘ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกมะม่วง อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร
ที่มา : ระบบสารสนเทศการผลิตทางด้านการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๖/๖๗

(๒) พื้นที่ปลูกมะม่วง

อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร มีพื้นที่ปลูกมะม่วง จำนวน ๑๒๔.๑ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลบางไผ่ จำนวน ๔๒.๘๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๕๓ รองลงมาคือตำบลหอยไกร จำนวน ๒๗.๒๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๙๖ ตำบลเนินมะกอก ๒๑.๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๓๒ ตำบลวังตะกั่ว จำนวน ๑๖.๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๓๐ ตำบลภูมิ จำนวน ๑๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๔๘ และตำบลวังกรด จำนวน ๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒.๔๒ ตามลำดับ

กลุ่มชุดดินที่เหมาะสมสำหรับการปลูกไม้ผลในพื้นที่อำเภอบางมูลนากคือกลุ่มชุดดินที่ ๓๓

ภาพที่ ๔๙ แสดงกลุ่มชุดดินที่ ๓๓ ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกไม้ผลของอำเภอบางมูลนาก
ที่มา : <http://oss๑๐๑.ddd.go.th> , พ.ศ. ๒๕๖๗

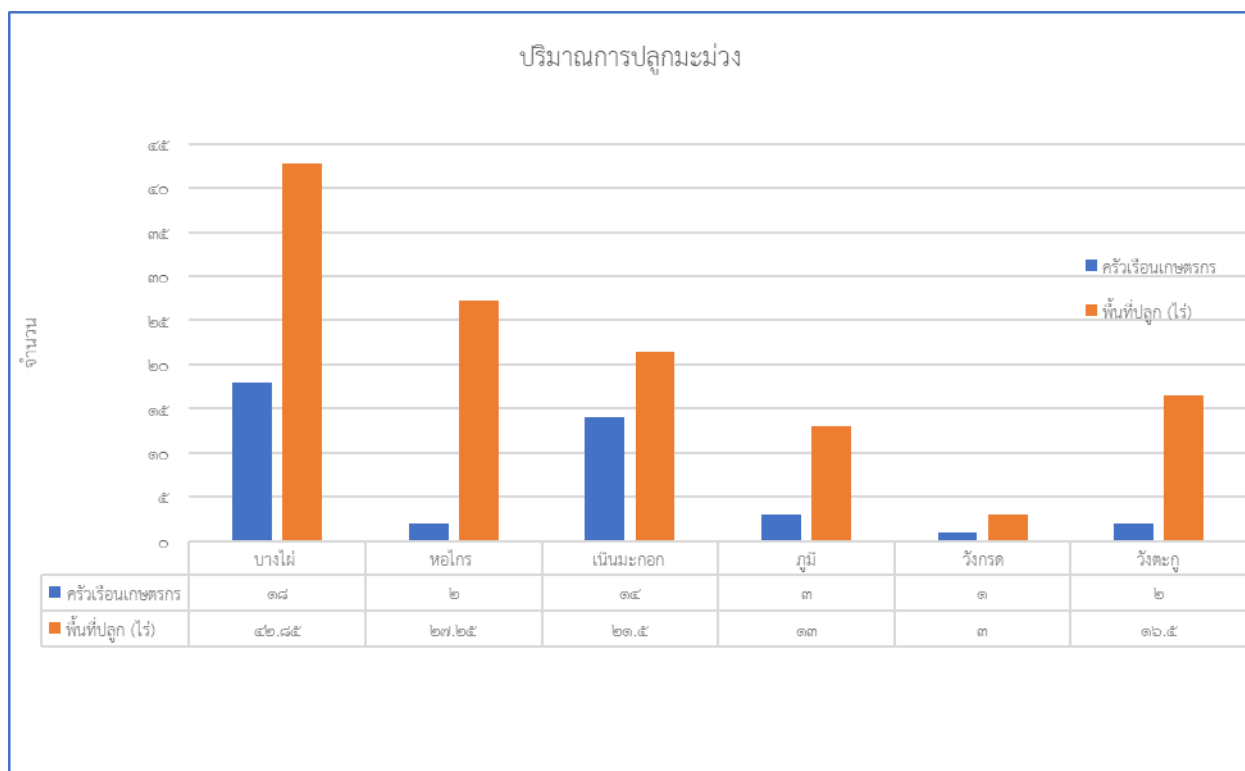
๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอบางมูลนาก มีพื้นที่การปลูกมะม่วง จำนวน ๔,๓๒๘ ไร่ ๑๒๔ ไร่ ๑๒๔ ไร่ โดยพื้นที่ปลูกมากที่สุดตำบลหนองปลาไหล จำนวน ๓,๗๙๑ ไร่ จำนวน ๘๑ ไร่ ร่องลงมาคือตำบลบางมูลนาก จำนวน ๓๒๖ ไร่ ๑๙ ไร่ ตำบลหนองพระ จำนวน ๒๐๑ ไร่ ๒๑ ไร่ และตำบลปล้อง จำนวน ๑๐ ไร่ ๓ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔๘ แสดงปริมาณการปลูกมะม่วง อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
บางไผ่	๑๘	๔๒.๘๕	๔๒.๘๕	๔๒.๘๕	๑๐๐๐
หอไกร	๒	๒๗.๒๕	๒๗.๒๕	๒๘.๖๑	๑๐๕๐
เนินมะกอก	๑๔	๒๑.๕	๒๑.๕	๒๑.๕	๑๐๐๐
ภูมิ	๓	๑๓	๑๓	๑๑.๐๕	๘๕๐
วังกรด	๑	๓	๓	๒.๔๙	๘๓๐
วังตะกู	๒	๑๖.๕	๑๖.๕	๑๔.๐๒๕	๘๕๐
รวม	๔๐	๑๒๔.๑	๑๒๔.๑	๑๒๐.๕๒	๙๗๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางมูลนาก, พ.ศ. ๒๕๖๖/ ๒๕๖๗

ภาพที่ ๕๐ แสดงปริมาณการปลุกมะม่วง อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางมูลนาก พ.ศ. ๒๕๖๖/ ๒๕๖๗)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

๑. ตัดแต่งกิ่ง เพื่อให้ทรงพุ่มโปร่งและควบคุมความสูงของต้นมะม่วง ไว้ที่ ๒.๕-๓ เมตร
๒. ระยะดอกบาน หากพบการแพร่ระบาดของเพลี้ยไฟ ควรฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดแมลงชนิดดูดซึม ไม่ควรฉีดพ่นแคลเซียม-โบรอน เพราะจะทำให้เกิดดอกพลาสติกและลูกกะเทย (ผลที่ไม่ได้รับการผสมเกสร)
๓. มะม่วงจะอยู่ในระยะดอกบาน ควรงดการฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดแมลง และใช้แมลงวันช่วยผสมเกสร โดยมีพลาสติกเป็นเหยื่อล่อ
๔. ภายหลังดอกบาน ประมาณ ๖๐-๖๗ วัน หรือขนาดเท่าไข่ไก่ ควรฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดโรคพืชและแมลงชนิดดูดซึม
๕. การเก็บเกี่ยวมะม่วงเพื่อการส่งออก ควรดูองค์ประกอบ ดังนี้
 - อายุของผลหลังดอกบาน ประมาณ ๑๑๐-๑๑๕ วัน
 - การจุ่มในน้ำหรือน้ำเกลือ ๒ % หากมะม่วงจมน้ำ แสดงว่ามีความแก่หรือสมบูรณ์ที่ ๘๐%
 - พบโคลหรือไขขาว บริเวณเปลือกของผล

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอบางมูลนาก มีการปลุกมะม่วง ฤดูการปลูก หรือตัดแต่งกิ่ง เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนกรกฎาคม ปลูกสูงสุดในเดือนมิถุนายน การเก็บเกี่ยวปลายเดือนมกราคม ถึงเดือนเมษายน เก็บเกี่ยวสูงสุดในเดือนกุมภาพันธ์และเดือนมีนาคม โดยมีปฏิทินการเพาะปลูกมะม่วงใน อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตรดังนี้

กิจกรรม (มะม่วง)	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ตัดแต่งกิ่ง					←→	▲						
ใส่ปุ๋ย	←→				←→						→	
ฉีดยา/ฮอร์โมน						←→					→	
กำจัดวัชพืช							←→					
ให้น้ำ						←→						←→
เก็บเกี่ยว		←→	▼	▼								

หมายเหตุ กิจกรรมต่างๆ ดำเนินการช่วงมะม่วงอายุ ๔-๕ ปีขึ้นไป

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

▲ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▼ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๕๑ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกไม้ผล ในอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอบางมูลนาก, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอวังทรายพูน มีต้นทุนการผลิตมะม่วง ประมาณ ๘,๗๐๐ บาทต่อไร่ ประกอบด้วย ค่าตัดแต่งกิ่ง ๑,๔๐๐ บาท ค่าปุ๋ยเคมี ๑,๔๘๐ บาท ค่ากำจัดวัชพืช และให้น้ำ ๓๐๐ บาท ค่าสารเคมีป้องกันโรค และแมลง ๔,๐๒๐ บาท ค่าปุ๋ยเคมี ๒,๒๕๐ บาท ค่าสารเคมีป้องกันโรค และแมลง ๑,๒๐๐ บาท และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ๓๐๐ บาท รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔๙ แสดงต้นทุนการผลิตไม้ผล (มะม่วง) ปี ๒๕๖๕ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

หน่วย : บาท/ไร่

รายการปัจจัยการผลิต	มูลค่า (บาท)	หมายเหตุ
๑. ค่าตัดแต่งกิ่ง	๑,๔๐๐	
๒. ค่าปุ๋ยเคมี	๑,๔๘๐	
๓. ค่ากำจัดวัชพืช และให้น้ำ	๓๐๐	
๔. ค่าสารเคมีป้องกันโรค และแมลง	๔,๐๒๐	
๕. ค่าสารเคมีป้องกันโรค และแมลง	๑,๒๐๐	
๖. อื่นๆ	๓๐๐	
รวมต้นทุนการผลิต	๘,๗๐๐	
ผลผลิตเฉลี่ย	๙๓๐	
ราคาจำหน่าย (กิโลกรัม)	๑๕	

(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอบางมูลนาก, พ.ศ. ๒๕๖๕)

ผลผลิตเฉลี่ย ๙๓๐ ต้น/ไร่

ราคาปัจจุบันกิโลกรัมละ ๑๕ บาท

เป็นเงิน ๑๓,๙๕๐ บาท

หักต้นทุน ๘,๗๐๐ บาท

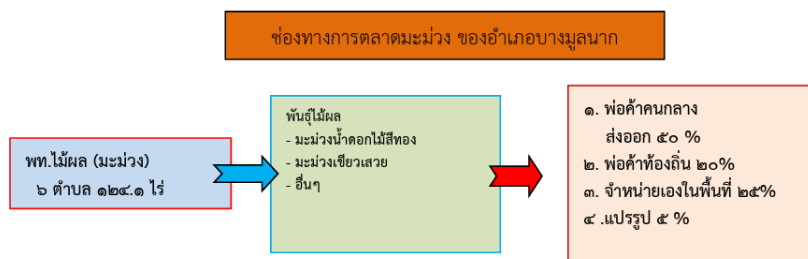
กำไร ๕,๒๕๐ บาท

(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอบางมูลนาก, พ.ศ. ๒๕๖๕)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของอำเภอ)

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

ช่องทางการตลาดรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร ผลผลิตของเกษตรกรที่ออกมาทั้งหมดส่วนใหญ่จะมีพ่อค้าจากต่างท้องถิ่นเข้ามาซื้อถึงในพื้นที่เนื่องจากผลผลิตที่ออกมามีคุณภาพที่ดีตรงกับความต้องการของตลาด และบางส่วนเกษตรกรจะจำหน่ายเองในตลาดท้องถิ่น ส่วนราคาผลผลิตที่ออกมาจะเป็นไปตามราคาของตลาด ซึ่งเกษตรกรยังไม่สามารถที่จะรวมกลุ่มกันเพื่อต่อรองราคาได้

ภาพที่ ๕๒ แสดงวิธีการตลาดมะม่วง อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางมูลนาก, พ.ศ. ๒๕๖๖

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอบางมูลนาก ไม่มีแหล่งรับซื้อผลผลิตมะม่วง ส่วนใหญ่พ่อค้าจากนอกพื้นที่จะเข้ามารับซื้อถึงที่สวน มีการนัดวันเก็บเกี่ยวกันล่วงหน้า

ภาพที่ ๕๓ แสดงแหล่งรับซื้อมะม่วง อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางมูลนาก, พ.ศ. ๒๕๖๖

๓) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอบางมูลนาก มีเกษตรกรต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านการผลิตไม้ผล จำนวน ๒ ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ เกษตรกรมีองค์ความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๕๐ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตพืช อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

ที่	ชื่อ – สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นาย กรณ์ สัมแก้ว	๖	วังสำโรง	บางมูลนาก	๒๕๖๓	ข้าว/ไม้ยืนต้น
๒	น.ส. สมปอง ม่วงกร	๕	หอไกร	บางมูลนาก	๒๕๖๓	เกษตรกรรมผสมผสาน

(ที่มา : ระบบสารสนเทศเกษตรกรปราชญ์, ๒๕๖๓)

๒.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๕๑ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและการตลาด ๑. ข้าว ๒. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๑. ต้นทุนการผลิตสูง ๒. ภัยพิบัติธรรมชาติ ๓. การระบาดของโรคและแมลง ๔. ราคาผลผลิตตกต่ำ ๕. ขาดอำนาจการต่อรอง	๑. ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตข้าวมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน ๒. ส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มคุณภาพผลิต ๓. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ด้านการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ๔. ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกร	ทุกตำบล	มาก
ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ๑. การรวมกลุ่ม ๒. การบริหารจัดการกลุ่ม	๑. กลุ่มไม่มีความเข้มแข็ง ๒. สมาชิกไม่เห็นความสำคัญของการรวมกลุ่ม ๓. สมาชิกไม่มีเวลา มีภาระงานหลายด้าน	๑. ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกร จากกิจกรรมที่มีอยู่ในชุมชน ๒. ร่วมกำหนดข้อตกลงของกลุ่ม เป้าหมายของกลุ่มให้ชัดเจน ๓. เจ้าหน้าที่ช่วยประสานงานระหว่างกลุ่มและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ทุกตำบล	มาก
ด้านการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์ ๑. ตลาด ๒. มาตรฐานสินค้า ๓. เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์	๑. ขาดความสามารถในการหาตลาด ๒. สินค้าไม่ได้มาตรฐาน ๓. ขาดเครื่องมือในการผลิตสินค้า ๔. ขาดความรู้และการใช้เทคโนโลยี	๑. เชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อขยายตลาด ๒. ส่งเสริมการผลิตสินค้าให้มีมาตรฐานเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า ๓. ร่วมบูรณาการกับภาครัฐ ๔. พัฒนาการใช้เทคโนโลยีในการผลิตสินค้า	ทุกตำบล	มาก

๒.๒.๑ การจัดทำ SWOT Matrix

ตารางที่ ๕๒ แสดงการวิเคราะห์ตาราง SWOT Matrix

	จุดแข็ง (S) - พื้นที่เหมาะสมต่อการปลูกข้าว (zoning) - มีแหล่งเรียนรู้ตามนโยบายกระทรวงเกษตรฯ - พื้นที่การเกษตรอยู่ในเขตชลประทาน - การรวมกลุ่มของเกษตรกร - มี smart farmer และปราชญ์ชาวบ้านด้านเกษตร	จุดอ่อน (W) - แหล่งน้ำ - ต้นทุนการผลิต - ปัญหาดินเสื่อมโทรม
โอกาส (O) - สหกรณ์ภาคการเกษตร - การสนับสนุนองค์ความรู้	กลยุทธ์เชิงรุก (SO) - ส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ - วิเคราะห์ปัญหา ศักยภาพด้วยเครื่องมือ Smart A๔ - พัฒนาและเพิ่มทักษะองค์ความรู้ โดยวิธีการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง - ทำการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) - สร้างรายได้เพิ่มขึ้นโดยให้สมาชิกมีกิจกรรมหลากหลายในอาชีพ - ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เพื่อลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มผลกำไร
ภัยคุกคาม (T) - ความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ - ราคาของปัจจัยการผลิต	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST) - วิเคราะห์สถานการณ์พื้นที่ เพื่อลดความเสี่ยงในการเกิดภัยธรรมชาติในการผลิตสินค้า - การเข้าถึงและเข้าใจกลไกด้านการผลิตเชื่อมโยงการตลาด - พัฒนากลุ่มและเชื่อมโยงเครือข่าย	กลยุทธ์เชิงรับ (WT) - วิเคราะห์และจัดทำแผนการผลิตอย่างเป็นรูปธรรม - เพิ่มขีดความสามารถด้านวิชาการ และส่งเสริมการผลิต - ส่งเสริมด้านการตลาด เพื่อเพิ่มโอกาสในการกำหนดราคาสินค้า และกระจายสินค้าทางการเกษตร

กำหนดเป็นกลยุทธ์ ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

- ๑.๑ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด
- ๑.๒ พัฒนาศักยภาพเกษตรกร และองค์กรเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง
- ๑.๓ เพิ่มศักยภาพอาสาสมัครและเกษตรกรต้นแบบ
- ๑.๔ ขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- ๒.๑ ส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพเกษตรกรในการผลิตพืชอาหารปลอดภัย
- ๒.๒ จัดระบบการจัดการศัตรูพืชให้มีประสิทธิภาพ
- ๒.๓ สร้างนวัตกรรมแปรรูป และเพิ่มสินค้าเกษตร
- ๒.๔ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านเคหกิจเกษตร และวิสาหกิจชุมชนให้สามารถเป็นต้นแบบได้

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

๓.๑ ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงาน

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

๔.๑ ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ให้เกษตรกรอย่างทั่วถึง

๔.๒ บริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรให้มีประสิทธิภาพและเพียงพอ

๔.๓ พัฒนาสมรรถนะนักส่งเสริมการเกษตรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๔ พัฒนาศักยภาพศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลให้สามารถเป็นกลไก ในการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่

ความสำคัญของภาคการเกษตรในพื้นที่อำเภอบางมูลนาก

กล่าวกันว่าภาคการเกษตรของพื้นที่ชุมชนอำเภอบางมูลนากมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและวิถีทางสังคมในองค์รวมของประชาชนและเกษตรกรในชุมชนอำเภอบางมูลนากอย่างมากเพราะถ้าภาคการเกษตรได้รับผลกระทบก็ส่งผลถึงเศรษฐกิจที่ไม่ดีของชุมชนเพราะรายได้หลักของเกษตรกรหรือประชาชนส่วนมากมาจากภาคการเกษตร ส่งผลต่อการซื้อสินค้า การใช้บริการด้านอื่น ๆ นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่เกษตรกรจะต้องเดินทางออกนอกพื้นที่เพื่อรับจ้างทำงานหรือหารายได้ทำอย่างอื่นทำให้สังคมเกิดปัญหา และปัญหาสุดท้ายคือด้านวัฒนธรรม เมื่อภาคการเกษตรเกิดอุปสรรคการดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมพื้นบ้านหรือท้องถิ่นอย่างการทำขวัญ ข้าวจะต้องเลื่อนหายไป

ข้อค้นพบ (ปัญหาและความจำเป็น) ในภาคการเกษตรของพื้นที่อำเภอบางมูลนาก

ปัญหาสำคัญหลักของเกษตรกร คือ ขาดองค์ความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการผลิต ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้น แต่คุณภาพของการผลิตลดต่ำส่งผลต่อตลาดสินค้าทำให้เกิดการแข่งขันในตลาดสูงขึ้นเมื่อมีข้าวจากที่อื่นมีคุณภาพมากกว่า จึงพบว่าควรส่งเสริมการผลิตข้าวและการวางแผนการผลิต รวมไปถึงการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรเพื่อให้เกิดอำนาจการต่อรองทางการค้า

องค์ประกอบทางกายภาพ (พื้นที่) ของชุมชนพื้นที่อำเภอบางมูลนาก

องค์ประกอบ	แนวทางการจัดการ
ปัจจัยภายใน (Internal Factors)	
ข้อดี/จุดแข็ง	
๑. พื้นที่เหมาะสมต่อการปลูกข้าว (zoning)	เกษตรกรสามารถใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการศึกษาเพิ่มเติมให้
๒. มีแหล่งเรียนรู้ (แปลงใหญ่ข้าว)	กระบวนการผลิตมีคุณภาพ
ข้อด้อย/จุดอ่อน	
๑. แหล่งน้ำ	ส่งเสริมให้เกษตรกรมีการวางแผนการปลูกให้เหมาะสมต่อ
๒. ต้นทุนการผลิต	ปริมาณน้ำและส่งเสริมการวางแผนการใช้ต้นทุนการผลิต
ปัจจัยภายนอก (External Factors)	
โอกาส	
๑. สหกรณ์ภาคการเกษตร	สหกรณ์ภาคการเกษตรจะช่วยในการวางแผน
๒. การสนับสนุนองค์ความรู้	ให้องค์ความรู้ในแง่ของการบริหารจัดการ และหน่วยงานในพื้นที่ร่วมสนับสนุนองค์ความรู้และติดตามการดำเนินงาน

ข้อจำกัด/อุปสรรค	
๑. ความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ	ความเสี่ยงจากธรรมชาติเป็นเรื่องที่ป้องกันได้ยากแต่ถ้าเป็น
๒. ราคาของปัจจัยการผลิต	การเตรียมการรับมือกับปัญหาจึงเป็นทางเลือก และในด้านของ
	ปัจจัยการผลิตที่มีราคาสูงขึ้นต้องเสริมสร้างให้เกิดการรวมกลุ่ม
	เพื่อให้ได้ปัจจัยในราคาถูกลงหรือการจัดหาที่สะดวก

องค์ประกอบด้านสังคมและเศรษฐกิจ (คน) ของกลุ่ม/องค์กรของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอบางมูลนาก

ประเภทของกลุ่ม/องค์กร เกษตรกร	ประเด็นการพัฒนาตาม สภาพการณ์	แนวทางการพัฒนา
เนินมะกอก		
๑. ศูนย์เรียนรู้การเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตสินค้า เกษตรอำเภอบางมูลนาก	- การดำรงอยู่ของกลุ่ม มีการ เกิดกระบวนการกลุ่ม การ ขับเคลื่อนงานความพร้อมอยู่ ในระหว่างการพัฒนา อยู่ใน ระดับดี	- เสริมสร้าง/จัดกิจกรรมให้เกิดการวางแผน เพื่อพัฒนากลุ่มในด้านต่าง ๆ
๒. วิสาหกิจชุมชนกลุ่ม เกษตรกรทำนาบ้านวังทอง หมู่ที่ ๘	- การดำรงอยู่ของกลุ่ม มีการ เกิดกระบวนการกลุ่มบ้าง การ ขับเคลื่อนงานความพร้อมอยู่ ในระหว่างการพัฒนา อยู่ใน ระดับปานกลาง	- นำกลุ่มต้นแบบของชุมชนมาเป็นต้นแบบ/ พี่เลี้ยงให้กับกลุ่มที่กำลังพัฒนาเพื่อให้เกิด กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน
๓. วิสาหกิจชุมชนพันทอง เกษตรอินทรีย์	- การดำรงอยู่ของกลุ่ม มีการ เกิดกระบวนการกลุ่มบ้าง การ ขับเคลื่อนงานความพร้อมอยู่ ในระหว่างการพัฒนา อยู่ใน ระดับปานกลาง	- นำกลุ่มต้นแบบของชุมชนมาเป็นต้นแบบ/ พี่เลี้ยงให้กับกลุ่มที่กำลังพัฒนาเพื่อให้เกิด กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน
๔. วิสาหกิจชุมชนเกษตร แปลงใหญ่เลี้ยงและแปรรูป สัตว์น้ำ	- การดำรงอยู่ของกลุ่ม มีการ เกิดกระบวนการกลุ่มบ้าง การ ขับเคลื่อนงานความพร้อมอยู่ ในระหว่างการพัฒนา อยู่ใน ระดับปานกลาง	- นำกลุ่มต้นแบบของชุมชนมาเป็นต้นแบบ/ พี่เลี้ยงให้กับกลุ่มที่กำลังพัฒนาเพื่อให้เกิด กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน

ประเภทของกลุ่ม/องค์กร เกษตรกร	ประเด็นการพัฒนาตาม สภาพการณ์	แนวทางการพัฒนา
หอไกร		
๑. กลุ่มนาแปลงใหญ่ตำบล หอไกร	- การดำรงอยู่ของกลุ่ม มีการ เกิดกระบวนการกลุ่ม การ ขับเคลื่อนงานความพร้อมอยู่	- เสริมสร้าง/จัดกิจกรรมให้เกิดการวางแผน เพื่อพัฒนากลุ่มในด้านต่าง ๆ

๒. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มนาแปลงใหญ่บ้านหอไกร หมู่ที่ ๓	ในระหว่างการพัฒนา อยู่ในระดับดี - การดำรงอยู่ของกลุ่ม มีการเกิดกระบวนการกลุ่มบ้าง การขับเคลื่อนงานความพร้อมอยู่ในระหว่างการพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง	- นำกลุ่มต้นแบบของชุมชนมาเป็นต้นแบบ/พี่เลี้ยงให้กับกลุ่มที่กำลังพัฒนาเพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน
๓. วิสาหกิจชุมชนแปรรูปวัสดุการเกษตร	- การดำรงอยู่ของกลุ่ม มีการเกิดกระบวนการกลุ่มบ้าง การขับเคลื่อนงานความพร้อมอยู่ในระหว่างการพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง	- นำกลุ่มต้นแบบของชุมชนมาเป็นต้นแบบ/พี่เลี้ยงให้กับกลุ่มที่กำลังพัฒนาเพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน
บางไผ่		
๑. ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน	- การดำรงอยู่ของกลุ่ม มีการเกิดกระบวนการกลุ่มบ้าง การขับเคลื่อนงานความพร้อมอยู่ในระหว่างการพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง	- เสริมสร้าง/จัดกิจกรรมให้เกิดการวางแผนเพื่อพัฒนากลุ่มในด้านต่าง ๆ
๒. วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวต้นแบบชุมชน หมู่ที่ ๑ บ้านโพธิ์แดน	- การดำรงอยู่ของกลุ่ม มีการเกิดกระบวนการกลุ่มบ้าง การขับเคลื่อนงานความพร้อมอยู่ในระหว่างการพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง	- นำกลุ่มต้นแบบของชุมชนมาเป็นต้นแบบ/พี่เลี้ยงให้กับกลุ่มที่กำลังพัฒนาเพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน
๓. วิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนบ้านห้วยคต	- การดำรงอยู่ของกลุ่ม มีการเกิดกระบวนการกลุ่มบ้าง การขับเคลื่อนงานความพร้อมอยู่ในระหว่างการพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง	- นำกลุ่มต้นแบบของชุมชนมาเป็นต้นแบบ/พี่เลี้ยงให้กับกลุ่มที่กำลังพัฒนาเพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน
วังสำโรง		
๑. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน	- การดำรงอยู่ของกลุ่ม มีการเกิดกระบวนการกลุ่ม การขับเคลื่อนงานความพร้อมอยู่ในระหว่างการพัฒนา อยู่ในระดับดี	- เสริมสร้าง/จัดกิจกรรมให้เกิดการวางแผนเพื่อพัฒนากลุ่มในด้านต่าง ๆ
๒. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีต้นสำโรงรวมใจพัฒนา	- การดำรงอยู่ของกลุ่ม มีการเกิดกระบวนการกลุ่ม การขับเคลื่อนงานความพร้อมอยู่ในระหว่างการพัฒนาอยู่ในระดับดี	- เสริมสร้าง/จัดกิจกรรมให้เกิดการวางแผนเพื่อพัฒนากลุ่มในด้านต่าง ๆ

ประเภทของกลุ่ม/องค์กร เกษตรกร	ประเด็นการพัฒนาตาม สภาพการณ์	แนวทางการพัฒนา
วังสำโรง (ต่อ)		
๓. วิสาหกิจชุมชนกลุ่ม แม่บ้านแปรรูปมะม่วงกวน ไต่ปลาตุก	- การดำรงอยู่ของกลุ่ม มีการ เกิดกระบวนการกลุ่มบ้าง การ ขับเคลื่อนงานความพร้อมอยู่ ในระหว่างการพัฒนา อยู่ใน ระดับปานกลาง	- นำกลุ่มต้นแบบของชุมชนมาเป็นต้นแบบ/ พี่เลี้ยงให้กับกลุ่มที่กำลังพัฒนาเพื่อให้เกิด กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน
๔. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิต ปุ๋ยชีวภาพอัดเม็ด หมู่ที่ ๒	- การดำรงอยู่ของกลุ่ม มีการ เกิดกระบวนการกลุ่มบ้าง การ ขับเคลื่อนงานความพร้อมอยู่ ในระหว่างการพัฒนา อยู่ใน ระดับปานกลาง	- นำกลุ่มต้นแบบของชุมชนมาเป็นต้นแบบ/ พี่เลี้ยงให้กับกลุ่มที่กำลังพัฒนาเพื่อให้เกิด กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน
ภูมิ		
๑. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูป เห็ดโคนญี่ปุ่น	- การดำรงอยู่ของกลุ่ม มีการ เกิดกระบวนการกลุ่ม การ ขับเคลื่อนกำลังพัฒนา อยู่ใน ระดับปานกลาง	-เสริมสร้าง/จัดกิจกรรมให้เกิดการวางแผน เพื่อพัฒนากลุ่มในด้านต่าง ๆ
๒. วิสาหกิจชุมชน กลุ่มผลิตเห็ด	- การดำรงอยู่ของกลุ่ม มีการ เกิดกระบวนการกลุ่มบ้าง การ ขับเคลื่อนงานความพร้อมอยู่ ในระหว่างการพัฒนา อยู่ใน ระดับปานกลาง	- เสริมสร้าง/จัดกิจกรรมให้เกิดการวางแผน เพื่อพัฒนากลุ่มในด้านต่าง ๆ
๓. วิสาหกิจชุมชนแปรรูป วิถีไทย	- การดำรงอยู่ของกลุ่ม ไม่มี การเกิดกระบวนการกลุ่ม การ ขับเคลื่อนงานความพร้อมอยู่ ในระหว่างการพัฒนา อยู่ใน ระดับปานกลาง	- เสริมสร้าง/จัดกิจกรรมให้เกิดการวางแผน เพื่อพัฒนากลุ่มในด้านต่าง ๆ
๔. การผลิตแถมโมคุณภาพ	- การดำเนินงานกำลังสร้าง เครือข่ายเพื่อให้เกิด การ ดำเนินงานที่มีความต่อเนื่อง	- เสริมสร้าง/จัดกิจกรรมให้เกิดเครือข่าย และการส่งเสริมด้านการตลาด
วังกรด		
๑. ศูนย์ข้าวชุมชน บ้านห้วยเรียงกลาง	การดำรงอยู่ของกลุ่ม มีการ เกิดกระบวนการกลุ่ม การ ขับเคลื่อนงานความพร้อมใน การพัฒนา อยู่ในระดับดี	-เสริมสร้าง/จัดกิจกรรมให้เกิดการวางแผน เพื่อพัฒนากลุ่มในด้านต่าง ๆ

ประเภทของกลุ่ม/องค์กร เกษตรกร	ประเด็นการพัฒนาตาม สภาพการณ์	แนวทางการพัฒนา
วังกรด (ต่อ)		
๒. วิสาหกิจชุมชนกลุ่ม ส่งเสริมตัดเย็บเสื้อผ้าและ ผลิตภัณฑ์ผ้า หมู่ที่ ๒	- การดำรงอยู่ของกลุ่ม มีการ เกิดกระบวนการกลุ่มบ้าง การ ขับเคลื่อนงานความพร้อมอยู่ ในระหว่างการพัฒนา อยู่ใน ระดับปานกลาง	- นำกลุ่มต้นแบบของชุมชนมาเป็นต้นแบบ/ พี่เลี้ยงให้กับกลุ่มที่กำลังพัฒนาเพื่อให้เกิด กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน
๓. วิสาหกิจชุมชนผลิตผลทาง การเกษตร	- การดำรงอยู่ของกลุ่ม ไม่มี การเกิดกระบวนการกลุ่ม การ ขับเคลื่อนงานความพร้อมอยู่ ในระหว่างการพัฒนา อยู่ใน ระดับปานกลาง	- นำกลุ่มต้นแบบของชุมชนมาเป็นต้นแบบ/ พี่เลี้ยงให้กับกลุ่มที่กำลังพัฒนาเพื่อให้เกิด กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน
๔. วิสาหกิจชุมชนโรงสีชุมชน บ้านห้วยเรียงกลาง	- การดำรงอยู่ของกลุ่ม การ เกิดกระบวนการกลุ่มบ้าง การ ขับเคลื่อนงานความพร้อมอยู่ ในระหว่างการพัฒนา อยู่ใน ระดับปานกลาง	- นำกลุ่มต้นแบบของชุมชนมาเป็นต้นแบบ/ พี่เลี้ยงให้กับกลุ่มที่กำลังพัฒนาเพื่อให้เกิด กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน
วังตะกู		
๑. วิสาหกิจชุมชนบ้านห้วย เรียงกลางหมู่ที่ ๑๒ (กลุ่มข้าวแปลงใหญ่)	- การดำรงอยู่ของกลุ่ม มีการ เกิด กระบวนการกลุ่ม การขับเคลื่อนงานความพร้อม ในการพัฒนา อยู่ในระดับดี	-เสริมสร้าง/จัดกิจกรรมให้เกิดการวางแผน เพื่อพัฒนากลุ่มในด้านต่าง ๆ
๒. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิต ข้าวเพื่อสุขภาพหมู่ที่ ๗	- การดำรงอยู่ของกลุ่ม มีการ เกิดกระบวนการกลุ่มบ้าง การขับเคลื่อนงานความพร้อม อยู่ระหว่างการพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง	- นำกลุ่มต้นแบบของชุมชนมาเป็นต้นแบบ/ พี่เลี้ยงให้กับกลุ่มที่กำลังพัฒนาเพื่อให้เกิด กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน
๓. วิสาหกิจชุมชนกลุ่ม ปุ๋ยชีวภาพเกษตรกร หมู่ที่ ๗	- การดำรงอยู่ของกลุ่ม มีการ เกิดกระบวนการกลุ่มบ้าง การ ขับเคลื่อนงานความพร้อมอยู่ ในระหว่างการพัฒนาอยู่ใน ระดับปานกลาง	- นำกลุ่มต้นแบบของชุมชนมาเป็นต้นแบบ/ พี่เลี้ยงให้กับกลุ่มที่กำลังพัฒนาเพื่อให้เกิด กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน
๔. กลุ่มนาแปลงใหญ่ ต.วังตะกู	- การดำรงอยู่ของกลุ่ม มีการ เกิดกระบวนการกลุ่ม การ ขับเคลื่อนงานความพร้อมใน การพัฒนา อยู่ในระดับดี	-เสริมสร้าง/จัดกิจกรรมให้เกิดการวางแผน เพื่อพัฒนากลุ่มในด้านต่าง ๆ

ประเภทของกลุ่ม/องค์กร เกษตรกร	ประเด็นการพัฒนาตาม สภาพการณ์	แนวทางการพัฒนา
ห้วยเขน		
๑. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปุ๋ย ชีวภาพ หมู่ที่ ๓	- การดำรงอยู่ของกลุ่ม มีการ เกิดกระบวนการกลุ่ม การ ขับเคลื่อนกำลังพัฒนา อยู่ใน ระดับปานกลาง	-เสริมสร้าง/จัดกิจกรรมให้เกิดการวางแผน เพื่อพัฒนากลุ่มในด้านต่าง ๆ
๒. วิสาหกิจชุมชนกลุ่ม น้ำพริกแกงบ้านห้วยเขน	- การดำรงอยู่ของกลุ่ม มีการ เกิดกระบวนการกลุ่มบ้าง การ ขับเคลื่อนงานความพร้อมอยู่ ในระหว่างการพัฒนา อยู่ใน ระดับปานกลาง	- เสริมสร้าง/จัดกิจกรรมให้เกิดการวางแผน เพื่อพัฒนากลุ่มในด้านต่าง ๆ
ลำประดา		
๑. วิสาหกิจชุมชนโรงสีชุมชน	- การดำรงอยู่ของกลุ่ม มีการ เกิดกระบวนการกลุ่ม การ ขับเคลื่อนกำลังพัฒนา อยู่ใน ระดับดี	-เสริมสร้าง/จัดกิจกรรมให้เกิดการวางแผน เพื่อพัฒนากลุ่มในด้านต่าง ๆ
๒. วิสาหกิจชุมชนกลุ่ม เกษตรกรก้าวหน้าเพื่อการ ผลิตบ้านห้วยหลวง	- การดำรงอยู่ของกลุ่ม มีการ เกิดกระบวนการกลุ่มบ้าง การ ขับเคลื่อนงานความพร้อมอยู่ ในระหว่างการพัฒนา อยู่ใน ระดับปานกลาง	- นำกลุ่มต้นแบบของชุมชนมาเป็นต้นแบบ/ พี่เลี้ยงให้กับกลุ่มที่กำลังพัฒนาเพื่อให้เกิด กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน
๓. วิสาหกิจชุมชนกลุ่ม เกษตรกรก้าวหน้าเพื่อการ ผลิตบ้านห้วยหลวง	- การดำรงอยู่ของกลุ่ม มีการ เกิดกระบวนการกลุ่มบ้าง การ ขับเคลื่อนงานความพร้อมอยู่ ในระหว่างการพัฒนา อยู่ใน ระดับปานกลาง	- นำกลุ่มต้นแบบของชุมชนมาเป็นต้นแบบ/ พี่เลี้ยงให้กับกลุ่มที่กำลังพัฒนาเพื่อให้เกิด กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน

องค์ประกอบด้านสังคมและเศรษฐกิจ (คน) ด้านการเรียนรู้ของอำเภอบางมูลนาก

กล่าวกันว่าในภาพรวมของสถานการณ์การเรียนรู้ของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอบางมูลนาก มีสภาพการเรียนรู้ที่ดี เกษตรกรให้ความสนใจ ใส่ใจต่อการเรียนรู้ ซึ่งเกษตรกรจะให้ความสนใจต่อการอบรม หรือการจัดการเรียนรู้มากกว่าการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ร่วมกันจึงส่งผลให้ขาดความต่อเนื่อง จากการวิเคราะห์ มีกำหนดแนวทางการพัฒนา ดังนี้

องค์ความรู้ที่สำคัญและ จำเป็น	แนวทางการจัดการ	
	การสร้างและปรับปรุง	การพัฒนาต่อเนื่อง
การเสริมสร้างการเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้	เกษตรกรต้องปรับปรุงด้วยการเสริมสร้างการเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้เพื่อความยั่งยืนของการพัฒนา	การใส่ใจเรียนรู้ของเกษตรกรที่มีต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องควรดำเนินการในการสร้างความมั่นใจพร้อมทั้งสร้างเสริมการเรียนรู้ในชุมชน การสร้างเครือข่ายเรียนรู้

องค์ประกอบด้านการผลิต (สินค้า) ของพื้นที่อำเภอบางมูลนาก

กระบวนการผลิตสินค้าในพื้นที่อำเภอบางมูลนากมีการเน้นปริมาณผลผลิตมากกว่าคุณภาพของผลผลิต ระบบการผลิตสินค้าที่ไม่ได้คุณภาพจะส่งผลต่อตลาดสินค้าที่มีโอกาสในการแข่งขันน้อย ราคาของผลผลิตตกต่ำ กระบวนการผลิตสินค้าดังกล่าวจึงนำสู่การกำหนดแผน ดังนี้

ปรากฏการณ์และผลกระทบ	แนวทางการจัดการ	
	การแก้ไข/ปรับปรุง	การพัฒนาต่อเนื่อง
การใช้ระบบการผลิตสินค้าที่ไม่เหมาะสมทำให้คุณภาพของสินค้าไม่ได้มาตรฐาน	ควรสร้างองค์ความรู้ระบบการผลิตที่ดีและมีคุณภาพขึ้น	ในชุมชนโดยการใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้

พัฒนาการเกษตรของพื้นที่อำเภอบางมูลนาก

การเลือกการพัฒนาการเกษตรของชุมชนมีความสำคัญอย่างมากในการแก้ปัญหาของเกษตรกร โดยเป็นการพัฒนาจากความต้องการ และปัญหาของเกษตรกร ทั้งในเรื่องของโครงสร้างพื้นฐานของชุมชน (พื้นที่) การพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร (คน) การพัฒนาการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตร(สินค้า) ทางเลือกที่ได้มาจากการรวบรวม เรียนรู้และวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งการร่วมกันค้นหาและกำหนดแนวทางการจัดการ (สังเคราะห์) จากชุดข้อมูลของชุมชนตำบลวังกรด สรุปได้ดังนี้

ประเภทของทางเลือก	รายการทางเลือก	เป้าประสงค์
ทางเลือกในการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานของชุมชน (พื้นที่)	๑. พัฒนาแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีอยู่ให้สามารถรองรับน้ำเพิ่มมากขึ้น	๑. เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำเพื่อทำการเกษตร
	๒. การเพิ่มแหล่งน้ำในพื้นที่	๒. เพื่อให้เกิดแหล่งน้ำเพิ่มขึ้นในพื้นที่สำหรับการทำการเกษตร
	๓. การขุดบ่อบาดาล	๓. เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำใช้ในการทำการเกษตรในฤดูแล้ง

ประเภทของทางเลือก	รายการทางเลือก	เป้าประสงค์
ทางเลือกในการพัฒนา เกษตรกรและองค์กร เกษตรกร (คน)	๑. การสร้างเสริมกระบวนการเรียนรู้ ในเรื่องของการผลิตพืชให้มีคุณภาพ และการลดต้นทุนการผลิต	๑. เพื่อให้เกษตรกรได้มีความรู้เพิ่ม เติม และเข้าใจในการผลิตเพื่อนำไป สู่คุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น
	๒. ให้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็น สถานที่สำหรับจัดกิจกรรมสร้าง กระบวนการเรียนรู้ของเกษตรกร	๒. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีความ กระตือรือร้นในการพัฒนาดตนเองอยู่ เสมอ
ทางเลือกในการพัฒนาการ ผลิตและการตลาดสินค้า เกษตร (สินค้า)	๑. ส่งเสริมให้กลุ่มเข้มแข็งเพื่อเพิ่ม การต่อรองในการแข่งขันของตลาด	๑. เกษตรกรมีผลผลิตที่ได้คุณภาพ ตามความต้องการของตลาด
	๒. การพัฒนาคุณภาพของสินค้าให้ ได้มาตรฐาน	๒. เกษตรกรได้รับความยุติธรรมใน การซื้อขายสินค้าทางการเกษตร
	๓. การเกษตรตามศาสตร์พระราชา	๓. เกษตรกรเกิดความยั่งยืนของการ ทำการเกษตร

บทที่ ๓

ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา

๑.แนวทางการพัฒนา

๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)

๑.๑.๑ ข้าว

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะเกิดขึ้น)

- เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มปริมาณผลผลิตข้าวที่มีคุณภาพ

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ลดต้นทุนการผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์และขยายสารชีวภัณฑ์

โครงการที่ ๒ โครงการการผลิตปุ๋ยชีวภาพ

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์เพิ่มปริมาณผลผลิตข้าวที่มีคุณภาพ

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี

โครงการที่ ๒ โครงการแปลงสาธิตผลิตข้าวพันธุ์ดีครบวงจร

๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๑.๒.๑ YSF

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะเกิดขึ้น)

- พัฒนาเกษตรกรผู้นำให้มีความเข้มแข็ง

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์เพิ่มความรู้ความสามารถให้เกษตรกรผู้นำ

โครงการที่ ๑ อบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรผู้นำ

๑.๒.๒ วิสาหกิจชุมชน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- เพื่อให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้แลกเปลี่ยนรู้และเข้มแข็งมากขึ้นและมีการทำแผนการผลิตรายกลุ่มได้

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์เพิ่มประสิทธิภาพกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

โครงการที่ ๑ อบรมถ่ายทอดความรู้

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์แลกเปลี่ยนความรู้

โครงการที่ ๑ ศึกษาดูงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จ

๑.๒.๒ แปลงใหญ่

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- รวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช และสามารถต่อรองราคาจากตลาด

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวแปลงใหญ่

โครงการที่ ๑ โครงการอบรมถ่ายทอดความรู้แบบโรงเรียนเกษตรกร

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์รวมกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตพืช

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐาน GAP

๑.๒.๓ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- ปรับปรุงศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรให้เป็นแหล่งเรียนรู้

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์พัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าทางการเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการปลูกผักปลอดภัยในโรงเรียน

๑.๒.๔ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน/ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- เพื่อให้เกษตรกรที่เป็นสมาชิกในศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนและ ศูนย์จัดการดินปุ๋ย

ชุมชนมีความรู้ความเข้าใจ การขยายสารชีวภัณฑ์

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ส่งเสริมการดำเนินงานศูนย์

โครงการที่ ๑ อบรมถ่ายทอดความรู้

โครงการที่ ๒ ส่งเสริมการขยายสารชีวภัณฑ์

๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๑.๓.๑ ที่ดิน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดิน ปรับโครงสร้างดินและเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ดิน

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์เพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดิน

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร

โครงการที่ ๒ โครงการปุ๋ยหมักจากฟางข้าว

๑.๓.๒ แหล่งน้ำ

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- เพื่อกำจัดผักตบชวาจากแหล่งน้ำ

- เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ในการทำปุ๋ยอินทรีย์จากผักตบชวา

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์กำจัดผักตบชวาจากแหล่งน้ำ

โครงการที่ ๑ ทำปุ๋ยอินทรีย์จากผักตบชวา

๒. ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ (ระบุ หมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธี ดำเนิน งาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
พัฒนาการ ผลิตสินค้า	๑. โครงการ ส่งเสริมการผลิต เมล็ดข้าวพันธุ์ดี	๑.เพื่อยกระดับ รายได้ให้แก่กลุ่ม สมาชิกเกษตรกร ผู้ทำแปลงผลิต เมล็ดพันธุ์ข้าว ๒.เพื่อผลิตเมล็ด พันธุ์ข้าวที่ดี เหมาะสมกับพื้นที่ และเพียงพอต่อ ความต้องการของ เกษตรกร	เกษตรกร ผู้ปลูกข้าว ในพื้นที่ อำเภอบาง มูลนาก	ทุกตำบล	๑.อบรม ถ่ายทอด ความรู้ จำนวน ๑ ครั้ง ๒.ฝึก ปฏิบัติ จำนวน ๓ ครั้ง	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	สำนักงาน เกษตร อำเภอ บางมูลนาก
	๒. โครงการ ส่งเสริมการผลิต ปุ๋ยอินทรีย์	เพื่อส่งเสริมให้ เกษตรกรผลิตปุ๋ย อินทรีย์เพื่อลด ต้นทุนการผลิต	เกษตรกร ในพื้นที่ อำเภอบาง มูลนาก	ทุกตำบล	๑.ส่งเสริม การผลิต ปุ๋ยอินทรีย์	๑	๔๐,๐๐๐	๑	๔๐,๐๐๐	๑	๔๐,๐๐๐	๑	๔๐,๐๐๐	๑	๔๐,๐๐๐	

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ (ระบุ หมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธี ดำเนิน งาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	
	๓. โครงการผลิต เมล็ดพันธุ์ข้าว พันธุ์ดี	๑. เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในการ ขยายพันธุ์ข้าว พันธุ์ ดี ๒. เพื่อเตรียมความ พร้อมของเกษตรกร ผู้ปลูกข้าว พันธุ์ดี ๓. เพื่อเป็นแหล่ง เรียนรู้และขยายพันธุ์ ข้าว พันธุ์ดี ๔. เพื่อลดต้นทุนการ ผลิตและเพิ่มรายได้ ให้กับเกษตรกร ผู้เข้าร่วมโครงการฯ ๕. เพื่อให้ความรู้ เรื่องเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ เหมาะสมกับการ ปลูกในแต่ละพื้นที่ ๖. เพื่อส่งเสริมกลุ่ม เกษตรกร ในการ บริหารจัดการของ กลุ่มเกษตรกร แหล่ง การผลิตข้าวพันธุ์ดี	เกษตรกร ผู้ปลูกข้าว	หมู่ที่ ๒ บ้านไค ลาดูก ตำบลวัง สำโรง	๑. ประชาสัมพันธ์ พันธุ์ โครงการ ๒.อบรม ถ่ายทอด ความรู้ ๓.ติดตาม ผลการ ดำเนิน งาน	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	สำนักงาน เกษตร อำเภอ บางมูลนาก
	๔. โครงการผลิต เมล็ดพันธุ์ข้าว พันธุ์ดี	๑. เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพและต่อ ยอดให้กลุ่มนาแปลง	เกษตรกร ผู้ปลูกข้าว	กลุ่มนา แปลงใหญ่ หมู่ ๑๒	๑. ประชาสัมพันธ์ พันธุ์	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	สำนักงาน เกษตร อำเภอ

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ (ระบุ หมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธี ดำเนิน งาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ	
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐			
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.		
		ใหญ่ หมู่ ๑๒ ตำบล วังตะกู มีความพร้อม เป็นแหล่งเรียนรู้ และ ศูนย์กลางการ ให้บริการเกษตรของ ชุมชน สามารถใช้ ประโยชน์ในด้านการ สาธิตวิธี และสาธิตผล ให้กับเกษตรกรและ ประชาชนในชุมชนได้ เรียนรู้ ๒. เพื่อพัฒนา เกษตรกรให้มีความรู้ ในด้านการประกอบ อาชีพของตนเอง แบบสมัยใหม่และ ยั่งยืน		ตำบลวัง ตะกู	โครงการ ๒.อบรม ถ่ายทอด ความรู้ ๓.ติดตาม ผลการ ดำเนิน งาน											บางมูลนาก	
	๕. โครงการ แปลงสาธิตผลิต ข้าวพันธุ์ดีครบ วงจร	๑. เพื่อส่งเสริมการ รวมกลุ่มเกษตรกร สร้างความเข้มแข็ง และพัฒนาเครือข่าย ในการบริหารจัดการ ของกลุ่มเกษตรกร แหล่งเรียนรู้การผลิต ข้าวพันธุ์ดี ๒. เพื่อพัฒนาและ	เกษตรกร ผู้ปลูกข้าว	ตำบลลำ ประดา	๑. ประชาสัมพันธ์ โครงการ ๒.อบรม ถ่ายทอด ความรู้ ๓.ติดตาม	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐		สำนักงาน เกษตร อำเภอ บางมูลนาก

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ (ระบุ หมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธี ดำเนิน งาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
		เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวมีคุณภาพได้มาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด ๓. เพื่อพัฒนาระดับให้เกิดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและทุนชุมชนจากรฐานราก ๔. เพื่อให้เกิดการนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเชื่อมโยงและได้รับการสนับสนุนของหน่วยงานและภาคีทุกระดับ			ผลการดำเนินงาน											
	๖.โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งการผลิตพืชผักอินทรีย์ครบวงจร	๑. เพื่อเสริมสร้างความรู้ในการดำเนินกิจกรรมทางด้านเกษตรกรรม และฝึกปฏิบัติผ่านกิจกรรมสาธิตแบบมีส่วนร่วมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการทำเกษตรใน	เกษตรกรผู้ปลูกผัก	หมู่ ๗ ตำบลวังตะกู	๑. จัดอบรมให้ความรู้มาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ระบบชุมชนรับรอง RL-	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	สำนักงานเกษตรอำเภอ บางมูลนาก

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ (ระบุ หมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธี ดำเนิน งาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ		
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐				
						งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.			
		เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดพิจิตร ๔. เพื่อพัฒนาสินค้าเกษตรในชุมชนและยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรสู่มาตรฐานอินทรีย์แบบครบวงจร																
	๗. โครงการปลูกผักสวนครัวเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร	๑. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปลูกผักสวนครัวในครัวเรือนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ๒. เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพเกษตรกรรมด้านการปลูกผักสวนครัว ๓. เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนและครอบครัวปลูกผักไว้รับประทานเองและมีรายได้เสริมจากการจำหน่าย	เกษตรกรในพื้นที่ตำบลเนินมะกอก	ตำบลเนินมะกอก	๑. รับสมัครเกษตรกร ๒. อบรมถ่ายทอดความรู้/สาธิต ๓. สนับสนุนปัจจัยการผลิต ๔. ติดตามประเมินผล/รายงานผล	๑	๓๐,๐๐๐	๑	๓๐,๐๐๐	๑	๓๐,๐๐๐	๑	๓๐,๐๐๐	๑	๓๐,๐๐๐	๑	๓๐,๐๐๐	สนง.กษอ. บางมูลนากพช. อปท.

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ (ระบุ หมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธี ดำเนิน งาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
	๘. โครงการผลิต ปุ๋ยชีวภาพ	๑. เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพและต่อ ยอดให้กลุ่มนาแปลง ใหญ่ มีความพร้อม เป็นแหล่งเรียนรู้ และ ศูนย์กลางการ ให้บริการเกษตรกรของ ชุมชน ๒. เพื่อเกษตรกร สามารถนำความรู้ที่ ได้ไปประยุกต์ใช้กับ การปลูกพืช ทำให้ลด ต้นทุนการใส่ปุ๋ย และ สามารถสร้างรายได้ ให้เกษตรกร และการ ดำรงชีวิตตาม สภาพแวดล้อมของ พื้นที่	กลุ่มนา แปลงใหญ่	หมู่ ๕ ตำบล วังกรด	๑.ประชุม กลุ่มนา แปลงใหญ่ ๒.อบรม ถ่ายทอด ความรู้ ๓.ติดตาม ผลการ ดำเนิน งาน	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	สำนักงาน เกษตร อำเภอ บางมูลนาก ,อปท.
	๙. โครงการ ส่งเสริมการผลิต สินค้าเกษตร ตามมาตรฐาน GAP	๑. พัฒนา เกษตรกรให้มี ความรู้ความ เข้าใจด้านการ ผลิตตามระบบ มาตรฐาน GAP	เกษตรกร ผู้ผลิตพืช อาหาร (ยกเว้น ข้าว)	ทุกตำบล	๑.อบรม ถ่ายทอด ความรู้ ๒.ศึกษาดู งาน ๓.ติดตาม	๑	๑๕,๐๐๐	๑	๑๕,๐๐๐	๑	๑๕,๐๐๐	๑	๑๕,๐๐๐	๑	๑๕,๐๐๐	สำนักงาน เกษตร อำเภอ บางมูลนาก

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ (ระบุ หมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธี ดำเนิน งาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
		๒.เกษตรกรผู้ผลิต สินค้าเกษตรเข้าสู่ ระบบมาตรฐาน GAP เพิ่มมากขึ้น			ประเมิน ผล โครงการ											
พัฒนา เกษตรกร/ กลุ่ม/ องค์กร	๑๐. โครงการ ปลูกผัก ปลอดภัยใน โรงเรียน	๑. เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพและต่อ ยอดให้ศูนย์เรียนรู้ การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) มีความพร้อม เป็นแหล่งเรียนรู้ และ ศูนย์กลางการ ให้บริการเกษตรของ ชุมชน สามารถใช้ ประโยชน์ในด้านการ สาธิตวิธี และสาธิตผล ให้กับเกษตรกรและ ประชาชนในชุมชนได้ เรียนรู้ ๒. เพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้	ศูนย์เรียนรู้ การเพิ่มประ สิทธิภาพการ ผลิตสินค้า เกษตร (ศพก.)	ตำบล เนิน มะกอก	๑.ประชุม คณะกรรมการ การ ศพก. ๒. ดำเนินการ ตาม แผนงาน ๓.ติดตาม ผลการ ดำเนิน งาน	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	สำนักงาน เกษตร อำเภอ บางมูลนาก

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ (ระบุ หมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธี ดำเนิน งาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
		การเพิ่ม ประสิทธิภาพการ ผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ๓. เพื่อเป็น ศูนย์กลางการบูร ณาการส่วน ราชการในพื้นที่ ระดับอำเภอ														
	๑๑. โครงการ ส่งเสริมการผลิต และการใช้สาร ชีวภัณฑ์ทดแทน การใช้สารเคมี	๑. เกษตรกร สามารถผลิตสาร ชีวภัณฑ์ เพื่อใช้ป้องกัน และกำจัดศัตรูพืช และโรคพืชได้เอง ๒. เกษตรกร สามารถลดต้นทุน การผลิตพืชทำให้ มีรายได้เพิ่มขึ้น ๓. เพื่อลดการใช้ สารเคมีในการ ป้องกันกำจัด ศัตรูพืช เป็นการ รักษาสมดุลทาง	เกษตรกร จำนวน ๗๕ ราย	หมู่ ๑ – ๙ ตำบล ห่อไกร	๑.คัดเลือก เกษตรกร ที่สนใจ ๒. ดำเนินการ ถ่ายทอด ความรู้ ๓. สาธิต การผลิต สารชีว ภัณฑ์ ๔. สนับสนุน ปัจจัยการ ผลิต	๑๕	๑๐,๐๐๐	๑๕	๑๐,๐๐๐	๑๕	๑๐,๐๐๐	๑๕	๑๐,๐๐๐	๑๕	๑๐,๐๐๐	สนง.กษอ. บางมูลนาก, อปท.

ประเภท/ ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ (ระบุ หมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธี ดำเนิน งาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
		ธรรมชาติ			๕.ติดตาม การ ดำเนินงาน											
พัฒนา พื้นที่ ทรัพยากร การเกษตร	๑๒. โครงการ ส่งเสริมการหยุด เผาในพื้นที่ การเกษตร	๑.ส่งเสริมการ หยุดเผาในพื้นที่ การเกษตร ๒.ส่งเสริมการมี ส่วนร่วมของ ชุมชนเกษตร	เกษตรกร ที่สนใจ เข้าร่วม โครงการ	ทุกตำบล	๑. ถ่ายทอด ความรู้ ๒.สร้าง เครือข่าย ปลอดการ เผา ๓.รณรงค์ เผยแพร่ และ ประชาสัมพันธ์ ๔.จัดทำ แปลง เรียนรู้	๖๐	๓๐,๐๐๐	๖๐	๓๐,๐๐๐	๖๐	๓๐,๐๐๐	๖๐	๓๐,๐๐๐	๖๐	๓๐,๐๐๐	สำนักงาน เกษตร อำเภอ บางมูลนาก
	๑๓. โครงการ ปุ๋ยหมักจากฟาง ข้าว	๒.๑ เพิ่ม ประสิทธิภาพและต่อ ยอดให้ศูนย์จัดการดิน ปุ๋ยชุมชน หมู่ ๗ ตำบลบางไผ่ มีความ	เกษตรกร ที่สนใจ เข้าร่วม โครงการ	หมู่ ๗ ต.บางไผ่	๑. จัดการ ประชุมคณะ กรรม การ ศคปช. หมู่ ๗ ต.	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	สำนักงาน เกษตร อำเภอ บางมูลนาก

[illegible]

บรรณานุกรม

- กรมทางหลวง. ๒๕๖๔. แสดงเส้นทางคมนาคม อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร.
- กรมพัฒนาที่ดิน. ๒๕๖๔. ระบบนำเสนอแผนที่ชุดดิน อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๖. จำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร สืบค้นทาง <https://learningpoint.doae.go.th/form-profile>
- กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๖. ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกรกลาง. สืบค้นทาง <http://www.farmer.doae.go.th/>
- กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๗. ข้อมูลอาสาสมัครเกษตร อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร สืบค้นทาง <https://asa-center.doae.go.th/report-๒>
- กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๗. ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร สืบค้นทาง <https://smcemanage.doae.go.th>
- กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๗. ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร สืบค้นทาง <https://ffgdev.doae.go.th>
- ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร. ๒๕๖๔. สืบค้นทาง <http://agri-map-online.moac.go.th/>
- ข้อมูลแหล่งน้ำอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร. ๒๕๖๔. ทาง : <http://agri-map-online.moac.go.th>.
- ข้อมูลพื้นฐานครัวเรือน การเป็นสมาชิกองค์กร การถือครองที่ดินเพื่อการเกษตร การประกอบกิจกรรมการเกษตร. ๒๕๖๖. สืบค้นทาง www.aiu.doae.go.th
- แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่มีศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อย อำเภอบางมูลนาก. ๒๕๖๔. สืบค้นทาง <http://agri-map-online.moac.go.th/>
- แผนที่แสดงทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ อำเภอบางมูลนาก. ๒๕๖๔. สืบค้นทาง <http://agri-map-online.moac.go.th/>
- แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้ จังหวัดพิจิตร, ๒๕๖๔. สืบค้นวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ทาง <https://www.forest.go.th/nakhonsawan>
- แผนพัฒนาการเกษตรอำเภอบางมูลนาก. ๒๕๖๖. ปฏิทินการเพาะปลูก ต้นทุนการผลิต สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด.
- สถานีพัฒนาที่ดินเขต ๘. แผนที่กลุ่มชุดดิน อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร. สืบค้นทาง <http://ro๘.1dd.go.th/>
- สถานีอุตุนิยมวิทยาพิจิตร. ๒๕๖๑. ข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ย จังหวัดพิจิตร ปี ๒๕๕๗ – ๒๕๖๑.
- สถานีอุตุนิยมวิทยาพิจิตร. ๒๕๖๔. ข้อมูลปริมาณน้ำฝน ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเกษตรเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ๒๕๖๗. ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพิจิตร ณ ราคาคงที่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๕.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร. ๒๕๖๖. จำนวนประชากรในอำเภอบางมูลนาก.
- สำนักงานพัฒนาชุมชน. ๒๕๖๗. รายชื่อกลุ่มผู้ผลิตและผู้ประกอบการ OTOP ที่ได้รับการลงทะเบียน. สืบค้นทาง <https://otop.cdd.go.th>
- สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพิจิตร. ๒๕๖๖. ข้อมูลกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร.

ภาคผนวก

๑. โครงการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีมีคุณภาพ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

๑. หลักการเหตุผล

เกษตรกรส่วนใหญ่ในจังหวัดพิจิตรประกอบอาชีพทำนาแต่ประสบปัญหาด้านการผลิตแล้วไม่ได้ราคา สาเหตุเนื่องจากการขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ดี ทำให้ได้ผลผลิตต่อไร่ต่ำ คุณภาพไม่ดี ขายไม่ได้ราคา นอกจากนี้เกษตรกร ยังใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง ดังนั้นจึงต้องมีการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรผลิตเมล็ดพันธุ์ดีเพื่อใช้ในชุมชน เน้นให้มีการบริหารจัดการต่อเนื่องยั่งยืนมีเมล็ดพันธุ์ดีใช้อย่างต่อเนื่องรวมทั้งเป็นแหล่งสาธิตการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่ถูกต้องเหมาะสมกับเกษตรกรในชุมชน

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้มีเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีใช้อย่างทั่วถึงและพอเพียงในชุมชน
๒. เกษตรกรสามารถผลิตข้าวคุณภาพดีและขายได้ในราคาที่สูงขึ้น
๓. เพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร

๓. เป้าหมาย

กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่อำเภอบางมูลนากที่สนใจเข้าร่วมโครงการ

- ปี ๒๕๖๖ กลุ่มละ ๒๐ ราย พื้นที่แปลงส่งเสริม ๒๐๐ ไร่
- ปี ๒๕๖๗ กลุ่มละ ๒๐ ราย พื้นที่แปลงส่งเสริม ๒๐๐ ไร่
- ปี ๒๕๖๘ กลุ่มละ ๒๐ ราย พื้นที่แปลงส่งเสริม ๒๐๐ ไร่

๔. วิธีการดำเนินงาน

๑. คัดเลือกพื้นที่/เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการตามความสมัครใจ จำนวน ๒๐ ราย
๒. จัดตั้งกลุ่มเกษตรกร จำนวน ๒๐ ราย มีพื้นที่ปลูกข้าวติดต่อกันและมีปัญหาด้านการผลิตข้าว
๓. ถ่ายทอดความรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร
๔. ติดตามประเมินผล/รายงานผล

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๖. งบประมาณในการดำเนินงาน

๑. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม
 ๒. ค่าอาหารกลางวัน
 ๓. ค่าวัสดุแปลงสาธิต
 ๔. ค่าวิทยากร
- รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๐๐,๐๐๐ บาท

๗. ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานเกษตรอำเภอบางมูลนาก

๘. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. สมาชิกกลุ่มมีความรู้เรื่องเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่ถูกต้องและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในแปลงนาของตนเอง
๒. สมาชิกกลุ่มมีเมล็ดข้าวพันธุ์ดีปลูกและจำหน่ายในราคาที่สูง
๓. ในชุมชนมีแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ดีและเพียงพอ

๒. โครงการส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

๑. หลักการเหตุผล

ข้าวเป็นอาหารหลักของคนไทยมาช้านาน เนื่องจากมีคุณค่าทางอาหารทั้งวิตามิน และแร่ธาตุต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกายสูง ข้าวที่เกษตรกรปลูกต้องการธาตุอาหารในการเจริญเติบโตทุก ๆ ระยะ การใส่ปุ๋ยในนาข้าวเป็นการเพิ่มธาตุอาหารให้แก่ต้นข้าว เช่น ปุ๋ยสูตรรองพื้น ปุ๋ยสูตรเร่งการเจริญเติบโตของข้าว ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ มักจะใช้ปุ๋ยเคมีที่มีราคาแพงจนทำให้มีต้นทุนสูง แต่เกษตรกรสามารถนำเอาปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยชีวภาพมาใช้ทดแทนปุ๋ยเคมีได้ ทำให้ลดต้นทุนการผลิตข้าว ลดอันตรายจากสารพิษ ทั้งนี้เพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าว เกษตรกรจึงควรหันมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์ โดยนำเอาวิธีการทางชีวภาพหลากหลายวิธีมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน เพื่อเป็นการทดแทนการใช้สารเคมี เพื่อความปลอดภัยของเกษตรกร ผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม

๒. วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุนการผลิต

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรผู้สนใจเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๕๐ คน

๔. วิธีการดำเนินการ

๑. จัดฝึกอบรม/สาธิตเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร
๒. สนับสนุนปัจจัย/วัสดุอุปกรณ์ในการทำปุ๋ย
๓. ทำแปลงทดลองเปรียบเทียบการใช้ปุ๋ย
๔. ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่ม เพื่อให้มีการผลิตและใช้อย่างแพร่หลายมากยิ่งขึ้น
๕. ศึกษาดูงานจากพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จ

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๖-๒๕๗๐

๖. งบประมาณในการดำเนินงาน

๑. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม
 ๒. ค่าอาหารกลางวัน
 ๓. ค่าวัสดุอุปกรณ์ฝึกอบรม
- รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๔๐,๐๐๐ บาท

๗. ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานเกษตรอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

๘. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกรมีความรู้การผลิตปุ๋ยอินทรีย์และขยายสารชีวภัณฑ์เพิ่มมากขึ้น
๒. เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตได้

๓. โครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี
ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านไผ่ลาดกุ่ม หมู่ที่ ๒ ตำบลวังสำโรง
อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

๑. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันการปลูกข้าวของเกษตรกรไทย ใช้ต้นทุนการผลิตสูง ทำให้เกษตรกรขาดทุนในการผลิตหรือได้ผลผลิตต่ำกว่าเกณฑ์ ซึ่งทำให้การแข่งขันในตลาดโลก ประเทศไทยจึงสู้ประเทศเพื่อนบ้านไม่ได้ ดังนั้นเพื่อเป็นการเพิ่มผลผลิตข้าวที่มีคุณภาพและเตรียมความพร้อมของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว และลดผลกระทบจากการเปิดการค้าเสรีอาเซียน อีกทั้งยังช่วยลดต้นทุนการผลิตตามนโยบายของรัฐบาล

ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านไผ่ลาดกุ่ม หมู่ ๒ ตำบลวังสำโรง อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร จึงเล็งเห็นว่าเพื่อให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวได้รับความรู้ ความเข้าใจและร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีกับเกษตรกรในชุมชนจึงจัดทำโครงการ “การผลิตพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี” ขึ้น เพื่อให้เกษตรกรและประชาชนในพื้นที่ดำเนินโครงการมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถนำทักษะ ความรู้ แนวคิด ไปพัฒนาเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพของตนเองและมีรายได้ในการดำรงชีพมากขึ้น

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการขยายพันธุ์ข้าว พันธุ์ดี
๒. เพื่อเตรียมความพร้อมของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว พันธุ์ดี
๓. เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และขยายพันธุ์ข้าว พันธุ์ดี
๔. เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ
๕. เพื่อให้ความรู้เรื่องเมล็ดพันธุ์ข้าวที่เหมาะสมกับการปลูกในแต่ละพื้นที่
๖. เพื่อส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร ในการบริหารจัดการของกลุ่มเกษตรกร แหล่งการผลิตข้าวพันธุ์ดี

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรผู้ปลูกข้าว หมู่ที่ ๒ บ้านไผ่ลาดกุ่ม ตำบลวังสำโรง อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร
 จำนวน ๑๐๐ ราย

๔. วิธีดำเนินการ

กิจกรรม	วิธีการ	งบประมาณ (บาท)	ระยะเวลา ดำเนินการ
๑. ประชาสัมพันธ์	- รับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ	-	เดือนมีนาคม ๒๕๖๖
๒. สร้างความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานตามโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว พันธุ์ดี ให้กับ คณะกรรมการและเกษตรกร ผู้เข้าร่วมโครงการฯ	- อบรมให้ความรู้แนวทางการดำเนินงาน เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว พันธุ์ดี	๑๐,๐๐๐.-	มีนาคม - เมษายน ๒๕๖๖
๓. สร้างความรู้ ความเข้าใจในการเตรียมดิน ปรับปรุงดินก่อนการเพาะปลูก	๑. อบรมให้ความรู้การเตรียมแปลงนาสาธิต ขั้นตอนการเตรียมดิน การปรับปรุงดินปุ๋ยพืชสด ก่อนการเพาะปลูก ลงพื้นที่ดำเนินการ - ตากหน้าดิน หลังการเก็บเกี่ยว แล้วใช้โรตารี่ย่อยกลบตอซัง แล้วใช้ซูลูบย่ำ กลบข้าวเรือ หมักไว้ ๑ สัปดาห์ ก่อนคราดทำเทือก ปลูก (กรณีกำจัดข้าวเรือก่อนการเปลี่ยนพันธุ์ข้าว) - ปรับพื้นที่นาให้เรียบสม่ำเสมอ ทำร่องระบายน้ำ	๒๔,๐๐๐.-	เมษายน - พฤษภาคม ๒๕๖๖
๕. ให้ความรู้เรื่องการปลูกข้าว	ให้ความรู้ในการเลือกประเภทการปลูกข้าวตามสภาพพื้นที่ของเกษตรกร - เลือกประเภทการปลูกข้าว ๑. หว่านน้ำตม ๒. การปักดำ(ตกกล้าในนาแล้วปักดำด้วยคน) ๓. หว่านฝนโดยใช้เครื่องหว่านเมล็ดพันธุ์	๖,๐๐๐.-	พฤษภาคม - มิถุนายน ๒๕๖๖
๖. ให้ความรู้เรื่องการคุมวัชพืช	- ให้ความรู้ในการใช้สารเคมีควบคุมวัชพืช (ไบแคบ ไบกว้าง กก) - ใช้สารถูกอัตราส่วน (โดยนับจากวันหว่านข้าว) - เปิดน้ำเข้านาหลังพ่นสารเคมี - รักษาระดับน้ำ ๕-๑๐ เซนติเมตร หลังกำจัดวัชพืช เพื่อป้องกันวัชพืชงอกอีกครั้ง	๘,๐๐๐.-	กรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๖๖

๗. ให้ความรู้และวางแผน เรื่องการจัดการน้ำในนาข้าว	- ให้ความรู้และวางแผนการจัดการน้ำในนาข้าว - รักษาระดับน้ำให้เหมาะสมกับอายุข้าว	๕,๐๐๐.-	สิงหาคม ๒๕๖๖
๘. การใส่ปุ๋ยในนาข้าว	- ให้ความรู้ในการใส่ปุ๋ย - การกำจัดวัชพืชรก่อนการใส่ปุ๋ย - ระดับน้ำขณะใส่ปุ๋ย ๕ – ๑๐ เซนติเมตร - การใส่ปุ๋ยให้เหมาะสมกับชนิดของดิน และชนิดและระยะการเจริญเติบโตข้าว	๑๕,๐๐๐.-	สิงหาคม – กันยายน ๒๕๖๖
๙. การให้ความรู้ในการกำจัด ข้าวปน	ให้ความรู้ในการกำจัดข้าวปน - ระยะแตกกอ - ระยะออกดอก - ระยะโน้มรวง - ระยะพลับพลึง	๘,๐๐๐.-	ตุลาคม ๒๕๖๖
๑๐. ให้ความรู้ในการป้องกัน กำจัดศัตรูข้าว	ให้ความรู้ในการป้องกันกำจัดศัตรูข้าว เช่น โรคข้าว แมลงศัตรูข้าว และสัตว์ ฯลฯ	๘,๐๐๐.-	ทุกระยะการ ปลูกข้าว (มิถุนายน – ตุลาคม ๒๕๖๖)
๑๑. การเก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์ ข้าว	- ระบายน้ำก่อนการเก็บเกี่ยวอย่างน้อย ๗-๑๐ วัน - เก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ระยะสุกพอดี ประมาณ ๓๐ วันหลังข้าวออกดอก ๘๐% - เกี่ยวข้าวขอบแปลงแยกออกเพื่อทำความสะอาดเกี่ยววนวดอีกครั้งก่อนเก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์ - ทำความสะอาดภาชนะบรรจุ และรถบรรทุก ก่อนเก็บเกี่ยว และลากเมล็ดพันธุ์ - หาพื้นที่ในการตากเมล็ดพันธุ์ เพื่อแยกสิ่งเจือปน และบรรจุกระสอบ เพื่อใช้ในการเพาะปลูกคราวต่อไป	๑๐,๐๐๐.-	พฤศจิกายน ๒๕๖๖
๑๒. สรุปผลการดำเนินงาน	- ประชุมกรรมการและเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการเพื่อสรุปรายงาน รายรับ และทำความเข้าใจ บอกต่อเพื่อเป็นแนวทางในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว พันธุ์ดี ให้กับเกษตรกรในพื้นที่ต่อไป รวมถึงการต่อยอดในการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีให้กับเกษตรกรผู้สนใจอีกด้วย	๖,๐๐๐.-	ธันวาคม ๒๕๖๖

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือน มีนาคม – ธันวาคม

๖. งบประมาณดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๖-๒๕๗๐

๗. ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานเกษตรอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

๘. ตัวชี้วัด

๘.๑ เสิ้งปริมาณ : ประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์ จำนวน ๑๐๐ ครัวเรือน ๒๗๔ คน
คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๑๕

๘.๒ เสิ้งคุณภาพ : สามารถขับเคลื่อนขยายศูนย์ข้าวชุมชนบ้านไผ่ลาดกู่ให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และ
ยั่งยืน อย่างเป็นรูปธรรม

๙. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. มีเมล็ดข้าวพันธุ์ดีในชุมชนไว้ใช้เอง ลดต้นทุนการผลิต
๒. มีการเพิ่มเครือข่ายการผลิตและการตลาด กับศูนย์ข้าวชุมชนอื่น ๆ เพื่อความมั่นคงและเข้มแข็งขึ้น
๓. ต้นทุนการผลิตลดลงเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น
๔. คุณภาพผลผลิตดีขึ้น เมล็ดข้าวมีโอกาพัฒนาสายพันธุ์

รายละเอียดแนบท้าย
โครงการ “ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี”
อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

งบประมาณทั้งสิ้น ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน) แยกเป็น
งบประมาณในการอบรม ตามโครงการฯ

๑. ค่าป้ายโครงการฯสำหรับอบรมให้ความรู้ ๒ ชิ้น
 - ขนาด ๑.๒ x ๒.๔ เมตร (วัสดุไวนิล) เป็นเงิน ๕๒๐.- บาท
 - ขนาด ๑.๒ x ๒.๔ เมตร (วัสดุแผ่นเหล็ก ติดตั้งที่แปลงนา) เป็นเงิน ๓,๖๑๐.- บาท
๒. ค่าพันธุ์ข้าวมะลิ จำนวน ๑๕ ถึง ๆ ละ ๓๐๐ บาท เป็นเงิน ๔,๕๐๐.- บาท
๓. ค่าจ้างฉีดน้ำใส่แปลงนา จำนวน ๑๐ ไร่ / ครั้ง ๆ ๕ ชั่วโมง ๆ ละ ๘๐ บาท
 - ครั้งที่ ๑ ฉีดใส่แปลงนาเพื่อล่อวัชพืช เป็นเงิน ๔๐๐.- บาท
 - ครั้งที่ ๒ ฉีดใส่แปลงนาเมื่อดำพันธุ์ข้าวแล้ว ๒๐-๓๐ วัน เพื่อหว่านปุ๋ย เป็นเงิน ๔๐๐.- บาท
 - ครั้งที่ ๓ ฉีดใส่แปลงนาเมื่อข้าวต้องการฉีดยาเพื่อป้องกันโรคพืช ๒ ครั้ง เป็นเงิน ๘๐๐.- บาท
 - ครั้งที่ ๔ ฉีดใส่แปลงนาเมื่อข้าวต้องการปุ๋ย ครั้งที่ ๒ เป็นเงิน ๔๐๐.- บาท
 - ครั้งที่ ๕ ฉีดใส่แปลงนาเมื่อข้าวตั้งท้อง เป็นเงิน ๔๐๐.- บาท
๔. ค่าปุ๋ยสำหรับหว่านข้าว จำนวน ๒ ครั้ง
 - ปุ๋ยยูเรีย จำนวน ๘ กระสอบ ๆ ละ ๖๕๐ บาท เป็นเงิน ๕,๒๐๐.- บาท
 - ปุ๋ยดิน จำนวน ๑๔ กระสอบ ๆ ละ ๖๘๐ บาท เป็นเงิน ๙,๕๒๐.- บาท
๕. ค่ายาสำหรับโรคพืชในนาข้าว
 (สำหรับโรคพืช พันธุ์จำนวน ๓ ครั้ง) เป็นเงิน ๕,๐๐๐.- บาท
๖. ค่าจ้างสำหรับหว่านปุ๋ย จำนวน ๑๐ ไร่ ๆ ละ ๕๐ บาท (๒ ครั้ง) เป็นเงิน ๑,๐๐๐.- บาท
๗. ค่าจ้างฉีดยาเพื่อป้องกันและกำจัดโรคพืช จำนวน ๑๐ ไร่ ๆ ละ ๕๐ บาท (๓ ครั้ง) เป็นเงิน ๑,๕๐๐.- บาท
๘. ค่าจ้างไถดะและคราด ก่อนปลูกข้าว จำนวน ๑๐ ไร่ ๆ ละ ๒๐๐ บาท เป็นเงิน ๒,๐๐๐.- บาท
๙. ค่าจ้างไถแปร เพื่อกำจัดต้นอ่อนของวัชพืช จำนวน ๑๐ ไร่ ๆ ละ ๒๐๐ บาท เป็นเงิน ๒,๐๐๐.- บาท
๑๐. ค่าจ้างรถดำนานา จำนวน ๑๐ ไร่ ๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐.- บาท
๑๑. ค่ารถเกี่ยวข้าว จำนวน ๑๐ ไร่ ๆ ละ ๖๐๐ บาท เป็นเงิน ๖,๐๐๐.- บาท
๑๒. ค่ารถรองข้าว เป็นเงิน ๕๐๐.- บาท
๑๓. ค่าจ้างลานตากข้าวหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต เป็นเงิน ๕๐๐.- บาท
๑๔. ค่าเอกสารสำหรับการอบรมตามโครงการฯ
 (จำนวน ๕๐ คน ๆ ละ ๓๕ บาท) เป็นเงิน ๑,๗๕๐.- บาท
๑๕. ค่าวิทยากร ตามโครงการฯ จำนวน ๕ ครั้ง ๆ ละ ๖ ช.ม. ๆ ละ ๖๐๐ บาท (๑ คน) เป็นเงิน ๑๘,๐๐๐.- บาท

๑๕. ค่าใช้จ่ายสำหรับผู้เข้ารับการอบรมฯตามโครงการจำนวน ๕๐ คน

ครั้งที่ ๑ ให้ความรู้เตรียมความพร้อม ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว พันธุ์ดี การล่อวัชพืช การเลือกเมล็ดพันธุ์ข้าว ให้เหมาะสมกับฤดูกาล จำนวนผู้เข้าร่วมอบรมฯ จำนวน ๕๐ คน

ค่าอาหารกลางวัน รวม ๑ มื้อๆ ละ ๕๐ บาท จำนวน ๕๐ คน เป็นเงิน ๒,๕๐๐.- บาท

ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๒ มื้อๆ ละ ๒๕ บาท จำนวน ๕๐ คน เป็นเงิน ๒,๕๐๐.- บาท

ครั้งที่ ๒ ให้ความรู้การกำจัดวัชพืชในแปลงนา และการลงแปลงนาเพื่อดำเนินการตามโครงการฯ จำนวนผู้เข้ารับการอบรมฯ จำนวน ๕๐ คน

ค่าอาหารกลางวัน รวม ๑ มื้อๆ ละ ๕๐ บาท จำนวน ๕๐ คน เป็นเงิน ๒,๕๐๐.- บาท

ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๒ มื้อๆ ละ ๒๕ บาท จำนวน ๕๐ คน เป็นเงิน ๒,๕๐๐.- บาท

ครั้งที่ ๓ ให้ความรู้การสังเกตลักษณะข้าว และการถอนพันธุ์ข้าวปนก่อนข้าวตั้งท้อง และสอนการลงมือปฏิบัติในแปลงนา

ค่าอาหารกลางวัน รวม ๑ มื้อๆ ละ ๕๐ บาท จำนวน ๕๐ คน เป็นเงิน ๒,๕๐๐.- บาท

ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๒ มื้อๆ ละ ๒๕ บาท จำนวน ๕๐ คน เป็นเงิน ๒,๕๐๐.- บาท

ครั้งที่ ๔ ให้ความรู้ สังเกตลักษณะข้าวและการถอนพันธุ์ข้าวปนตอนข้าวโน้มรวงและสอนการลงมือปฏิบัติในแปลงนา

ค่าอาหารกลางวัน รวม ๑ มื้อๆ ละ ๕๐ บาท จำนวน ๕๐ คน เป็นเงิน ๒,๕๐๐.- บาท

ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๒ มื้อๆ ละ ๒๕ บาท จำนวน ๕๐ คน เป็นเงิน ๒,๕๐๐.- บาท

ครั้งที่ ๕ ให้ความรู้ สังเกตลักษณะข้าวและการถอนพันธุ์ข้าวปนก่อนการเก็บเกี่ยวประมาณ ๑ อาทิตย์ และการเก็บเกี่ยวข้าว การตากข้าว การคัดและตรวจเมล็ดพันธุ์จนถึงการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์

ค่าอาหารกลางวัน รวม ๑ มื้อๆ ละ ๕๐ บาท จำนวน ๕๐ คน เป็นเงิน ๒,๕๐๐.- บาท

ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๒ มื้อๆ ละ ๒๕ บาท จำนวน ๕๐ คน เป็นเงิน ๒,๕๐๐.- บาท

๑๖. ค่ากระสอบสำหรับเก็บเมล็ดพันธุ์ จำนวน ๒๐๐ ใบ ๆ ละ ๕ บาท เป็นเงิน ๑,๐๐๐.- บาท

รวมเป็นเงิน ๑๐๐,๐๐๐.- บาท (-หนึ่งแสนบาทถ้วน-)

**หมายเหตุ: ทุกรายการสามารถถ่วงเฉลี่ยกันได้ตามความเหมาะสม

๔. โครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี กลุ่มนาแปลงใหญ่ หมู่ ๑๒ ตำบลวังตะกู อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

๑. หลักการและเหตุผล

ปัญหาที่สำคัญของเกษตรกรในการผลิตข้าวที่ทำให้ผลผลิตต่ำและต้นทุนสูง คือ การใช้เมล็ดพันธุ์ไม่มีคุณภาพ มีข้าวดีด ข้าวแดงปนมาจำนวนมาก ทำให้ผลผลิตต่อไร่ต่ำ และมีสิ่งเจือปนสูง ไม่ต้านทานต่อโรคแมลง ซึ่งอาจเกิดจากการเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เอง หรือซื้อพันธุ์ที่ไม่มีคุณภาพ ประกอบกับการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของทางราชการผลิตได้ไม่เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกร และส่วนใหญ่เกษตรกรจะทํานาหวานซึ่งใช้เมล็ดพันธุ์ต่อไร่สูงเกินความจำเป็น ใช้ถึง ๒๕- ๓๐ กก./ไร่ เพราะกลัวไม่งอก และ ต้องการได้ต้นข้าวมาก ๆ จะได้มีรวงมาก ๆ ทำให้ต้นทุนสูง ต้องใช้ปุ๋ยมากขึ้น และปัญหาอื่น ๆ อีกมากมาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของราคาตกต่ำ ขาดแคลนแรงงาน ต้นทุนค่าแรง ราคาน้ำมันที่สูงขึ้น การถูกเอารัดเอาเปรียบในกลไกตลาด ดังนั้น การปรับเปลี่ยนวิธีการผลิต ต้องเริ่มจากการใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพสูง มีอัตราการงอกได้ มาตรฐาน มีความต้านทานโรคแมลง เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม เป็นพันธุ์ที่มีความบริสุทธิ์สูง ไม่มีข้าวดีดข้าวแดง โรคแมลงเจือปน ส่งเสริมแนะนำให้ชาวนาปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรม โดยลดการใช้ปุ๋ยเคมีสารเคมีและใช้ ปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยอินทรีย์แทน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน เปลี่ยนการเร่งรีบการทำนาปีละ ๓ ครั้ง เป็นปีละ ๒ ครั้ง และปลูกพืชตระกูลถั่วสลับเพื่อฟื้นฟูดิน ปรับเปลี่ยนการทำนาหวานเป็นนาดำ หรือนาโยนแทน นอกจากจะทำให้ลดต้นทุนการผลิตแล้ว ยังทำให้ผลิตภัณธ์ข้าวมีคุณภาพ มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค

กลุ่มนาแปลงใหญ่ หมู่ ๑๒ ตำบลวังตะกู อำเภอบางมูลนาก เป็นแหล่งเรียนรู้การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ดี เป็นศูนย์กลางการบริการและแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานต่าง ๆ กับเกษตรกรในชุมชน จึงจัดทำโครงการ “การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี” ขึ้น เพื่อให้เกษตรกรและประชาชนในพื้นที่ดำเนินโครงการมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถนำทักษะ ความรู้ แนวคิด ไปพัฒนาเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพของตนเอง และมีรายได้ในการดำรงชีพมากขึ้น

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและต่อยอดให้กลุ่มนาแปลงใหญ่ หมู่ ๑๒ ตำบลวังตะกู มีความพร้อมเป็นแหล่งเรียนรู้ และศูนย์กลางการให้บริการเกษตรของชุมชน สามารถใช้ประโยชน์ในด้านการสาธิตวิธี และสาธิตผลให้กับเกษตรกรและประชาชนในชุมชนได้เรียนรู้

๒.๒ เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้ในการประกอบอาชีพของตนเองแบบสมัยใหม่และยั่งยืน

๓. เป้าหมาย

เป็นแหล่งเรียนรู้ให้เกษตรกรภายในชุมชน และในพื้นที่ในอำเภอบางมูลนาก สามารถเข้ามาเรียนรู้การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ดี และสามารถนำไปพัฒนาเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพของตนเอง และมีรายได้ในการดำรงชีพมากขึ้น

๔. วิธีดำเนินการ

๔.๑ จัดการประชุมคณะกรรมการกลุ่มแปลงใหญ่ และศูนย์เครือข่าย เพื่อคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน ๓๐ ราย ๆ ละ ๓ ไร่

๔.๒ ดำเนินการตามแผนการดำเนินงาน

กิจกรรม	งบประมาณ (บาท)	ปี ๒๕๖๖							
		เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.
๑. คัดเลือกเกษตรกร จำนวน ๓๐ ราย	-								
๒. เตรียมแปลงปลูก - ไถกลบตอซัง คราดทำเทือก และปรับพื้นที่นา ให้เสมอ จำนวน ๙๐ ไร่	๒๓,๕๐๐								
๓. หว่านข้าว - พันธุ์ข้าวหอมมะลิ จำนวน ๑,๕๐๐ กก.	๔๐,๕๐๐								
๔. ใส่ปุ๋ย จำนวน ๖๐ กระสอบ	๓๖,๐๐๐								
๕. เก็บเกี่ยว และคัดเมล็ดพันธุ์	-								

๔.๓ ประเมินผลโครงการฯ

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือน เมษายน - พฤศจิกายน

๖. งบประมาณดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๖-๒๕๖๗

๗. ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานเกษตรอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

๘. ตัวชี้วัด

๘.๑ เชิงปริมาณ : ประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์ จำนวน ๓๐ ครัวเรือน ๑๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑

๘.๒ เชิงคุณภาพ : สามารถขับเคลื่อนขยายผลกลุ่มนาแปลงใหญ่ หมู่ ๑๒ ตำบลวังตะกั่ว ให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน อย่างเป็นรูปธรรม

๙. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรและประชาชนในพื้นที่ได้รับความรู้ และพัฒนาด้านอาชีพจากกลุ่มนาแปลงใหญ่ หมู่ ๑๒ ตำบลวังตะกั่ว หลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ทรัพยากรในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

๕. โครงการแปลงสาธิตผลิตข้าวพันธุ์ดีครบวงจร

ศูนย์ข้าวชุมชนลำประดา ตำบลลำประดา

อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

๑. หลักการและเหตุผล

ปัญหาที่สำคัญของเกษตรกรในการผลิตข้าวที่ทำให้ผลผลิตต่ำและต้นทุนสูง คือ การใช้เมล็ดพันธุ์ไม่มีคุณภาพ มีข้าวดีด ข้าวแดงปนมาจำนวนมาก ทำให้ผลผลิตต่อไร่ต่ำ และมีสิ่งเจือปนสูง ไม่ต้านทานต่อโรคแมลง ซึ่งอาจเกิดจากการเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เอง หรือซื้อพันธุ์ที่ไม่มีคุณภาพ ประกอบกับการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของทางราชการผลิตได้ไม่เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกร และส่วนใหญ่เกษตรกรจะทำนาหว่านซึ่งใช้เมล็ดพันธุ์ต่อไร่สูงเกินความจำเป็น ใช้ถึง ๒๕- ๓๐ กก./ไร่ เพราะกลัวไม่ออก และต้องการได้ต้นข้าวมาก ๆ จะได้มีรวงมาก ๆ ทำให้ต้นทุนสูง ต้องใช้ปุ๋ยมากขึ้น และปัญหาอื่น ๆ อีกมากมาย ดังนั้น การปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตต้องเริ่มจากการใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพสูง มีอัตราการงอกได้ มาตรฐาน มีความต้านทานโรคแมลง เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม เป็นพันธุ์ที่มีความบริสุทธิ์สูง ไม่มีข้าวดีดข้าวแดง โรคแมลงเจือปน

ศูนย์ข้าวชุมชนลำประดา ตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก เป็นกลุ่มส่งเสริมคุณภาพข้าวในพื้นที่ตำบลลำประดาแหล่งเรียนรู้การผลิตพันธุ์ดี เป็นศูนย์กลางการบริการและแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานต่าง ๆ กับเกษตรกรในชุมชน จึงจัดทำโครงการ “แปลงสาธิตการผลิตข้าวพันธุ์ดีครบวงจร” ขึ้นเพื่อให้เกษตรกรและประชาชนในพื้นที่ดำเนินโครงการมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถนำทักษะ ความรู้ แนวคิดไปพัฒนาเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพของตนเอง และมีรายได้ในการดำรงชีพมากขึ้น

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร สร้างความเข้มแข็งและพัฒนาเครือข่าย ในการบริหารจัดการของกลุ่มเกษตรกร แหล่งเรียนรู้การผลิตข้าวพันธุ์ดี

๒.๒ เพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวมีคุณภาพได้มาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

๒.๓ เพื่อพัฒนาระดับให้เกิดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและทุนชุมชนจากฐานราก

๒.๔ เพื่อให้เกิดการนำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเชื่อมโยงและได้รับการสนับสนุนของหน่วยงานและภาคีทุกระดับ

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่ตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

๔. วิธีดำเนินการ

๑. การเตรียมการ การวิเคราะห์จัดทำแผน และจัดเก็บข้อมูล

๑.๑ การเตรียมการ

๑.๑.๑ การประชาสัมพันธ์ ชี้แจงเกษตรกรให้เห็นถึงประโยชน์ ความสำคัญและวิธีการดำเนินงานของโครงการ

๑.๑.๒ รับสมัครเกษตรกรที่สมัครใจเข้าร่วมกลุ่ม

๒. การประชุม การบริหารจัดการ และจัดเก็บข้อมูล

๒.๑ คัดเลือกคณะกรรมการบริหารกลุ่มเกษตรกรทำนา (ข้าว) และกลุ่มอาชีพ

๒.๒ จัดทำแผนและเป้าหมายการพัฒนากลุ่มร่วมกันเกษตรกรทำนา (ข้าว) และกลุ่มอาชีพ

๒.๓ จัดทำบัญชีรายชื่อ รวบรวมข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการให้ครบถ้วนตามเงื่อนไขการดำเนินงานในรูปแบบเกษตรกรทำนา (ข้าว) และกลุ่มอาชีพ

๓. เวทีวิเคราะห์ การจัดทำแผนพัฒนาธุรกิจชุมชนและเป้าหมายการพัฒนาของกลุ่มตามการบริหารจัดการรูปแบบให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการระบบส่งเสริมเกษตรกรทำนา (ข้าว) และกลุ่มอาชีพ

๓.๑ การลดต้นทุนการผลิต

๓.๒ การเพิ่มผลผลิต

๓.๓ การพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐาน GAP

๓.๔ การตลาด

๓.๕ การบริหารจัดการ

๔. ถ่ายทอดให้ความรู้ให้เกษตรกร

๔.๑ ด้านการลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพ

๔.๒ พัฒนาศักยภาพของเกษตรกรทำนา (ข้าว) และกลุ่มอาชีพ

๔.๓ การสนับสนุนการรวมกลุ่ม มีการบริหารจัดการร่วมกัน รวมกันผลิต และรวมกันจำหน่าย

๔.๔ ด้านการตลาดและเชื่อมโยงการตลาด

๕. สรุปผลการดำเนินงานตามโครงการ

แผนการดำเนินงาน

ที่	แผนงาน	กิจกรรม	วิธีการ	ระยะเวลา	งบประมาณรายกิจกรรม
๑.	เวทีเชื่อมโยงคณะกรรมการเกษตรกรในพื้นที่ด้านการผลิตข้าว	เวทีเชื่อมโยงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการแนวทางการดำเนินงานแปลงสาธิตการผลิตข้าวพันธุ์ดีครบวงจร	ประชุมเกษตรกรที่สนใจเพื่อทำแผนงาน การดำเนินการ “แปลงสาธิตการผลิตข้าวพันธุ์ดีครบวงจร” ณ พื้นที่โรงสีชุมชนตำบลลำประดา	เดือน กุมภาพันธ์	๕,๐๐๐.-
๒.	เวทีสร้างความรู้ความเข้าใจการเตรียมดินเพื่อปลูกข้าวพันธุ์ดี	เวทีเชื่อมโยงให้ความรู้เรื่องพืชคลุมดิน ปุ๋ยพืชสด การปรับปรุงดินเตรียมดินก่อนการเพาะปลูก	ประชุมอบรมเกษตรกรสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชน ลงพื้นที่ดำเนินการ -ไถเปิดหน้าดิน -สูบน้ำเข้าสู่แปลงนา -หว่านพืชที่ต้องการ เช่น ปอเทือง, ถั่วเขียว, ทานตะวัน ฯลฯ -ไถกลบ	เดือน มีนาคม – เมษายน	๑๕,๐๐๐.-
๓.	เวทีสร้างความรู้ความเข้าใจการคัดเลือกข้าวพันธุ์ดี การทำนาข้าวนาปี	เวทีเชื่อมโยงให้ความรู้เรื่องการคัดเลือกพันธุ์ข้าวปลูก การทำนาข้าวให้ตรงกับสภาพพื้นที่ วิธีการดำเนินการทำนา “แปลงสาธิตการผลิตข้าวพันธุ์ดีครบวงจร”	ประชุมอบรมเกษตรกรสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชน ลงพื้นที่ดำเนินการ -ไถแปร, คาคกลบเตรียมดิน -หยอดข้าวพันธุ์ลงสู่แปลงนา	เดือน มิถุนายน – กรกฎาคม	๑๕,๐๐๐.-
๔.	เวทีสร้างความรู้ความเข้าใจการกำจัดวัชพืช การใช้น้ำในแปลงนา	เวทีเชื่อมโยงให้ความรู้เรื่องการกำจัดวัชพืชในนาข้าว การแตงน้ำเพื่อการซ่อมข้าวให้เกิดช่องว่างที่เหมาะสมกับการทำนา	ประชุมอบรมเกษตรกรสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนลงพื้นที่ดำเนินการ -ดำเนินการกำจัดวัชพืช -สูบน้ำใส่พื้นที่แปลงนาให้เหมาะสม -ซ่อมข้าวปักดำให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่	เดือน สิงหาคม	๑๐,๐๐๐.-

๕.	เวทีสร้างความรู้ความเข้าใจการใช้สารบำรุงพืช การใช้ปุ๋ย	เวทีเชื่อมโยงให้ความรู้เรื่องการใช้ปุ๋ย สารบำรุงพืช การตรวจสอบแปลงนา ให้ใช้สารบำรุงพืชให้ตรงกับความต้องการ	ประชุมอบรมเกษตรกรสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนลงพื้นที่ดำเนินการ -สูบน้ำใส่แปลงนาให้เหมาะสม -ใส่ปุ๋ยลงสู่แปลงนาตามความเหมาะสม	เดือน กันยายน	๑๕,๐๐๐.-
๖.	เวทีสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องของศัตรูพืช	เวทีเชื่อมโยงให้ความรู้เรื่องศัตรูพืช แมลงที่เป็นประโยชน์ในแปลงนา แมลงที่เป็นศัตรูต่อข้าว การใช้สารชีวภัณฑ์	ประชุมอบรมเกษตรกรสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนลงพื้นที่ดำเนินการ -การผลิต การนำไปใช้สารชีวภัณฑ์ -ตรวจสอบแปลงนาวิเคราะห์ -ดำเนินการกำจัดศัตรูพืชตามความเหมาะสม	เดือน ตุลาคม	๑๐,๐๐๐.-
๗.	เวทีสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องเชื้อราในนาข้าว	เวทีเชื่อมโยงให้ความรู้เรื่องเชื้อราที่เป็นอันตรายต่อแปลงนาข้าว เชื้อราที่เป็นประโยชน์ต่อนาข้าว การใช้สารชีวภัณฑ์	ประชุมอบรมเกษตรกรสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนลงพื้นที่ดำเนินการ -การผลิต การนำไปใช้สารชีวภัณฑ์ -ตรวจสอบแปลงนาวิเคราะห์ -ดำเนินการกำจัดเชื้อราในนาข้าวตามความเหมาะสม	เดือน พฤศจิกายน	๑๐,๐๐๐.-
๘.	เวทีสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่อง การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ข้าว เพื่อเป็นข้าวปลูกที่สมบูรณ์	เวทีเชื่อมโยงให้ความรู้เรื่องการเก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์การป้องกันเรื่องสิ่งเจือปน การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ข้าว เพื่อนำมาเป็นข้าวปลูกในฤดูต่อไป	ประชุมเกษตรกรสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนลงพื้นที่ดำเนินการ -ตรวจสอบแปลงนาวิเคราะห์เตรียมการเก็บเกี่ยว -ดำเนินการจัดการที่ดำเนินการเก็บเกี่ยวข้าวการป้องกันสิ่งเจือปน -เตรียมพื้นที่ดำเนินการตากเมล็ดพันธุ์ คัดแยกสิ่งเจือปน บรรจุกระสอบ ตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์เพื่อใช้เป็นเมล็ดข้าวปลูกพันธุ์ดีในฤดูการทำนาปีถัดไป	เดือน ธันวาคม	๑๕,๐๐๐.-
๙.	เวทีสรุปผลการดำเนินการ	เวทีเชื่อมโยงสรุปผลการดำเนินงาน การจัดทำ “แปลงสาธิตการผลิตข้าวพันธุ์ดีครบวงจร”	ประชุมเกษตรกรสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนวิเคราะห์ปัญหา การแก้ไข สรุปรายจ่าย รายรับงบประมาณ ทำความเข้าใจ อธิบาย บอกต่อแนวทางการผลิตข้าวพันธุ์ดีเพื่อขยายต่อยอดในรูปของกลุ่ม การต่อยอด เรื่องของการตลาด การจำหน่ายเมล็ดข้าวพันธุ์ดี	เดือน ธันวาคม	๕,๐๐๐.-
รวมงบประมาณทั้งสิ้น					๑๐๐,๐๐๐.-

งบประมาณทั้งสิ้น ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วนแยกเป็น)

กิจกรรมที่ ๑ เวทีเชื่อมโยงทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานแปลงสาธิตการผลิตข้าวพันธุ์ดีครบวงจรประชุมอบรมเกษตรกรผู้สนใจเข้าร่วมจำนวน ๕๐ คน

งบประมาณในการดำเนินการ ๕,๐๐๐ บาท (ห้าพันบาทถ้วน)

ค่าอาหารกลางวัน ๑ มื้อๆ ละ ๖๐ บาท จำนวน ๕๐ คน

เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท

ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๒ มื้อๆ ละ ๒๐ บาท จำนวน ๕๐ คน

เป็นเงิน ๒,๐๐๐ บาท

รวมเป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท

กิจกรรมที่ ๒ เวทีเชื่อมโยงสร้างความรู้ความเข้าใจการเตรียมแปลงนาเตรียมดินอบรมให้ความรู้เรื่องปุ๋ยพืชสด การปรับปรุงดินก่อนการเพราะปลูกข้าว ลงพื้นที่ดำเนินการปฏิบัติเกษตรกรผู้เข้าร่วม ๕๐ คน

งบประมาณในการดำเนินการ ๑๕,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นห้าพันบาทถ้วน)

ค่าอาหารกลางวัน ๑ มื้อๆ ละ ๖๐ บาท จำนวน ๕๐ คน	เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๒ มื้อๆ ละ ๒๐ บาท จำนวน ๕๐ คน	เป็นเงิน ๒,๐๐๐ บาท
ค่าจ้างเหมาจัดทำป้ายประกอบการอบรม ขนาด ๓.๐๐x๑.๒๐ เมตร	เป็นเงิน ๖๐๐ บาท
ค่าสมนาคุณวิทยากร ชั่วโมงละ ๖๐๐ บาท จำนวน ๓ ชั่วโมง จำนวน ๒ คน	เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท
ค่าจ้างเหมาไถเปิดหน้าดินพื้นที่นาจำนวน ๘ ไร่ ๆ ละ ๒๐๐ บาท	เป็นเงิน ๑,๖๐๐ บาท
ค่าเมล็ดพันธุ์ปุ๋ยพืชสด ปอเทือง จำนวน ๑๒๐ กก.ๆละ ๓๐ บาท	เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท
ค่าจ้างเหมาไถคาคกลบ	เป็นเงิน ๖๐๐ บาท

รวมเป็นเงิน ๑๕,๐๐๐ บาท

กิจกรรมที่ ๓ เวทีเชื่อมโยงสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการคัดเมล็ดพันธุ์ข้าวปลูก การทำนาให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ วิธีการดำเนินการทำนาข้าวนาปี “แปลงสาธิตการผลิตข้าวพันธุ์ดีครบวงจร”อบรมให้ความรู้ ลงพื้นที่ดำเนินการปฏิบัติเกษตรกรผู้เข้าร่วม ๕๐ คน

งบประมาณในการดำเนินการ ๑๕,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นห้าพันบาทถ้วน)

ค่าอาหารกลางวัน ๑ มื้อๆละ ๖๐ บาท จำนวน ๕๐ คน	เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๒ มื้อๆละ ๒๐ บาท จำนวน ๕๐ คน	เป็นเงิน ๒,๐๐๐ บาท
ค่าจ้างเหมาจัดทำป้ายประกอบการอบรม ขนาด ๓.๐๐x๑.๒๐ เมตร	เป็นเงิน ๖๐๐ บาท
ค่าสมนาคุณวิทยากร ชั่วโมงละ ๖๐๐ บาท จำนวน ๓ ชั่วโมง จำนวน ๒ คน	เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท
ค่าจ้างเหมาไถแปลงเตรียมดินพื้นที่นาจำนวน ๘ ไร่ๆ ละ ๒๐๐ บาท	เป็นเงิน ๑,๖๐๐ บาท
ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าวปลูก จำนวน ๖ กระสอบๆละ ๖๐๐ บาท	เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท
ค่าจ้างเหมาหยอดข้าวพันธุ์ลงสู่แปลงนา	เป็นเงิน ๖๐๐ บาท

รวมเป็นเงิน ๑๕,๐๐๐ บาท

กิจกรรมที่ ๔ เวทีเชื่อมโยงสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการทำจัดวัชพืชในแปลงนา การใช้น้ำให้เหมาะสมกับแปลงนา การซ่อมข้าวปักดำให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ “แปลงสาธิตการผลิตข้าวพันธุ์ดีครบวงจร”อบรมให้ความรู้ ลงพื้นที่ดำเนินการปฏิบัติเกษตรกรผู้เข้าร่วม ๕๐ คน

งบประมาณในการดำเนินการ ๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน)

ค่าอาหารกลางวัน ๑ มื้อๆละ ๖๐ บาท จำนวน ๕๐ คน	เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๒ มื้อๆ ละ ๒๐ บาท จำนวน ๕๐ คน	เป็นเงิน ๒,๐๐๐ บาท
ค่าจ้างเหมาจัดทำป้ายประกอบการอบรม ขนาด ๓.๐๐x๑.๒๐ เมตร	เป็นเงิน ๖๐๐ บาท
ค่าสมนาคุณวิทยากร ชั่วโมงละ ๖๐๐ บาท จำนวน ๓ ชั่วโมง จำนวน ๒ คน	เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท
ค่าจ้างเหมาสูบน้ำ ๔ ชั่วโมงๆ ละ ๒๐๐ บาท	เป็นเงิน ๘๐๐ บาท

รวมเป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท

กิจกรรมที่ ๕ เวทีเชื่อมโยงสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการใช้ปุ๋ยสารบำรุงพืช การทำนาให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ วิธีการดำเนินการทำนาข้าวนาปี “แปลงสาธิตการผลิตข้าวพันธุ์ดีครบวงจร”อบรมให้ความรู้ ลงพื้นที่ดำเนินการปฏิบัติเกษตรกรผู้เข้าร่วม ๕๐ คน

งบประมาณในการดำเนินการ ๑๕,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นห้าพันบาทถ้วน)

ค่าอาหารกลางวัน ๑ มื้อๆละ ๖๐ บาท จำนวน ๕๐ คน	เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๒ มื้อๆ ละ ๒๐ บาท จำนวน ๕๐ คน	เป็นเงิน ๒,๐๐๐ บาท
ค่าจ้างเหมาจัดทำป้ายประกอบการอบรม ขนาด ๓.๐๐x๑.๒๐ เมตร	เป็นเงิน ๖๐๐ บาท
ค่าสมนาคุณวิทยากร ชั่วโมงละ ๖๐๐ บาท จำนวน ๓ ชั่วโมง จำนวน ๒ คน	เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท
ค่าจ้างเหมาสูบน้ำ ๕ ชั่วโมงๆ ละ ๒๐๐ บาท	เป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท
ค่าปุ๋ย จำนวน ๘ กระสอบๆละ ๖๐๐ บาท	เป็นเงิน ๔,๘๐๐ บาท

รวมเป็นเงิน ๑๕,๐๐๐ บาท

กิจกรรมที่ ๖ เวทีเชื่อมโยงสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องศัตรูพืช การกำจัดศัตรูในแปลงนา วิธีการผลิตนำไปใช้สารชีวภัณฑ์อบรมให้ความรู้ ลงพื้นที่ดำเนินการปฏิบัติเกษตรกรผู้เข้าร่วม ๕๐ คน

งบประมาณในการดำเนินการ ๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน)

ค่าอาหารกลางวัน ๑ มื้อๆละ ๖๐ บาท จำนวน ๕๐ คน	เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๒ มื้อๆ ละ ๒๐ บาท จำนวน ๕๐ คน	เป็นเงิน ๒,๐๐๐ บาท
ค่าจ้างเหมาจัดทำป้ายประกอบการอบรม ขนาด ๓.๐๐x๑.๒๐ เมตร	เป็นเงิน ๖๐๐ บาท
ค่าสมนาคุณวิทยากร ชั่วโมงละ ๖๐๐ บาท จำนวน ๓ ชั่วโมง จำนวน ๒ คน	เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท
ค่าอุปกรณ์ในการผลิตสารชีวภัณฑ์	เป็นเงิน ๘๐๐ บาท

รวมเป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท

กิจกรรมที่ ๗ เวทีเชื่อมโยงสร้างความรู้ความเข้าใจเชื้อราในนาข้าว การกำจัดเชื้อราในแปลงนา วิธีการผลิตนำไปใช้สารชีวภัณฑ์อบรมให้ความรู้ ลงพื้นที่ดำเนินการปฏิบัติเกษตรกรผู้เข้าร่วม ๕๐ คน

งบประมาณในการดำเนินการ ๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน)

ค่าอาหารกลางวัน ๑ มื้อๆละ ๖๐ บาท จำนวน ๕๐ คน	เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๒ มื้อๆละ ๒๐ บาท จำนวน ๕๐ คน	เป็นเงิน ๒,๐๐๐ บาท
ค่าจ้างเหมาจัดทำป้ายประกอบการอบรม ขนาด ๓.๐๐x๑.๒๐ เมตร	เป็นเงิน ๖๐๐ บาท
ค่าสมนาคุณวิทยากร ชั่วโมงละ ๖๐๐ บาท จำนวน ๓ ชั่วโมง จำนวน ๒ คน	เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท
ค่าอุปกรณ์ในการผลิตสารชีวภัณฑ์	เป็นเงิน ๘๐๐ บาท

รวมเป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท

กิจกรรมที่ ๘ เวทีเชื่อมโยงสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องเมล็ดพันธุ์ข้าวปลูก การเก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์ป้องกันสิ่งเจือปน การตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ อบรมให้ความรู้ ลงพื้นที่ดำเนินการปฏิบัติเกษตรกรผู้เข้าร่วม ๕๐ คน

งบประมาณในการดำเนินการ ๑๕,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นห้าพันบาทถ้วน)

ค่าอาหารกลางวัน ๑ มื้อๆละ ๖๐ บาท จำนวน ๕๐ คน	เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๒ มื้อๆ ละ ๒๐ บาท จำนวน ๕๐ คน	เป็นเงิน ๒,๐๐๐ บาท
ค่าจ้างเหมาจัดทำป้ายประกอบการอบรม ขนาด ๓.๐๐x๑.๒๐ เมตร	เป็นเงิน ๖๐๐ บาท
ค่าสมนาคุณวิทยากร ชั่วโมงละ ๖๐๐ บาท จำนวน ๓ ชั่วโมง จำนวน ๒ คน	เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท
ค่าจ้างเหมารถเกี่ยวข้าว ๘ ไร่ๆ ละ ๖๐๐ บาท	เป็นเงิน ๔,๘๐๐ บาท
ค่าจ้างเหมาในการตากคัดบรรจุเมล็ดพันธุ์ต้นละ ๒๕๐ จำนวน ๔ ต้น	เป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท

รวมเป็นเงิน ๑๕,๐๐๐ บาท

กิจกรรมที่ ๙ เวทีสรุปผลการดำเนินงานการจัดทำ “แปลงสาธิตการผลิตข้าวพันธุ์ดีครบวงจร”วิเคราะห์ปัญหาการแก้ไขทำความเข้าใจอธิบายบอกต่อแนวทางการผลิตข้าวพันธุ์ดีเพื่อขยายต่อยอดประชุมอบรมเกษตรกรผู้สนใจเข้าร่วมจำนวน ๕๐ คน

งบประมาณในการดำเนินการ ๕,๐๐๐ บาท (ห้าพันบาทถ้วน)

ค่าอาหารกลางวัน ๑ มื้อๆละ ๖๐ บาท จำนวน ๕๐ คน	เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๒ มื้อๆละ ๒๐ บาท จำนวน ๕๐ คน	เป็นเงิน ๒,๐๐๐ บาท

รวมเป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือน กุมภาพันธ์ – ธันวาคม

๖. งบประมาณดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๖-๒๕๗๐

๗. ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานเกษตรอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

๘. ตัวชี้วัด

๘.๑ เจริญปริมาณ : ประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์ จำนวน...๕๐๐... ครัวเรือน๑,๒๐๐..... คน คิดเป็นร้อยละ.....๘๐.....

๘.๒ เจริญคุณภาพ : สามารถขับเคลื่อนขยายศูนย์ข้าวชุมชนลำปะด้า ตำบลลำปะด้า ให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน อย่างเป็นรูปธรรม

๙. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๙.๑ ประชาชนในพื้นที่ได้รับความรู้ โดยใช้ทรัพยากรในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และผู้อื่น

๙.๒ สามารถขับเคลื่อนศูนย์ข้าวชุมชนลำปะด้า ตำบลลำปะด้า ได้อย่างเป็นรูปธรรม

**๖. โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งการผลิตพืชผักอินทรีย์ครบวงจร
ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง หมู่ ๗ ตำบลวังตะกู
อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร**

๑. หลักการและเหตุผล

ด้วยรัฐบาลได้กำหนดนโยบายสำคัญในการพัฒนาภาคการเกษตรตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและปรับปรุงแบบการดำเนินโครงการโดยเน้นการขยายแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตร เสริมสร้างความรู้ให้กับเกษตรกรในลักษณะชุมชน ประกอบกับกรมการปกครองได้มีนโยบายให้ทุกอำเภอจัดตั้งศูนย์เรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริระดับอำเภอเพื่อเป็นศูนย์ถ่ายทอดองค์ความรู้ในการขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ประชาชนในพื้นที่ให้มีความต่อเนื่องและเกิดเป็นรูปธรรมในด้านการเกษตร เกิดการเพิ่มทักษะอาชีพเกษตรกรตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในลักษณะนำทำน้ำพา โดยศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง หมู่ ๗ ตำบลวังตะกู ได้ดำเนินกิจกรรมและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเกษตรกรรมให้กับเกษตรกรและผู้สนใจในรูปของกระบวนการกลุ่มและฝึกปฏิบัติผ่านกิจกรรมสาธิตในศูนย์ซึ่งเน้นกิจกรรมที่สามารถแก้ไขปัญหาและความต้องการของเกษตรกรควบคู่กับการลดใช้สารเคมี เน้นความปลอดภัยต่อสุขภาพและระบบนิเวศในชุมชน ตลอดจนมีทักษะและนำไปประยุกต์ปฏิบัติใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ครอบครัว และชุมชนได้

ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง หมู่ ๗ ตำบลวังตะกู ได้บูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในระดับอำเภอและระดับจังหวัด โดยพัฒนาปรับเปลี่ยนแนวคิดและกิจกรรมด้านการเกษตรสู่ระบบเกษตรอินทรีย์ ซึ่งในปี ๒๕๖๔ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงหมู่ ๗ ตำบลวังตะกู ได้เข้าร่วมเป็นเครือข่ายกับสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดพิจิตร เพื่อพัฒนากิจกรรมการผลิตด้านเกษตรกรรมสู่การทำเกษตรอินทรีย์แบบการรับรองการมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee System : PGS) ให้สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตและชุมชนสามารถมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและรับรองสินค้าเกษตรอินทรีย์ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ โดยนำมาเป็นกรอบในการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดพิจิตร เพราะเห็นว่าเกษตรอินทรีย์ได้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว เกิดกระแสการดูแลสุขภาพและความปลอดภัยด้านอาหาร ทำให้ผู้บริโภคหันมาใส่ใจในการเลือกซื้ออาหารที่ปลอดภัยและปราศจากสารเคมีที่เป็นพิษต่อร่างกาย ดังนั้น จึงมุ่งไปที่การส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์อย่างครบวงจร การพัฒนาช่องทางการตลาดที่เชื่อมโยงกับหน่วยผลิตในระดับตำบล อำเภอ การพัฒนารูปแบบการจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ช่วยสร้างความตื่นตัวให้กับผู้บริโภค อีกทั้งยังส่งเสริม ให้เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดพิจิตรมีโอกาสเข้ามาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเวทีระดับพื้นที่ไปจนถึงระดับจังหวัด การพัฒนาคู่มือใหม่ให้เข้าสู่ระบบการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ และการศึกษาวิจัยเพื่อเป็นฐานข้อมูลนำไปผลักดันเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องซึ่งแนวคิดดังกล่าวได้ถูกพัฒนาออกมาเป็นแผนงานเกษตรอินทรีย์ จังหวัดพิจิตรในรูปแบบโครงการภายใต้แผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบลของตำบลวังตะกูสู่การสร้างเศรษฐกิจฐานรากในชุมชน ตลอดจนการขับเคลื่อนนโยบายเกษตรอินทรีย์ ได้มีหน่วยงานภาคีเครือข่ายหลายภาคส่วนพร้อมให้การสนับสนุน อาทิเช่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาพิษณุโลก ศูนย์ให้บริการSMEครบวงจรจังหวัดพิจิตร พลังงานจังหวัดพิจิตร ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม ภาคที่ ๓ ไปรษณีย์จังหวัดพิจิตร และสภาเกษตรกรจังหวัดพิจิตร เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนงานด้านเกษตรอินทรีย์และขยายผลสู่ชุมชน ตำบล และอำเภอ

ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง หมู่ ๗ ตำบลวังตะกู จึงได้จัดทำโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งการผลิตพืชผักอินทรีย์ครบวงจร เพื่อเป็นการขับเคลื่อนขยายผลให้มีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งการดำเนินโครงการเพื่อเป็นการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล นำไปสู่การสร้างรายได้สร้างอาชีพและธุรกิจการเกษตร รวมทั้งการสร้าง ความมั่นคงและยั่งยืนในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมแก่เกษตรกรต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อเสริมสร้างความรู้ในการดำเนินกิจกรรมทางด้านเกษตรกรรม และฝึกปฏิบัติผ่านกิจกรรมสาธิตแบบมีส่วนร่วมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการทำเกษตรในรูปแบบเกษตรอินทรีย์ให้เป็นรูปธรรม และเกิดผลทางปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

๒.๒ เพื่อเป็นศูนย์กลางการบูรณาการส่วนราชการในพื้นที่ระดับอำเภอ โดยการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาชุมชน การสร้างอาชีพ สร้างรายได้ และสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้มีความมั่นคงและยั่งยืน

๒.๓ เพื่อพัฒนาพื้นที่ต้นแบบศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงด้านเกษตรอินทรีย์ ด้วยระบบชุมชนรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) และเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดพิจิตร

๒.๔ เพื่อพัฒนาสินค้าเกษตรในชุมชนและยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรสู่มาตรฐานอินทรีย์แบบครบวงจร

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรและผู้สนใจในพื้นที่อำเภอบางมูลนาก จำนวน ๓๐ ราย

๔. วิธีการดำเนินงาน

๔.๑ จัดอบรมให้ความรู้มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ แบบมีส่วนร่วม ระบบชุมชนรับรอง RL-PGS ให้กับเกษตรกรและผู้สนใจในอำเภอบางมูลนาก โดยใช้เทคนิคการอบรมรูปแบบต่าง ๆ เช่น การรับฟังบรรยาย การระดมความคิดเห็น การร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตลอดจนการซักถามปัญหาต่าง ๆ จากผู้มีความรู้และประสบการณ์ จำนวน ๒ วัน ได้แก่

วันที่ ๑ อบรมให้ความรู้การผลิตพืชผักอินทรีย์ RL-PGS และการตลาดเกษตรอินทรีย์

วันที่ ๒ อบรมให้ความรู้การผลิตปุ๋ยหมักอินทรีย์ RL-PGS และฝึกปฏิบัติ

ณ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง (บ้านนายจิต ปานพลอย) บ้านวังประดาเหนือ หมู่ ๗ ตำบลวังตะกู อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

๔.๒ ดำเนินการขยายผลจากการอบรม โดยให้เกษตรกรหรือผู้สนใจที่เข้ารับการอบรม นำความรู้และทักษะไปปฏิบัติในแปลงผลิตผักของตนเองในรูปแบบของเกษตรอินทรีย์

๔.๓ จัดกิจกรรมตรวจสอบสารพิษตกค้างในสินค้า ของเกษตรกรหรือผู้สนใจที่เข้ารับการอบรม

๔.๔ จัดประชาสัมพันธ์การดำเนินกิจกรรมศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง หมู่ ๗ ตำบลวังตะกู พร้อมนำเสนอและจำหน่ายผลผลิตสินค้าของเกษตรกรที่เข้ารับการอบรม

๔.๕ สรุปและประเมินผลการดำเนินโครงการ

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

ระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ - กรกฎาคม

๖. งบประมาณดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๖-๒๕๖๗ จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน)

๗. ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานเกษตรอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

๘. ตัวชี้วัด

๘.๑ เชิงปริมาณ

๘.๑.๑ ร้อยละ ๘๐ ของจำนวนเกษตรกรและผู้เข้าร่วมโครงการได้รับการเสริมสร้างความรู้ในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรและฝึกปฏิบัติผ่านกิจกรรมสาธิตแบบมีส่วนร่วม ด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการทำเกษตรในรูปแบบเกษตรอินทรีย์

๘.๑.๒ มีศูนย์กลางการบูรณาการส่วนราชการในพื้นที่ระดับอำเภอ โดยการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาชุมชน จำนวน ๑ แห่ง

๘.๑.๓ มีต้นแบบศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงด้านเกษตรอินทรีย์ ด้วยระบบชุมชนรับรองแบบมีส่วนร่วม (RL- PGS) จำนวน ๑ ต้นแบบ

๘.๑.๔ ร้อยละ ๖๐ ของจำนวนเกษตรกร และผู้เข้าร่วมโครงการนำความรู้และทักษะไปปฏิบัติ ทำเกษตรในรูปแบบเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบชุมชนรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) และสามารถนำเสนอพร้อมจำหน่ายให้กับผู้บริโภคได้

๘.๒ เชิงคุณภาพ

๘.๒.๑ สามารถขับเคลื่อนขยายผลศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของอำเภอบางมูลนาก ให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน อย่างเป็นรูปธรรม

๘.๒.๒ มีการนำความรู้ที่ได้รับมาเผยแพร่ให้กับชุมชนของตนเองหรือชุมชนข้างเคียง ให้ได้รับความรู้ทางด้านการเกษตรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการผลิตพืชผักอินทรีย์ ด้วยระบบชุมชนรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) เพื่อยกระดับการเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์

๙. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๙.๑ เกษตรกรหรือผู้สนใจในพื้นที่ได้รับความรู้และทักษะในการดำเนินกิจกรรมด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการทำเกษตรในรูปแบบเกษตรอินทรีย์ โดยใช้ทรัพยากรในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

๙.๒ มีศูนย์กลางการบูรณาการส่วนราชการในพื้นที่ระดับอำเภอ โดยการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาชุมชน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ และสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเกิดความมั่นคงและยั่งยืน ตลอดจนขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของอำเภอบางมูลนากได้อย่างเป็นรูปธรรม

๙.๓ มีต้นแบบศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงด้านเกษตรอินทรีย์ ด้วยระบบชุมชนรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) และมีเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดพิจิตรเพิ่มขึ้น

๙.๔ มีสินค้าเกษตรอินทรีย์ของอำเภอบางมูลนากสู่ผู้บริโภค

รายละเอียดแนบท้าย
โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งการผลิตพืชผักอินทรีย์ครบวงจร
อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

งบประมาณทั้งสิ้น ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน) แยกเป็น
งบประมาณในการอบรม

ค่าอาหารกลางวัน รวม ๒ มื้อๆ ละ ๖๐ บาท จำนวน ๓๐ คน	เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท
ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๔ มื้อๆ ละ ๒๐ บาท จำนวน ๓๐ คน	เป็นเงิน ๒,๔๐๐ บาท
ค่าวัสดุเครื่องเขียนและอุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับผู้เข้าอบรม จำนวน ๓๐ คนๆ ละ ๓๕ บาท	เป็นเงิน ๑,๐๕๐ บาท
ค่าจ้างเหมาจัดทำป้ายประกอบการอบรม ขนาด ๓.๐๐x๑.๒๐ เมตร	เป็นเงิน ๖๐๐ บาท
ค่าสมนาคุณวิทยากร ชั่วโมงละ ๖๐๐ บาท จำนวน ๒ ชั่วโมง จำนวน ๓ คน	เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท
กากน้ำตาล จำนวน ๒๕๐ กิโลกรัม ๆ ละ ๑๕ บาท	เป็นเงิน ๓,๗๕๐ บาท
ขี้หมู จำนวน ๕๐๐ กระสอบ ๆ ละ ๓๐ บาท	เป็นเงิน ๑๕,๐๐๐ บาท
ขี้วัว จำนวน ๕๐๐ กระสอบ ๆ ละ ๓๐ บาท	เป็นเงิน ๑๕,๐๐๐ บาท
ขี้ไก่ จำนวน ๕๐๐ กระสอบ ๆ ละ ๓๐ บาท	เป็นเงิน ๑๕,๐๐๐ บาท
พันธุ์พริกหอมซีฟู้ด จำนวน ๑๐๐ ถาด ๆ ละ ๑๐๐ ต้น จำนวนถาดละ ๒๐๐ บาท	เป็นเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท
จัดซื้อชุดตรวจสอบสารพิษตกค้าง จำนวน ๑ ชุด และน้ำยาชนิดเติม จำนวน ๑ ชุด	เป็นเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท
รวมเป็นเงิน ๑๐๐,๐๐ บาท	

**** หมายเหตุ :** ทุกรายการสามารถถัวเฉลี่ยกันได้ตามความเหมาะสม

กำหนดการอบรมและศึกษาดูงาน
โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งการผลิตพืชผักอินทรีย์ครบวงจร
ระหว่างวันที่ เดือน พ.ศ.
ณ

(วันแรก)วันที่ เดือน พ.ศ.

เวลา ๐๘.๓๐ – ๐๙.๐๐ น.	ลงทะเบียนและรับเอกสาร
เวลา ๐๙.๐๐ – ๐๙.๓๐ น.	พิธีเปิดการอบรม
เวลา ๐๙.๓๐ – ๑๐.๓๐ น.	หัวข้อการบรรยาย “การเสริมสร้างองค์ความรู้และเทคโนโลยีการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์” โดย ผศ.ดร. กฤษดา กาวิวงศ์ อาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา พิษณุโลก
เวลา ๑๐.๓๐ – ๑๐.๔๕ น.	พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม
เวลา ๑๐.๔๕ – ๑๒.๐๐ น.	หัวข้อการบรรยาย “การเสริมสร้างองค์ความรู้และเทคโนโลยีการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์” โดย ผศ.ดร. กฤษดา กาวิวงศ์ อาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา พิษณุโลก
เวลา ๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๔.๑๕ น.	หัวข้อการบรรยาย “เรื่องการจัดการตลาดและช่องทางการตลาดเกษตรอินทรีย์” โดย นายเมธี สิริวงษ์นา ผู้จัดการศูนย์ให้บริการ SME ครบวงจรจังหวัดพิจิตร
เวลา ๑๔.๑๕ – ๑๔.๓๐ น.	พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม
เวลา ๑๔.๓๐ – ๑๕.๓๐ น.	หัวข้อการบรรยาย “เรื่องการจัดการตลาดและช่องทางการตลาดเกษตรอินทรีย์” โดย นายเมธี สิริวงษ์นา ผู้จัดการศูนย์ให้บริการ SME ครบวงจรจังหวัดพิจิตร
เวลา ๑๕.๓๐ – ๑๗.๓๐ น.	หัวข้อการบรรยาย,สาธิต “การทำปุ๋ย” โดย นายชิต ปานพลอย ประธานเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ RL-PGS พิจิตร
เวลา ๑๗.๓๐ – ๑๘.๐๐ น.	สรุปทบทวน ตอบข้อซักถาม และรับฟังข้อเสนอแนะ

(หน้าที่ ๒)

(วันที่สอง)วันที่ เดือน พ.ศ.

เวลา ๐๘.๓๐ – ๐๙.๐๐ น.	ลงทะเบียนและรับเอกสาร
เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๐.๓๐ น.	หัวข้อการฝึกปฏิบัติ “การจัดทำแปลงต้นแบบเกษตรอินทรีย์” โดย นายชิต ปานพลอย ประธานเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ RL-PGS พิจิตร
เวลา ๑๐.๓๐ – ๑๐.๔๕ น.	พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม
เวลา ๑๐.๔๕ – ๑๒.๐๐ น.	หัวข้อการฝึกปฏิบัติ “การจัดทำแปลงต้นแบบเกษตรอินทรีย์” โดย นายชิต ปานพลอย ประธานเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ RL-PGS พิจิตร
เวลา ๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๔.๑๕ น.	หัวข้อการฝึกปฏิบัติ “การจัดทำแปลงต้นแบบเกษตรอินทรีย์” โดย นายชิต ปานพลอย ประธานเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ RL-PGS พิจิตร
เวลา ๑๔.๑๕ – ๑๔.๓๐ น.	พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม
เวลา ๑๔.๓๐ – ๑๕.๓๐ น.	หัวข้อการฝึกปฏิบัติ “การจัดทำแปลงต้นแบบเกษตรอินทรีย์” โดย นายชิต ปานพลอย ประธานเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ RL-PGS พิจิตร
เวลา ๑๕.๓๐ – ๑๖.๓๐ น.	สรุปทเรียน ตอบข้อซักถาม และรับฟังข้อเสนอแนะ

**หมายเหตุ - กำหนดการอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

๗. โครงการปลูกผักสวนครัวเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

๑. หลักการเหตุผล

ในปัจจุบันค่าครองชีพของประชาชนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประชาชนประสบปัญหารายได้ไม่เพียงพอ กับการจ่าย การปลูกผักสวนครัวไว้รับประทานในครัวเรือน เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยลดค่าใช้จ่าย มีรายได้เสริมจากการขายผลผลิตเกษตรกรที่มีรายได้น้อย รวมทั้งผู้ว่างงานได้มีโอกาสผลิตผักเพื่อบริโภค ในครัวเรือน ขึ้นพื้นฐาน เมื่อเกิดทักษะในการปฏิบัติ มีความชำนาญ สามารถนำไปเป็นอาชีพที่ถาวรได้ในอนาคต และสามารถช่วยจุนเจือฐานะทางครอบครัวและมีผักสวนครัวที่ปลอดสารพิษไว้บริโภค ประกอบกับนโยบายของรัฐบาลให้จัดทำโครงการแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง ซึ่งสอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ และเพื่อเป็นการสนับสนุนการดำเนินงานของ คสช. ตาม ยุทธศาสตร์ ๙ ข้อและค่านิยม ๑๒ ประการซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้เกิดหมู่บ้านเข้มแข็ง ชุมชนพอเพียง ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ อย่างยั่งยืนต่อไป

สำนักงานเกษตรอำเภอบางมูลนาก จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน มีความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับการปลูกผักสวนครัว เพื่อเป็นอาชีพเสริมอีกทางหนึ่งที่จะทำให้ประชาชนและ ครอบครัวมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น จึงได้จัดทำโครงการอบรมส่งเสริมปลูกผักสวนครัวเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้แก่ประชาชนทั่วไปและผู้สนใจ อย่างจริงจังเป็นรูปธรรม ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงขึ้น

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปลูกผักสวนครัวในครัวเรือนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
๒. เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพเกษตรกรกรมด้านการปลูกผักสวนครัว
๓. เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนและครอบครัวปลูกผักไว้รับประทานเอง และมีรายได้เสริมจากการจำหน่าย

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรหมู่ที่ ๑ - ๑๒ ตำบลเนินมะกอก อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๕. วิธีการดำเนินงาน

๑. รับสมัครเกษตรกรผู้สนใจเข้าร่วมโครงการตามความสมัครใจ
๒. อบรมถ่ายทอดความรู้/สาธิต
๓. สนับสนุนปัจจัยการผลิต
๔. ติดตามประเมินผล/รายงานผล

๖. งบประมาณในการดำเนินงาน

๑. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม
๒. ค่าอาหารกลางวัน
๓. ค่าวัสดุ

๔. ค่าวิทยากร
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๓๐,๐๐๐ บาท

๗. ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานเกษตรอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

๘. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๘.๑ เกษตรกรได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปลูกผักสวนครัวในครัวเรือนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

๘.๒ เกษตรกรมีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมด้านการปลูกผักสวนครัวเพิ่มขึ้น

๘.๓ เกษตรกรสามารถปลูกผักไว้รับประทานเอง และมีรายได้เสริมจากการจำหน่ายพืชผัก

๘. โครงการผลิตปุ๋ยชีวภาพ/ปุ๋ยอินทรีย์
กลุ่มนาแปลงใหญ่ หมู่ ๕ ตำบลวังกรด
อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

๑. หลักการและเหตุผล

ข้าวเป็นอาหารหลักของคนไทยมาช้านาน เนื่องจากมีคุณค่าทางอาหารทั้งวิตามิน และแร่ธาตุต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกายสูง ข้าวที่เกษตรกรปลูกต้องการธาตุอาหารในการเจริญเติบโตทุก ๆ ระยะ การใส่ปุ๋ยในนาข้าวเป็นการเพิ่มธาตุอาหารให้แก่ต้นข้าว เช่น ปุ๋ยสูตรรองพื้น ปุ๋ยสูตรเร่งการเจริญเติบโตของข้าว ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่มักจะใช้ปุ๋ยเคมีที่มีราคาแพงจนทำให้มีต้นทุนสูง แต่เกษตรกรสามารถนำเอาปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยชีวภาพมาใช้ทดแทนปุ๋ยเคมีได้ ทำให้ลดต้นทุนการผลิตข้าว ลดอันตรายจากสารพิษ ทั้งนี้เพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าว เกษตรกรจึงควรหันมาใช้ปุ๋ยชีวภาพ โดยนำเอาวิธีการทางชีวภาพหลากหลายวิธีมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน เพื่อเป็นการทดแทนการใช้สารเคมี เพื่อความปลอดภัยของเกษตรกร ผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม

กลุ่มนาแปลงใหญ่ หมู่ ๕ ตำบลวังกรด อำเภอบางมูลนาก เป็นแหล่งเรียนรู้การผลิตปุ๋ยชีวภาพ เป็นศูนย์กลางการบริการและแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานต่าง ๆ กับเกษตรกรในชุมชน จึงจัดทำโครงการ “การผลิตปุ๋ยชีวภาพ” ขึ้น เพื่อให้เกษตรกรและประชาชนในพื้นที่ดำเนินโครงการมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถนำทักษะ ความรู้ แนวคิด ไปพัฒนาเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพของตนเอง และมีรายได้ในการดำรงชีพมากขึ้น

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและต่อยอดให้กลุ่มนาแปลงใหญ่ มีความพร้อมเป็นแหล่งเรียนรู้ และศูนย์กลางการให้บริการเกษตรของชุมชน สามารถใช้ประโยชน์ในด้านการสาธิตวิธี และสาธิตผลให้กับเกษตรกร และประชาชนในชุมชนได้เรียนรู้

๒.๒ เพื่อเกษตรกรสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้กับการปลูกพืช ทำให้ลดต้นทุนการใส่ปุ๋ย และสามารถสร้างรายได้ให้เกษตรกร และการดำรงชีวิตตามสภาพแวดล้อมของพื้นที่

๓. เป้าหมาย

เป็นศูนย์กลางการบูรณาการแหล่งเรียนรู้ทางด้านการผลิตปุ๋ยชีวภาพภายในอำเภอบางมูลนาก และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรและประชาชนในพื้นที่ได้ทราบ ณ กลุ่มนาแปลงใหญ่ และสำนักงานเกษตรอำเภอ

๔. วิธีดำเนินการ

๔.๑ จัดการประชุมคณะกรรมการกลุ่มนาแปลงใหญ่ และศูนย์เครือข่าย พิจารณาแนวทางการจัดทำโครงการ “การผลิตปุ๋ยชีวภาพ”

๔.๒ ดำเนินการจัดอบรมให้ความรู้กับเกษตรกรและผู้สนใจในอำเภอบางมูลนาก จำนวน ๒๐๐ ราย โดยใช้เทคนิคการอบรมรูปแบบต่าง ๆ เช่น การรับฟังบรรยาย การสาธิตและฝึกปฏิบัติ กิจกรรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตลอดจนการซักถามปัญหาต่าง ๆ จากผู้มีความรู้และประสบการณ์ โดยใช้วัสดุในการอบรม ดังนี้

วัสดุ	งบประมาณ (บาท)	แผนการดำเนินการอบรม						
		มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
๑. ปุ๋ยอินทรีย์หมัก จำนวน ๑๘ ตัน ราคาคันละ ๑,๘๐๐ บาท	๓๒,๔๐๐							
๒. ซีโอไลต์ จำนวน ๑๐ ตัน ราคาคันละ ๒,๙๐๐ บาท	๒๙,๐๐๐							
๓. พอตเฟส จำนวน ๑๐ ตัน ราคาคันละ ๒,๙๐๐ บาท	๒๙,๐๐๐							
๔. แมกนีเซียม จำนวน ๒.๕ ตัน ราคาคันละ ๓,๓๐๐ บาท	๘,๒๕๐							
๕. น้ำหมักชีวภาพ จำนวน ๑๓๕ ลิตร ราคาลิตรละ ๑๐ บาท	๑,๓๕๐							

** หมายเหตุ: ทุกรายการสามารถถัวเฉลี่ยกันได้ตามความเหมาะสม

๔.๓ ติดตามผลการดำเนินงานหลังจากฝึกอบรม

๔.๔ ประเมินผลโครงการฯ

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือน มีนาคม - กันยายน

๖. งบประมาณดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๖-๒๕๗๐

๗. ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานเกษตรอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

๘. ตัวชี้วัด

๘.๑ เชิงปริมาณ : ประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์ จำนวน ๑๒๐ ครัวเรือน ๒๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๘.๒ เชิงคุณภาพ : สามารถขับเคลื่อนขยายผลกลุ่มนาแปลงใหญ่ ให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน อย่างเป็นรูปธรรม

๙. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๙.๑ ประชาชนในพื้นที่ได้รับความรู้ โดยใช้ทรัพยากรในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และผู้อื่น

๙.๒ สามารถขับเคลื่อนกลุ่มนาแปลงใหญ่ ได้อย่างเป็นรูปธรรม

๙.๓ สนองตอบต่อนโยบายของรัฐบาล

๙. โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐาน GAP อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

๑. หลักการและเหตุผล

การส่งเสริมสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพและมาตรฐานเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เนื่องจากปัจจุบันผู้บริโภคมีความห่วงใยสุขภาพให้ความสำคัญกับการเลือกซื้อสินค้าเกษตรที่มีความปลอดภัยได้คุณภาพและมาตรฐาน ในขณะเดียวกันการค้าสินค้าเกษตรระหว่างประเทศได้นำมาตรการด้านสุขอนามัยพืช (SPS) และความปลอดภัยด้านอาหารมาเป็นเงื่อนไขทางการค้ามากขึ้น อีกทั้งขณะนี้มีการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทำให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้าเกษตรอย่างมีเสรีมากขึ้น ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการค้าระหว่างไทยกับประเทศอาเซียนด้วยกันและกับประเทศอื่นๆ โดยประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานเทียบเท่ากับมาตรฐานสากล เพื่อให้ผลผลิตสินค้าเกษตรเป็นที่น่าเชื่อถือและยอมรับ ด้วยการส่งเสริมสนับสนุนเกษตรกรผู้ผลิตเข้าสู่ระบบรับรองมาตรฐาน GAP ระดับฟาร์มมากขึ้น

สำนักงานเกษตรอำเภอบางมูลนาก เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจในการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้ ทักษะ และความชำนาญให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาให้กระบวนการผลิตสินค้าเกษตรตั้งแต่ต้นทางมีคุณภาพและได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าเกษตรตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP เพิ่มขึ้น ด้วยการขับเคลื่อนส่งเสริมสนับสนุนเกษตรกรผู้ผลิตพืชในแปลงใหญ่และพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตร ให้มีการพัฒนาระบบการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดห่วงโซ่อุปทาน และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ พัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้ความเข้าใจด้านการผลิตตามระบบมาตรฐาน GAP

๒.๒ เกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP เพิ่มขึ้น

๓. เป้าหมาย

๓.๑ เกษตรกรผู้ผลิตพืชอาหาร (ยกเว้น ข้าว) ในพื้นที่ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร ที่มีศักยภาพทางการผลิตและการตลาด

๓.๒ คุณสมบัติของเกษตรกรที่จะเข้าร่วมโครงการฯ ได้แก่

๑) เกษตรกรที่ยังไม่เคยเข้ารับการอบรม เรื่อง GAP

๒) เกษตรกรรายเดิมที่ยังไม่ผ่านการประเมินแปลงเบื้องต้น

๓) พื้นที่ในการผลิต ต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (มีเอกสารสิทธิ์ถูกต้องตามกฎหมาย หรือมีเอกสาร/หนังสือรับรอง)

๔. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

จัดอบรมเกษตรกรเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP และศึกษาดูงาน

- จัดอบรม เกษตรกรเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP จำนวน ๑ วัน

- ศึกษาดูงาน จำนวน ๑ วัน

เพื่อให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติในการผลิตสินค้าเกษตรตามระบบมาตรฐาน GAP พืช ได้

๕. ระยะเวลา

ครั้งที่ ๑ จัดอบรมเกษตรกรเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP จำนวน ๑ วัน

ครั้งที่ ๒ ศึกษาดูงาน จำนวน ๑ วัน

๗. งบประมาณ

๑๕,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นห้าพันบาทถ้วน)

๘. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

๘.๑ ผลผลิต (Output)

- เกษตรกรเป้าหมาย จำนวน ๔๐ ราย ได้รับการถ่ายทอดความรู้ตามระบบมาตรฐาน GAP

๘.๒ ผลลัพธ์ (Outcome)

- เกษตรกรเป้าหมาย ร้อยละ ๕๐ สามารถนำความรู้การผลิตสินค้าเกษตรตามระบบมาตรฐาน GAP

ไปปฏิบัติในแปลง

๘.๓ ตัวชี้วัด

- **เชิงปริมาณ** เกษตรกรเป้าหมาย ๔๐ ราย ได้รับการอบรมให้ความรู้ตามระบบมาตรฐาน GAP

- **เชิงคุณภาพ** เกษตรกรเป้าหมาย ร้อยละ ๗๐ ผ่านการประเมินแปลงเบื้องต้นพร้อมที่จะยื่นขอการรับรองตามระบบมาตรฐาน GAP

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรผู้ผลิตมีการผลิตสินค้าเกษตรตามระบบคุณภาพและมาตรฐาน GAP ได้เพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรผู้ผลิตมีการจัดการระบบการผลิตที่มีประสิทธิภาพ ปลอดภัยต่อทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเป็นที่ต้องการของตลาด

๑๐. ผู้รับผิดชอบโครงการ : สำนักงานเกษตรอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

๑๐. โครงการปลูกผักปลอดภัยในโรงเรียน
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

๑. หลักการและเหตุผล

พืชผักเป็นพืชอาหารที่คนไทยนิยมนำมาใช้รับประทานกันมาก เนื่องจากมีคุณค่าทางอาหารทั้งวิตามินและแร่ธาตุต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกายสูง แต่ค่านิยมในการบริโภคผักนั้น มักจะเลือกบริโภคผักที่สวยงาม ไม่มีร่องรอยการทำลายของหนอนและแมลงศัตรูพืช จึงทำให้เกษตรกรที่ปลูกผักจะต้องใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดแมลงศัตรูพืชในปริมาณที่มาก เพื่อให้ได้ผักที่สวยงามตามความต้องการของตลาด เมื่อผู้ซื้อนำมาบริโภคแล้วอาจได้รับอันตรายจากสารพิษที่ตกค้างอยู่ในผักผักนั้นได้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าว เกษตรกรจึงควรหันมาทำการปลูกผักปลอดสารพิษ โดยนำเอาวิธีการทางชีวภาพหลากหลายวิธีมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน เพื่อป้องกันและกำจัดศัตรูพืชเป็นการทดแทนการใช้สารเคมี เพื่อความปลอดภัยของเกษตรกร ผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอบางมูลนาก เป็นแหล่งเรียนรู้การผลิตสินค้าเกษตร เป็นศูนย์กลางการบริการและแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานต่าง ๆ กับเกษตรกรในชุมชน จึงจัดทำโครงการ “ปลูกผักปลอดภัยในโรงเรียน” ขึ้น เพื่อให้เกษตรกรและประชาชนในพื้นที่ดำเนินโครงการมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถนำทักษะ ความรู้ แนวคิด ไปพัฒนาเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพของตนเอง และมีรายได้ในการดำรงชีพมากขึ้น

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและต่อยอดให้ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) มีความพร้อมเป็นแหล่งเรียนรู้ และศูนย์กลางการให้บริการเกษตรของชุมชน สามารถใช้ประโยชน์ในด้านการสาธิตวิธี และสาธิตผลให้กับเกษตรกรและประชาชนในชุมชนได้เรียนรู้

๒.๒ เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอบางมูลนากที่มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

๒.๓ เพื่อเป็นศูนย์กลางการบูรณาการส่วนราชการในพื้นที่ระดับอำเภอ นำแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ไปเป็นแนวทางการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตตามสภาพแวดล้อมของพื้นที่

๓. เป้าหมาย

เป็นศูนย์กลางการบูรณาการแหล่งเรียนรู้ทางด้านการผลิตสินค้าเกษตรภายในอำเภอบางมูลนาก และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรและประชาชนในพื้นที่ได้ทราบ ณ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) สำนักงานเกษตรอำเภอ โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริมา เพื่อเป็นการปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยมีกลุ่มเป้าหมายประชาชนซึ่งมาติดต่อราชการ ประชาชนทั่วไปในพื้นที่อำเภอบางมูลนาก และส่วนราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง

๔. วิธีดำเนินการ

๔.๑ จัดการประชุมคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ระดับอำเภอ กลุ่มแปลงใหญ่ และศูนย์เครือข่าย พิจารณาแนวทางการจัดทำโครงการ “ปลูกผักปลอดภัยในโรงเรียน”

๔.๒ ดำเนินการตามแผนการดำเนินงาน

กิจกรรม	วิธีการ	งบประมาณ (บาท)	แผนการดำเนินงาน						
			มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
๑. ปรับพื้นที่ และสร้างโรงเรือนเรียนรู้ ขนาด ๖ x ๑๒ x ๒.๕ เมตร (กว้าง x ยาว x สูง)	จัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ และ ติดตั้ง	๔๕,๘๐๐							
๒. ระบบน้ำแบบห้วยตสปริงเกอร์ อัตโนมัติ	จัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ และ ติดตั้ง	๑๒,๐๐๐							
๓. แผงโซลาร์เซลล์ จำนวน ๖ แผง พร้อมอุปกรณ์	จัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ และ ติดตั้ง	๒๘,๐๐๐							
๔. มอเตอร์ปั้มน้ำ ขนาด ๒ นิ้ว จำนวน ๑ เครื่อง (ใช้ไฟตีสี่)	จัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ และ ติดตั้ง	๙,๖๐๐							
๕. ดินผสมสำหรับปลูกผัก	จัดซื้อวัสดุ และ ดำเนินการ	๑,๖๐๐							
๖. เมล็ดพันธุ์ผัก พร้อมปุ๋ย	จัดซื้อวัสดุ และ ดำเนินการ	๓,๐๐๐							

๔.๓ ประเมินผลโครงการฯ

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือน มีนาคม - กันยายน

๖. งบประมาณดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๖-๒๕๗๐

๗. ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานเกษตรอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

๘. ตัวชี้วัด

๘.๑ เชิงปริมาณ : ประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์ จำนวน ๑,๖๗๔ ครัวเรือน ๓,๓๔๘ คน
คิดเป็นร้อยละ ๖๐

๘.๒ เชิงคุณภาพ : สามารถขับเคลื่อนขยายผลศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน อย่างเป็นรูปธรรม

๙. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๙.๑ ประชาชนในพื้นที่ได้รับความรู้ โดยใช้ทรัพยากรในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สามารถนำไป
ประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และผู้อื่น

๙.๒ สามารถขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ได้อย่างเป็น
รูปธรรม

๙.๓ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบถึงพระราชกรณียกิจ และโครงการพระราชดำริของ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

๑๑. โครงการส่งเสริมการผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

๑. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากในพื้นที่ทำการเกษตร ปัญหาที่สำคัญคือ มีการระบาดของแมลงศัตรูพืช เช่น เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล และแมลงบั่ว ทำให้เกิดความเสียหายต่อพืชผลทางการเกษตร ส่งผลให้ผลผลิตน้อยลงและการที่จะป้องกันและกำจัดแมลงศัตรูพืช เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้สารเคมี ซึ่งมีราคาสูงในท้องตลาดทำให้ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและทำลายสมดุลทางธรรมชาติ หากทุกตำบลมีศูนย์ผลิตขยายสารชีวภัณฑ์ซึ่งจะสามารถผลิตสารชีวภัณฑ์ที่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร จะช่วยลดปัญหาการระบาดของศัตรูพืชโดยไม่ต้องพึ่งพาสารเคมี ทำให้ต้นทุนการผลิตพืชลดลงและไม่เป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อม

๒. วัตถุประสงค์

๑. เกษตรกรสามารถผลิตสารชีวภัณฑ์เพื่อใช้ป้องกันและกำจัดศัตรูพืชและโรคพืชได้เอง
๒. เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตพืชให้มีรายได้เพิ่มขึ้น
๓. เพื่อลดการใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช เป็นการรักษาสมดุลทางธรรมชาติ

๓. พื้นที่ดำเนินการ

ทุกตำบล

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. เป้าหมาย

เกษตรกรทุกตำบล ๆ ละ ๒๐ ราย

๖. งบประมาณ

๕๐,๐๐๐ (ห้าหมื่นบาทถ้วน)

๗. วิธีการดำเนินการ

๑. คัดเลือกเกษตรกรที่สนใจ
๒. ดำเนินการถ่ายทอดความรู้
๓. สาธิตการผลิตสารชีวภัณฑ์
๔. สนับสนุนปัจจัยการผลิต
๕. ติดตามการดำเนินงาน

๘. ตัวชี้วัดผลสำเร็จ

เกษตรกรสามารถผลิตสารชีวภัณฑ์ใช้แทนสารเคมีได้

๙. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตและมีรายได้เพิ่มขึ้น
๒. เกษตรกรมีสุขภาพที่ดีเพราะใช้สารชีวภัณฑ์แทนการใช้สารเคมีที่เป็นอันตราย
๓. เป็นการรักษาสภาพแวดล้อมและสมดุลทางธรรมชาติ

๑๒. โครงการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

๑. หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันประเทศไทย ได้ประสบปัญหาหมอกควันปกคลุมและเกิดมลพิษทางอากาศเป็นประจำทุกปี โดยมีสาเหตุหลักมาจากการเผาในที่โล่ง ทั้งในพื้นที่ป่าและพื้นที่การเกษตร ซึ่งการเผาดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก รวมทั้งยังส่งผลเสียต่อการทำอาชีพการเกษตรโดยตรง กล่าวคือ ทำให้ดินเสื่อมโทรม ขาดความอุดมสมบูรณ์ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ผลผลิตที่ได้รับต่ำกว่าที่ควรจะเป็น รัฐบาลจึงได้ให้ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยมอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับผิดชอบดำเนินการควบคุมการเผาในพื้นที่การเกษตร และมอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร ที่มีเป้าหมายในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้เกษตรกรตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และนำเสนอทางเลือกในการใช้เทคโนโลยีการเกษตรทดแทนการเผา สร้างการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผา รวมทั้งสร้างต้นแบบในการทำการเกษตรปลอดการเผาเพื่อสนับสนุนการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตรในระยะต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนเกษตรเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตร

๓. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๖๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๕. วิธีการดำเนินงาน

๑. พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ด้านการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร
๒. สร้างเครือข่ายเกษตรกรการปลอดเผาเพื่อขับเคลื่อนการแก้ปัญหาการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร
๓. รณรงค์ เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์
๔. จัดทำแปลงเรียนรู้

๖. งบประมาณในการดำเนินงาน

๑. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม
 ๒. ค่าอาหารกลางวัน
 ๓. ค่าวัสดุอุปกรณ์ฝึกอบรม
 ๔. ค่าจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์
 ๕. จัดทำแปลงเรียนรู้
- รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๓๐,๐๐๐ บาท

๗. ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานเกษตรอำเภอบางมูลนาก

๘. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกรมีการลดต้นทุนจากการใช้เศษวัสดุทางการเกษตรมาผลิตปุ๋ยหมักทดแทนการเผา และการใช้อินทรีย์วัตถุปรับปรุงบำรุงดินทำให้มีโครงสร้างดินที่ดี และมีรายได้เพิ่มจากการเพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

๒. พื้นที่เผาไหม้ และจุดความร้อน (hotspot) ในพื้นที่เกษตรลดลง ส่งผลให้สุขอนามัยของประชาชนดีขึ้น

๑๓. โครงการปุ๋ยหมักจากฟางข้าว
ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน หมู่ ๗ ตำบลบางไผ่
อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

๑. หลักการและเหตุผล

ข้าวเป็นอาหารหลักของคนไทยมาช้านาน เนื่องจากมีคุณค่าทางอาหารทั้งวิตามิน และแร่ธาตุต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกายสูง ข้าวที่เกษตรกรปลูกต้องการธาตุอาหารในการเจริญเติบโตทุก ๆ ระยะ การใส่ปุ๋ยในนาข้าวเป็นการเพิ่มธาตุอาหารให้แก่ต้นข้าว เช่น ปุ๋ยสูตรรองพื้น ปุ๋ยสูตรเร่งการเจริญเติบโตของข้าว ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่มักจะใช้ปุ๋ยเคมีที่มีราคาแพงจนทำให้มีต้นทุนสูง แต่เกษตรกรสามารถนำเอาปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยชีวภาพมาใช้ทดแทนปุ๋ยเคมีได้ ทำให้ลดต้นทุนการผลิตข้าว ลดอันตรายจากสารพิษ ทั้งนี้เพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าว เกษตรกรจึงควรหันมาใช้ปุ๋ยชีวภาพ โดยนำเอาวิธีการทางชีวภาพหลากหลายวิธีมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน เพื่อเป็นการทดแทนการใช้สารเคมี เพื่อความปลอดภัยของเกษตรกร ผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม

ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน หมู่ ๗ ตำบลบางไผ่ อำเภอบางมูลนาก เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านดินปุ๋ยชุมชน การผลิตปุ๋ยชีวภาพ เป็นศูนย์กลางการบริการและแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานต่าง ๆ กับเกษตรกรในชุมชน ประกอบกับในปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาค่าฝุ่นละออง (pm 2.5) สูงเกินค่ามาตรฐาน ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากการเผาฟางข้าวและตอซังข้าวหลังฤดูเก็บเกี่ยว ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน หมู่ ๗ ตำบลบางไผ่ อำเภอบางมูลนาก จึงจัดทำโครงการ “ปุ๋ยหมักจากฟางข้าว” ขึ้น เพื่อให้เกษตรกรและประชาชนในพื้นที่ดำเนินโครงการสามารถนำทักษะ ความรู้ แนวคิด ไปพัฒนาเป็นแนวทางในการลดต้นทุนเพิ่มผลผลิต ทำให้เกิดรายได้มากขึ้น และลดการเผาฟางข้าวและตอซังข้าวหลังฤดูเก็บเกี่ยว

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพิ่มประสิทธิภาพและต่อยอดให้ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน หมู่ ๗ ตำบลบางไผ่ มีความพร้อมเป็นแหล่งเรียนรู้ และศูนย์กลางการให้บริการเกษตรกรของชุมชน สามารถใช้ประโยชน์ในด้านการสาธิตวิธี และสาธิตผลให้กับเกษตรกรและประชาชนในชุมชนได้เรียนรู้

๒.๒ เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน หมู่ ๗ ตำบลบางไผ่ ที่มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

๒.๓ เพื่อเป็นศูนย์กลางการบูรณาการส่วนราชการในพื้นที่ระดับอำเภอ นำแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ไปเป็นแนวทางการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตตามสภาพแวดล้อมของพื้นที่

๒.๔ เพื่อลดการเผาฟางข้าวและตอซังข้าวหลังฤดูการเก็บเกี่ยว

๓. เป้าหมาย

เป็นศูนย์กลางการบูรณาการแหล่งเรียนรู้ทางด้านการผลิตปุ๋ยชีวภาพภายในอำเภอบางมูลนาก และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรและประชาชนในพื้นที่ได้ทราบ ณ ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน หมู่ ๗ ตำบลบางไผ่ สำนักงานเกษตรอำเภอ โดยมีกลุ่มเป้าหมายประชาชนซึ่งมาติดต่อราชการ ประชาชนทั่วไปในพื้นที่อำเภอบางมูลนาก และส่วนราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง

๔. วิธีดำเนินการ

๔.๑ จัดการประชุมคณะกรรมการศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน หมู่ ๗ ตำบลบางไผ่ กลุ่มแปลงใหญ่ และศูนย์เครือข่าย พิจารณาแนวทางการจัดทำโครงการ “ปุ๋ยหมักจากฟางข้าว”

๔.๒ ดำเนินการจัดอบรมให้ความรู้กับเกษตรกรและผู้สนใจในอำเภอบางมูลนาก โดยการรับฟังบรรยาย การสาธิตและฝึกปฏิบัติ กิจกรรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตลอดจนการซักถามปัญหาต่าง ๆ จากผู้มีความรู้และประสบการณ์ โดยใช้วัสดุในการอบรม ดังนี้

กิจกรรม	วิธีการ	งบประมาณ (บาท)	แผนการดำเนินงาน						
			มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
๑. ปรับพื้นที่ ขนาด ๘๐๐ ตารางวา	ใช้รถไถในการ ปรับพื้นที่	๓,๐๐๐							
๒. ฟางก้อน ก้อนละ ๓๐ บาท จำนวน ๑,๒๐๐ ก้อน	จัดซื้อวัสดุ และดำเนินการ	๓๖,๐๐๐							
๓. แกลบ ต้นละ ๑,๕๐๐ บาท จำนวน ๑๕ ต้น	จัดซื้อวัสดุ และดำเนินการ	๒๒,๕๐๐							
๔. มูลวัวตากแห้ง กระสอบละ ๕๐ บาท จำนวน ๕๐๐ กระสอบ	จัดซื้อวัสดุ และดำเนินการ	๒๕,๐๐๐							
๕. ผ้าใบสำหรับคลุมกองปุ๋ย ขนาดหน้า กว้าง ๓ เมตร ม้วนละ ๔,๕๐๐ บาท จำนวน ๒ ม้วน	จัดซื้อวัสดุ และดำเนินการ	๙,๐๐๐							
๖. ถังพลาสติก ขนาด ๒๐๐ ลิตร แบบเปิดฝา ใบละ ๒๕๐ บาท จำนวน ๔ ใบ	จัดซื้อวัสดุ และดำเนินการ	๑,๐๐๐							
๗. บัวรดน้ำ ขนาด ๑๘ ลิตร ใบละ ๒๕๐ บาท จำนวน ๖ ใบ	จัดซื้อวัสดุ และดำเนินการ	๑,๕๐๐							
๘. ค่าวิทยากร ชั่วโมงละ ๕๐๐ บาท จำนวน ๔ ชั่วโมง	-	๒,๐๐๐							

**หมายเหตุ : ทุกรายการสามารถถัวเฉลี่ยกันได้ตามความเหมาะสม

๔.๓ ติดตามผลการดำเนินงานหลังจากฝึกอบรม

๔.๔ ประเมินผลโครงการฯ

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือน มีนาคม - กันยายน

๖. งบประมาณดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๖-๒๕๗๐

๗. ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานเกษตรอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

๘. ตัวชี้วัด

๘.๑ เชิงปริมาณ : ประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์ จำนวน ๒๗๓ ครัวเรือน ๗๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๐

๘.๒ เชิงคุณภาพ : สามารถขับเคลื่อนขยายผลศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน หมู่ ๗ ตำบลบางไผ่ ให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน อย่างเป็นรูปธรรม

๙. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๙.๑ ประชาชนในพื้นที่ได้รับความรู้ โดยใช้ทรัพยากรในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และผู้อื่น

๙.๒ สามารถขับเคลื่อนศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน หมู่ ๗ ตำบลบางไผ่ ได้อย่างเป็นรูปธรรม

๙.๓ เพื่อลดการเผาฟางข้าวและตอซังข้าวหลังฤดูการเก็บเกี่ยว